

Notes du mont Royal

www.notesdumontroyal.com

Cette œuvre est hébergée sur « *Notes du mont Royal* » dans le cadre d'un exposé gratuit sur la littérature.

SOURCE DES IMAGES
Bibliothèque électronique suisse

ILL
I L I I G R G O
R I I G Y R A L D I F E R A R I E N
S I S H E R C V L I S V I T A .

EIVSDEM de Musis syntagma, denuò re-
concinnatum & auctum.

EPIGRAMATA diuersorum in nuptias
IOAN. SINAPII Germani, &
FRANCISCAE Bucy-
roniæ Gallæ.

I V E I C I V M V O
C A L I V M .

ΣΙΓΜΑ accusat ΤΑΥ, LVCIANŌ Samosateo
autore, COELIO Calcagnino
interprete.

ΤΑΥ diluit accusationem ΣΙΓΜΑ COE-
LIO Calcagnino autore.

Omnia recens nunc nata
& edita.

Basileæ, apud Mich. Isingr.

M. D. XXXIX.

D. HERCVLI PRINCIPALIS

Quàm magnus pater orbis, ut suetus
Parua pingere pictor in tabella,
Sic paruo tibi colligo libello
Omnes Herculis HERCVLES labores,
Vt mirere minus gruem timentem
Pygmæum hunc aliquando prouocasse.

LILIVS.

ILLVSTRISS. HERCV-

LI ESTENSI, FERRARIENSI

Principi ac Duci IIII. Lilius

Greg. Gyraldus salutem &

felicitem P. D.

DOLESCENS cū essem, Dux
maxime idemq; doctiss. et uaria mul-
tipliciq; scriptorum omne genus le-
ctione afficerer, simulq; interim ex-
cerpens colligensq; quæ ex ipsis autoribus mihi no-
tatu & cognitione digna uiderentur, plerosq; tunc
temporis opisthographos libellos cōcinnaui potius
quàm composui, nunc hunc nūc illum scriptorē uel
imitando, uel cōpilando: quo tēpore hanc Herculis
uitā, ut centonē quondā conscripsi, æmulatus Plu-
tarchi Theseū, hoc est, ueris fabulosa cōtexens, eoq;
etiā amplius, interdū addens fabularū historiarūq;
interpretationes, & quas Græci allegorias nuncu-
pant. Iuuenilis hic quidē labor, nec maturo satis ho-
mini dignus: sed illi nihilominus ætati, qua primum
susceptus est, adeò nō inutilis, ut etiā à laudatis pro-
batisq; scriptoribus commendatū uideamus, ad ex-
ercendam scilicet firmandamq; iuuenum memoriā,
industriamq; excitandā. Eo ergo tempore est meus
hic sic natus Hercules, etiā multo antequam tu na-
tus, tua: tamē ex illo tempore domino tuo parente

E P I S T O L A

natum mancipiū (dominico enim cedit heredi quicquid ex seruo nascitur.) In manum igitur, quod omni iure tuū est mancipiū, accipe: non arroges dico, nec adoptes, quippe indignum, sed familiæ tantum adscribe: quod eò præterea tibi gratius esse debet, quod domini, hoc est, tuo nomine in lucē est æditus. Mihi uero cū eadem ipsa causa charissimū est, tum ea etiam, quod nescio quomodo mihi refricat piam Herculis sanctæ Agathæ Cardinalis mei discipuli memoriam, qui de bonarum omnium artium cultoribus, nedum de me qualicunq; educatore, optime meritus fuit, et te patremq; tuum plurimum coluit. Videbis igitur tu hic quidē Princeps doctiss. omnem Herculis historiā, in qua pleraq; Latinis haud satis nota sunt, minusq; protrita, ita ut ipsa historiæ uarietas recondita, nō nihil (ut spero) uoluptatis tibi, et lucis in poetarum lectione, in quibus non mediocriter excellis, asferre possit. Sed hæcenus de Hercule, id est, libello, satis. Nunc de me Dux Max. quem ut nunc sunt maligna tēpora, si malignus aliquis interpretes fortassis insimulet, quod fabulosis his potius historijs bonas horas contriuerim, quas melius honestusq; potuissē Christianis sacris historijs impedire, me tu primum tua cura ac fauore, tuum protegas rogo clientē: dein historiā hanc asseras iuuenili à me

etate

N V N C V P A T O R I A.

etate fuisse conditā, quā id impune liceat. Tum ideo etiam lubētius me has fabulas, si non potius nugas, agere uoluisse, quod in his liceat sine ullo piaculo, læsæ uē pietatis et religionis crimine aliquid aliquādo uel tollere uel eleuare. Si enim nouam aliquam arbitratu meo in sacris literis interpretationem, uel ita ut sit ad ornatum alienam à nostra pietate historiam, rituum uē ac ceremonias aliquando afferrem, à quibus uideri possent nostra, si non deducta, aliquo saltem modo deriuata uel deflexa, ut certe non pauca obseruaui: uel si quando (quod interdū effugere non possumus) in uiuentium pontificū, antistitumq; mores, si non potius abusus inueherer, me ex templo impium et cum facinorosis hominibus aqua et igni interdictum, imprecationibus dirisq; ut deuotū, extra Christianorū consortiū morosi isti incuruiceruices eijciendū proclamaret. Sciāt igitur per te Dux optime, omnes qui libellos hos nostros legent, si qui modo legent, ex me de causa in his potius ludere uoluisse scribēdo, quā in sacris tāto periculo, non quod hæc ipsa non fabulosa sint, ut iam professi sumus, sed quod nullo periculo hæc musitamus: quamquam et in his nostris benignus lector alia qua interdum offendet, quæ legisse illi sit operæ premium.

R E R V M M E M O R A B I L I V M H I S C E L I B E L L I S C O N T E N T A R V M I N D E X .

A Bderus ab equis discerptus	23.4	uictus	37.14
Abylæ & Calpe montes, Herculis columnę cur dicti	35.5	Albion Britāniā nūcupata	37.20
Ace urbs	15.22	Alcmon	71.10
Achelous fluuius ab Hercule cornu priuatus	55.4	Alcestis ab Hercule ab inferis liberata	53.5
Acheron flu.	52.23	Alexia urbs ab Hercule condita.	37.12
Acherusiū promontorium	50.11	ἀλλο γ' ἵν' ὁ λόγος pro- uerbij origo.	29.12
Aconitum quomodo procreatū.	50.7	Alpes ab Hercule patefactę	37.23
Aemathion rex bello ab Hercule superatus	36.18	Amalthę cornu	55.19.56.1
Aganippides Musę unde dictę	99.23	ἀμρῖ qui dicant.	118.
Agathyrsus	63.7	Amyræi	16.15 (9
Agyrinæis Hercules pro mœnibus lacū effodit	47.15	Antagoras Hercule ad luctam cur prouocauerit	63.
Ajax Herculis alumnus	25.2	Antæus palæstra a Herc. uictus	34.6
Albion ab Hercule		Antiopa Theseo ab Hercule dono data	26.9
		Aonides Musę unde dictę	98.11
		Aper	

INDEX.

- Aper Erymantheus**
ab Hercule captus 16.4
- Apes Musarum uolucres** 113.6
- Apesonta** 12.21
- Aphetæ unde dictæ** 23.14
- Apollo cur Musagetes dictus** 90.25. & cur Musicus 91.4
- Aptera** 114.23
- Aquila Promethei extra lancinans ab Hercule intercepta** 21.24
- Ara Herculi ab Euandro dicata** 41.1
- Arae Bufiridis unde appellatæ** 36.7
- Archemagoras.** 64.
- Ardalides Musæ** (19) 103.18
- Ardens tunica, pro uerb.** 68.5
- Argæ imagines unde dictæ** 43.4
- Aristæus Musarum pastor** 113.14
- Atlas primus syderum rationē exco- gitauit** 33.2
- Atlantem Hercules fefellit ut cœli onus iterū subiret** 30.9
- Augiæ aula, prouer.** 19.4
- Augiæ regis aulam Hercules purgauit** 18.25
- Ausonij locus emendatur** 85.4
- Autores de Hercule qui scripsere** 80.7
- B**
- Baiæ** 46.2
- Balnea calida Herculi à Pallade subministrata** 46.22
- Baltheus Hippolyte ab Hercule Eury- stheo datus** 26.7
- Baphyras flu.** 97.14
- Baulis** 46.16
- Beergion ab Hercule uictus** 37.14
- Boues Larini unde uocati** 28.8.24
- Bolie puella ab Hercule cōpressa.** 58.15

Briareus	78.12	Carius Lydię modu-	
Busiris ab Hercule		latiōis autor.	90.11
occisus	35.23	Castalia uirgo.	102.1
Busiridis nomen un-		Castalides Musę un-	
de conflatum	36.7	de dictę	101.20
Buphagus Hercules		Celtę ab Hercule hu-	
cur dictus	65.6	manis uictimis ab-	
Buraicus Hercules		stinere coacti.	37.12
unde dicat	76.21	Centauri ab Herculi	
		occisi	16.19
C		Cerberus ab Hercu-	
Ca diuinitatem		le ab inferis tractus	
cur cōsecuta	43.9		49.17
Cacus prędo ab Her-		Cerberus triceps un-	
cule occisus	43.5	de uocitatus.	51.4.
Calais ab Hercule		ex Tęnari antro ad	
prostratus	17.13	auras quomodo ab	
καλίνος & οὗτος Hercu-		Hercule protra-	
les quamobrę uoca-		ctus	20.
tus	40.11	Cercopes latrones	
Calliope unde nomē		ab Hercule uincti	
adepta	110.25		60.15
Calydonius aper.	16	Cerua acripes uiua	
12		ab Hercule capta	
Camęnę Musę un-			17.3
de dictę	97.1	Cestrini boues.	29.4
Camęnarum lucus		Charedreus leo.	11.7
	116.7	Charybdis anus uo-	
Campus Herculeus		racissima ab Hercu-	
	8.14	le in mare proiecta	
Cancer	14.8.15.3		

INDEX.

- 43.23
Chiron Centaurorū
iustissimus 17.2
Chon Hercules ab
Aegyptijs dictus
4.19
Chones Itali olim
uocati 5.5
Ciborion 15.18
Cicades à Musis ca-
nore redditę. 113.24
Cicades apud Rhe-
gynos Herculis pre-
cibus mutę factę
46.7
Cimis lacus ab Her-
cule factus 44.8
Cissa fons unde ap-
pellata 65.1
Citheriades Musę
cur uocatę. 98.14
Ciuitates ab Hercu-
le quę cōditę. 74.4
Clauā Herculi eripe
re, prouerb. 11.12
Claua Herculis qua-
lis 11.11
Cleonæus Leo ab
Hercule occisus
12.8
Clio unde nomina-
ta 104.8
Colocasion 15.18
Columnas Herculis
attingere prouerb.
34.24
Columnę Herculeę
34.19. 3.57
Comatas pastor. 113
16
Conopion Hercules
cur dictus 46.12
Cornopes 46.14
Coronus Lapitharū
rex ab Hercule ma-
ctatus 58.2
Corycides Musę un-
de dictę 102.14
Corumix fortē Her-
culē liberauit, pro-
uerb. unde natum
69.25
Creta insula immu-
nis à feris ab Hercu-
le cur reddita 36.19
Cromyonia scro-
pha 16.11
Croton ab Hercule
occisus 48.9.
100.18

INDEX

Creatus	14.12	quale	68.16
Curetes	5.17	Domascus ab Hercule de rupe præcipitatus	36.15
Cycnus Martis filius ab Hercule confectus	58.5	Dorsanes Indorum Hercules	5.8
Cynosarges	8.8	Dryas fluuius Hercule sitiente è terra emerfit	37.7
D			
Daemon Oeteus, prouerb.	68.15	Draco peruigil ab Hercule domitus	31.1
Dardanis	50.16	Dryopes	57.16
Decimā Herculi uuentes, ditiores & locupletiores euadunt	38.19	E	
Deimachus Herculis socius	25.22	EAerdi	16.15
Diomedes Thraciæ rex ab Hercule equis lacerādus traditus	22.19	ἐκ τῆς ἡρακλῆς, prouer.	66.7
Διόκεσθ'	77.20	ἡ πρῶτη ab Homero cur dicta	115.3
Diuitia familia unde uocata	56.20	Erato unde nomen sortita	107.4
Diuitiæ familiæ insignia	55.8	Ergynus Myniarū rex ab Hercule interfectus	15.23
Diusfidius Hercules quare dictus	77.19	Eryx palaestra ab Hercule uictus	47.7
Dodonæum oraculum Herculi datum		Eupheme Musarum nutrix	100.17
		Eurynomus puer ab Hercule condy-	lo

INDEX

Io occisus 56.24

Eurytion Centaurus ab Hercule cur interemptus. 18.22

Eurytus rex ab Hercule mactatus est 59.19

Euander literas ab Hercule edoctus 40.22

Euterpe unde dicta 104.21

Euxinus pontus ab Hercule hospitalis redditus 74.7

E

Faula Herculis scortum 43.12

Faunus ab Hercule cur pede percussus 60.1

Fons Herculis apud Gades qualis 75.8

Flaminius Fulvius eodem Herculis Musarum construxit 118.24

Flauia Larentia fa-

mosum scortū. 79.8

Fulica cur Herculi attributa 65.13

G

Galaxia ex qua re in cœlo conficta 8.19

Gargition 26.25

Gauia Herculi addicta 65.14

Geryone triceps pro uerb. 27.23

Geryō tricorpor ab Hercule uictus. 26.

24. tricorpor quā-
singatur

Gigantes apud Phlegreum montem ab Hercule uicti. 45.7

Glaucia 25.23

Gratiæ Musis coniunctę 119.17

Gylion 13.4

H

Hecatompyle ab Hercule condita 74.5

Hecæa Herculis uxor 34.4

Hebe

INDEX

- Hebe Herculi à Iu-**
none in uxorem da-
ta. 69.6
- Helacatia certamē à**
quo institutū. 23.11
- Helicō fluuius.** 97.9
- Helicon mons quid**
significet 90.1
- Heliconiades Musæ**
undediçtę 97.4
- Herbę quę ab Hercu-**
le repertę 73.24
- Hercules quot à scri-**
ptoribus prodan-
tur 1.20
- Hercules quarta lu-**
na natus 6.15.8.7
- Hercules aheneo le-**
bete in Erythęā in-
sulā quomodo na-
uigarit 29.7
- Hercules à balnea de-**
uoratus 35.16
- Hercules à Lernæ ui-**
ru infectus quo pa-
cto liberatus 15.15
- Hercules an uitupe-**
ratus 80.16
- Hercules cœlū quan-**
do sustinuerit. 33.7
- Hercules cū quibus**
deis sacra habuerit
70.15
- Hercules cur Iouis fi-**
lius appellatus 2.
19. cur sol dictus. 25
- Hercules Iardanæ**
Omphales parenti
seuendi passus est
60.13
- Hercules quare Me-**
lampyus cogno-
minatus 71.8
- Hercules hospitatur,**
prouerbiū, unde
manarit 65.19
- Hercules Idæus o-**
lympici certaminis
autor 21.11
- Hercules Musagetes**
uocatus 70.18
- Hercules à Pygmęis**
ad pugnam prouo-
catus 66.13
- Hercules ne quidem**
contra duos, pro-
uerb. unde emana-
rit 12.10
- Hercules quot filios**
reliquerit 72.11
- Her**

INDEX

- Hercules & simia,**
prouerb. 66.8
- Hercules semel ran-**
tum iurasse fertur
33.15
- Hercules semet cur**
occiderit 69.10
- Hercules uirgines**
quot una nocte ui-
tiarit 62.18
- Hercules unde Ty-**
rinthius dictus 9.
20
- Hercules stadiū unū**
sine ulla spiratione
confecit 66.11
- Hercules Tyrinthius**
alius quā Cono-
pius, prouer. unde
natum 61.24
- Hercules triplicem**
dentium ordinē ha-
buisse fertur 65.3
- Hercules cū Mercu-**
rio atque Cupidine
cur positus in gym-
nasīs ab antiquis
77.22
- Hercules quibus mu-**
neribus à dñs affe-
- ctus** 21.18
- Hercules puerorum**
lusibus delectatus
67.14
- Hercules quo mor-**
tis genere diē obie-
rit 67.20.68.11
- Hercules triumphā-**
lis 77.2
- Herculis cognomi-**
na 3.25.65.5
- Herculis cothurnos**
infanti adaptare,
prouerb. 66.9
- Herculis filiorū no-**
mina 72.23
- Herculis labor uel ex-**
rūna, prouerb. 77.5
- Herculis nomen a-**
pud antiquos in
quibus rebus inuo-
catum sit 77.26
- Herculis nomē quā-**
tæ æstimationis, ap-
ud ueteres fuerit
76.16
- Herculis nomē quid**
significet 78.4
- Herculis nomine q-**
uocati 2.11
- Hercu**

INDEX

- Herculis** petra. 46. 6
Herculis uestigium
 bicubitali magni-
 tudine apud Scy-
 thas iuxta fluuium
 Tiren dictū, petræ
 impressum ostendi-
 tur 71. 1
Herculi nomen pri-
 mo inditum ob eli-
 sos serpētes à Iuno
 ne in eius pueri ad-
 huc perniciem im-
 missos 9. 8
Herculi tria mala,
 propter triplicē e-
 ius uirtutem attri-
 buta 3. 12. 30. 18
Hesionem Priami so-
 rorē Hercules à Ce-
 to liberauit 25. 12
Hesperidum hortos
 Hercules inuēssus
 30. 25
Hesperidum rabura
 qd significet. 32. 11
Hesperides puellæ ab
 Hercule liberatæ
 32. 21
Hippocoon ab Her-
 cule Sparta expul-
 sus 54. 16
Hippocrenæ Musæ
 unde sint appellatæ
 99. 12
Hippodetas Hercu-
 les quamobrē sit co-
 gnominatus. 78. 17
Hyantriæ sorores Mu-
 sæ quare appellatæ
 98. 14
Hydra ab Hercule in
 Lerna palude exu-
 sta 13. 12. 14. 25
Hylas puer ab Her-
 cule amatus 23. 20
Hylleus ab Hercule
 ligone peremptus
 eo quod uiatores
 ad uineas agrosq;
 colendos compel-
 lebat 62. 6
Hyllus Herculis ex
 Omphale filius
 25
Hymenæus amatus
 à Thanayra, impu-
 dicæ Veneris auto-
 re 112. 9
Hymenæus Apolli-
 nis

INDEX.

nis ex Calliope filius. 112. 4. sunt tamen qui Magnetis fuisse tradant. ibid.
Hypotauros pudendorum morbus apud Aetium. 28. 20

I

Ialemo frigidior, prouerb. 112. 14
Icarus ab Hercule sepultus 59. 16
Ilissides Musæ unde dictæ 100. 5
Iolaia sacra ab Hercule sunt instituta 47. 21
Iolaus Herculis auri ga 53. 20
Iole ab Hercule abducta 59. 20
Iphiclus Herculis frater 7. 1
Iphitus ab Hercule de altissima turrecur præcipitatus 60. 6
Ipoctonus Hercules unde nominatus 46. 11

Itali ab humanis uictimis ab Hercule reuocati 42. 24
Itones ab Hercule subiugati 60. 19
Iuno ab Hercule tripiti telo uulnerata 61. 9

Iuppiter Apomyios quare sit appellatus 42. 17
Iuramentum per Herculem quis omnium primus instituerit 77. 16

L

Lacertofus Hercules cur dictus 66. 13
Lacinius prædo ab Hercule interemptus 48. 2
Lamon Herculis filius 60. 22
Laomedon Hercules filius 61. 10
Lamones campi unde dicti 61. 12
Lamus Herculis filius 60. 22

INDEX

- Laonome** Herculis
soror 7.5
- Lapis** Lydius ab Hercule
nomē adeptus 75.25
- Larini** boues unde
dicti 28.8.24
- Larini** sues 29.2
- Larnasius** mōs. 97.
- Lastaurus.** 28.10 (25)
- Lauacra** Herculeā,
prouerb. 47.3
- Laurus** cur Musis at
tributa 96.3
- Leleges** 16.15
- Leo** Theumesius ab
Hercule confectus 11.6
- Lerna** 15.11
- Lerpeus** ab Hercule
poculis superatus 65.22
- Libethra** ciuitas 101.3
- Libethrides** Musæ
unde dictæ 100.23
- Licha** ab Hercule in
mare proiecta. 68.6
- Ligia** Musæ cur uo-
cata 103.5
- Lindia** sacra, prouer-
bium 67.6
- Linus** poëta ab Hercule
quamobrē occisus 9.23
- Luna** quarta nasci
qui dicantur 6.22
- Lycors** Delphici
nuncupati 102.26
- Lycurgus** bellicę ex-
ercitationi Musicę
studium cur admi-
scuerit 116.19
- Lycus** rex ab Hercu-
le interēptus 53.15
- Lyci** regis filij octo
ab Hercule occisi 54.4
- ## M
- Macaria** Herculis
filia 73.20
- Manalius** aper. 16.5
- Maneros** 116.2
- M. Octavius** Hercu-
li ædem construxit 39.15
- Mathematicæ** diui-
sio 87.7
- Melius** cur Hercules
dictus 31.15.24
- Μελιός

Μελπομένης 32.10

Melpomene unde
appellata 106.1

Micylus Argolicus
48.12

Minei flu. alueus ab
Herc. effossus. 37.2

Minerva Athenien-
sium Musa 118.1

Mnemosynides Mu-
sæ cur dictæ 103.1

Mnemosynes filiar
92.3

Maonides Musæ un-
de dictæ 104.3

Molionidæ 14.13

Molorchus lucus
12.7

Morbus Herculeus
unde appellatus sit
69.17

Monæcus 75.17

Mulieres Herculis
iuramento cur ab-
stinuerint 77.13

Mulieres Italicę quā
ob rem uino absti-
nuerint 44.20

Mulieres Hercules
suis sacris interdixit

44.14

Musæ alaræ 114.13

Musæ cur nouē nu-
mero 87.14.88.2

Musę qd significant,
& unde dictæ 89.

20.93.17.94.1

Musæ quot fuerint
83.17.85.15.86.1,

90.20.91.7

Musarum artifices
quot 85.12

Musarū fons 119.11

Musarum fores et a-
tria semper aperta
120.22

Musarum nomina
92.20

Musarū numerus ex
quibus conficitur
86.17

Musarum templum
119.20.

Musis Gratię coniū-
ctæ 119.17

Musis rem sacrā pri-
mo q fecerint. 85.22

Musis singulis cur
singula Bacchi co-
gnomina cōferan-

tur 89.13
Musas antiqui quã-
 obrẽ puellas finxe-
 re. 94.10. cur in mō-
 tibus uersari dicantur. 95.8.14. palma
 quare coronentur
 95.19.96.1

Muscum 120.6
Musica quos mor-
 bos leniat ac sanet
 88.20

Mustela à Thebanis
 cur religiose culta
 8.2

Mycale mare ab
 Hercule apertum
 36.25

Myriagada urbs ab
 Hercule in seruitu-
 tem redacta 37.9

N

Nablon 93.4

Nephele 16.20

Nelei filij ab Hercu-
 le occisi 58.23

Nemea ludi 12.3

Nessus Centaurus
 sagittis ab Hercule
 confectus 57.12

Nestor unde Gereni-
 us appellatus. 59.1
Nodus Herculeus,
 prouerb. 76.2

Nymphæ Musæ co-
 gnominatæ. 96.21
Nymphæa 11.18

O **Deum** 119.23

Oechalia ab Hercu-
 le euerſa 59.18

Ogmion Gallorum
Hercules 5.21

Olbio fluuius alueus
 ab Hercule factus
 37.2

Oleaphilos Stephanus
 21.1

Olympiades Musæ
 unde dictæ 103.7

Olympias quinque-
 nis cur constituta
 21.10

Olympicū certamen
 quoto anno celebra-
 tum 20.14

Olympicū certamen
 quis primus insti-
 tuerit 21.12

Olympici certami-
 nis

INDEX

- nis uictores oleastro coronati. 21.1
 Olynthus 58.15
 Omphalę quare Hercules paruiffe fingitur 61.14
 Oraculũ Herculi datũ quo honore colendus, quale. 70.8
 Ormenius rex ab Hercule interfectus 58.3
 Orpheus 112.10. à mulieribus discerptus 25
 Orpheus lyram nouichordem cur constituerit 88.10
 Orpheus uim duplicẽ in animis & gloriis cœlestibus quã obrẽ statuerit. 88.23
 Orthus Geryonis canis. 26.24.27.6.15.8
 Ostia maris mediterranei ab Hercule obstructa 35.3
 P
 Pallas Herculis filius 40.24
 Pallas Sophronistēram lapidẽ in Herculem quãobrem iecerit 10.7
 Palladi Axiopœnæ templum ab Hercule constructũ 55.1
 Parnassides Musę unde dictę 97.24
 παρνασσίδες 46.15
 Pasiphaës taurus ex Creta ab Hercule abductus 20.4
 Passalus 71.10
 Pateides Musę unde dictę 103.3
 Pegasides Musę quareuocata 99.10
 Periclymenus ab Hercule claua confectus 59.7
 Petra Herculis. 46.6
 Phæa 16.10
 Philo ab Hercule cōpressa 64.17
 Philosophiæ diuisione 87.4
 Phineus rex ab Hercule interemptus 18.10

INDEX

Phlegra unde dicta 45.18	Polyphemi mira le- uitas 24.17
Phœnices literarū in uentores 95.21	Polyhymnia unde appellata 108.4
Pholus Centaurus 16.13	Pœmen Herculis fili us 50.17
Phyleus Thesprotio rum rex ab Hercule uictus 56.22	ποιναι 55.2
Phyllantus Dryopū rex ab Hercule cæ- sus 57.13	Pompæi oppidum 46.18
Pieriz Musæ unde dictæ 98.16.99.1	Populi folia quam- obrẽ bicolora.52.12
Pierides Musæ.86.10	Potitiorū gens qua- re intra unius anni tempus extincta sit 38.14
Pierus poëta 99.4	Proditius Hercules cur dictus 10.18
Pimpleiades Musæ unde appellatæ 101.6	Prometheum Hercu- les è Caucaſo libera- uit 30.3
Pinariorum familia cur ministra tātum eſſe iuſſa ab Hercu- le, epulantibus Po- titijs 38.8	Proſerpinæ ſacra ab Hercule inſtituta 47.10
Ploides 17.21	Pſalteriū decachor- dum 93.2
Poëta daphnophæ- gus 96.9	Pueri per Herculem quo pacto iurabāt 77.14
Poëtæ qua de cauſa lauri coronentur 96.16	Pueri quot ab Her- cule amati 24.12
	Pur-

Purpuræ infectura
ab Hercule excogita-
rata 42.9

Pygmæi uel Thioda
mas agrestis Hercu-
lem prouocat, pro-
uerb. unde natum
66.23

Pyrenes mons unde
dictus 26.21

R **Rhetoricæ diuifio**
87.6

Rhinocolustes quæ
obrem dictus Her-
cules 79.3

Rhopabas Herculis
filius 11.17

Rhopalon Herculis
quid significet 3.8

Rosa Iunonia 9.4

S
Sacra Iolaia ab
Hercule instituta
47.21

Sampson Hebræorū
Hercules 6.15

Sancus 77.21

Sardinia unde nun-
cupata 62.21

Scamander 26.3

Scabies Herculeæ,
prouerb. 47.4

Sicyon 85.3

Sigæum promonto-
rium à quo denomi-
natum 25.21

Sirenes Musarum co-
mites 114.17

Solus ab Hercule de-
uictus 48.4

Sonus omnis natu-
ra triformis 84.22

Sophoclis somnium
39.20

Sorophaci unde di-
cti 34.5

Stragula Herculis
quid significet
64.15

Strymthalides aues
ab Hercule quo pa-
cto abactæ. 17.9. un-
de dictæ 16

Sues larini 29.2

Syrtes Hercules pe-
des superauit. 33.23

Symposiorum lex a
pud antiquos qua-
lis 120.23

- T** Arruntius. 79.23
 Tauriscus urbs à
 tauris Herculis no-
 minata 37.25
 Tauros 28.16
 Telchini 5.17
 Telephus 19.17
 Tempe Theſſaliæ ab
 Hercule aperta. 36.
 22
 Termerus ab Hercu-
 le interēptus 36.15
 Termerū malū, pro-
 uerb. 36.17
 Termessus fluuius
 100.1
 Terpsichore unde di-
 cta 106.11
 Tetradiſtæ 6.23
 Terracomus ſaltatio
 bellicoſa 78.10
 Thalia unde deno-
 minata 105.8
 Theagenes quot co-
 ronæ adeptus ſit
 73.13
 Theron rex Hercu-
 liſ templū expugna-
 uit 74.23
 Theſeus ab Hercule
 ab inferis abductus
 49.7
 Theſpiades Muſæ un-
 de appellatæ. 100.8
 Theſpī Arhenienſis
 filiæ quinquaginta
 una nocte ſtupratæ
 ab Hercule 62.16
 Theumeſius leo. 11.6
 Thiodamas. 66.25.
 67.8
 Thyiades Nymphæ
 102.10
 Timidior proſpicien-
 te, prouerb. unde
 ductum 50.5
 Tirynthius Hercu-
 les quare ſic dictus
 9.20
 Toxicum 13.21
 Trachina urbs ab
 Hercule condita
 24.9
 Tricarina ciuitas
 27.22
 Troia ab Hercule e-
 uerſa 25.15
 Typhon Oſiridis oc-
 ciſor 36.6
 Tyros Nympha ab
 Hercu-

INDEX.

Hercule amata	nata	109.18
42.4	Vulturibus Hercu-	
V	les cur delectatus	
V	69.26	
Allæ error emen-	Z	
datus	71.25	
Via Herculeæ.	37.24	Z Etes Boreæ filius
Vrania	88.5	ab Hercule prostra
Vrania quare nomi-	tus	17.22

ERRATA

Pagina 14. uers. 3. nostros. 128. 1. pro scien-
tibus, lege sitientibus. 146. 25. afferre.

SOLILII GREGO
RII GYRALDI FERRARIEN.
HERCVLIS VITA AD AN-
GELVM DIVITIVM.

HERCVLIS est labor, Angele, omnē de Hercule historiam cōtexere. Sed uide quanti te faciam, etsi id quidē iure, non enim, ut uideo, amore te uinco, hunc ego certe laborem libenter tua causa subiui, ut quam breuissimè possem, omnem de Hercule historiam absoluerem. quod eo libentius me facturū recepi, tantæ rei nullā ueritus difficultatem, quod præterquā me tibi rem admodum gratam facere intelligebam, Herculis quoq; nostri Ragonij nomē unā celebrare uidebar, de cuius modestia, comitate, cæterisq; uirtutibus, sæpe mecum agere soles. Id uero an affecutus fuerim quod uolebas, non requiro, cum præsertim, ut nosti, pro libris repetita usus sim memoria.

Primum igitur omnium à scriptoribus de Hercule uariè proditum est. Quidam plures hoc nomine fuisse uolunt, duos aliqui, tres nonnulli, alij duodecim. Varro tres et quadraginta collegit. Cicero in ijs qui sunt de natura Deorum, sex tantum: Ex

Ioue, inquit, antiquissimo, & Lisyto, est is Hercules quem concertauisse cū Apolline de tripode accepimus. Alter traditur Nilo natus Aegyptius, quem aiunt Phrygiæ literas conscripsisse. Tertius unus ex Idæis Dactylis, cui inferias Cretes afferūt. Quartus Iouis & Asteriæ Latonæ sororis, quæ Tyrij maxime colūt, cuius & Carthaginē filiā ferunt. Quintus in India, qui Belus dicitur. Sextus ex Alcmena, quem Iupiter tertius genuit. atq; hæc quidem Cicero. Sedenim prisca uiros omnes forteis, ac monstrorum domitores, Herculis nomine nuncupauere: atq; ea de causa factū, ut multorū gesta uni Iouis & Alcmenæ filio adscripta sint. Quidā Herculem nullū unquā fuisse opinati sunt, sed per eum humanæ uim sapientiæ significari, qua monstra quæ in hominum animos grassantur, superbiam, luxuriam, libidinē, spurcitiā, desidiā, auaritiā, inuidiā, cæterasq; animi labes superamus: atq; ideo nonnulli ea de causa, Iouis filium Herculem appellatum uolunt, quod omnis ex mente uirtus procedat: mentē enim Iouē, uirtutem uero Herculem, antiqui dicebāt. Tametsi quidā Iouem æthera, Hercule uero Solem dixere, et idcirco factum, ut pater et filius existimarentur. Vetus utiq; gentium Theologorum fuit opinio, ut per Herculem Solem interpretarentur: unde et illi
duodecim

duodecim certamina attribuit, quod uidelicet duodecim signa toto anno sol permeat: clauamq; illi et pellem attribuunt, ut per hanc uim solis in leone, per illam motus inaequalitatem intelligamus. Alij hac de re multa dixere, de quibus nonnullis, ut res et locus ferent, passim in hoc libello dicemus. Alij philosophum Herculem putauerunt, atq; idcirco illi Rhopalon, hoc est, clauam attributam uolunt, qua ipsa philosophia significatur: et pellem leonis, qua prudentia: quibus rebus Hercules edomuit animi monstra, uanasq; cogitationes. Sed et illi in manibus tria mala dederunt, quibus illum non iracundum, non auarum, non uoluptarium, ut inferius planius dicitur, significabant. Physicorum praeterea quidam Herculem intellectum, uel prudentiam et fortitudinem, hoc est σιῶδρις καὶ ἀλκὴν dixerunt, ut à Graecis scriptoribus proditum est, qui etiā non alia de causa ab Apollonio dicunt in Argonauticis esse confictum eum ipsum Herculem cum Iasone, reliquisq; heroibus è naui non descendisse, cum ij apud Hypsipylē amoris ac uoluptatis causa diuertissent: sed illum è naui, hoc est, è uitæ humanæ actionibus ad illecebras et uoluptates non descendisse. Varia quoq; à diuersis nationibus cognomina adeptus est. Nam et Ogmion, et Belus, et Melicratus, et

Charops, & Chon, & Conopion, & Ipoctonos,
 & Rhinocolustes, & Polyphagus, & Addephas-
 gus, & Buthinas, & Philopotis, & Gylus, &
 Olympius, & Cynofarges, & Alexicacus, & Cho-
 misdates, & Phyllites, & Callinicus, & Promas-
 chus, & Heryllus, & Monæcus, & Melampya-
 gus, & Hippodetas, & Alcides, & Tirynthius, &
 Amphitryoniades, & Clauiger, & Inuictus, &
 Pollens, & Dexter, & Vindex, & Victor dictus
 est. De quibus quidē cognominibus & alijs tū hoc
 ipso libello quædam, tum in eo quem de uarijs Deo-
 rum cognominibus iam diu parturimus, plura dice-
 mus. Nec minus uariæ suum Herculem gentes fe-
 cerunt: præter id enim quod apud Græcos constā
 est opinio Thebanū illum fuisse, Tyrij quoq; suum
 Herculem putauere, apud quos & Thasius, ut He-
 rodotus scribit, uocatus est, eumq; multa ueneratio-
 ne coluerunt. Eundem sibi Aegyptij uendicarunt,
 Chon sua lingua nuncupātes, qui cum Osiride Ita-
 liam à gigantum tyrannide liberasse, atq; demum
 ab eodem Osiride militiæ præfectum tum factum
 prodidit, cum totius regni administrationē uxori
 dedisset, fuisseq; longe superiorem eo arbitrantur,
 de quo Græci ad cō multa fabulati sunt: idq; nō me-
 diocriter sibi argumentum esse existimant, quod clas-

ua, & leonis pelle sit usus, quod ea uidelicet tempe-
 rate nondum arma, quibus in prælijs utimur, habe-
 rentur. Ab hoc quidem Hercule Chone Aegyptio
 Italiam antiquitus uocatam prodidit Antiochus
 Xenophanis, & Chones Italiae populos, & Cho-
 nem ciuitatē, cuius & Strabo meminit & Stephe-
 nus. Indi præterea de Hercule multa narrant: nam
 & eum religiosissime colunt, & Dorſanis & Gi-
 gantis nomine appellant, ut Megasthenes tradit,
 eumq; apud se aiunt multa instituisse, urbemq; in pri-
 mis illam opulentissimam Palibotran, multosq; fi-
 lios mares procreasse, unicam uero filiam: quibus
 quidem filijs totius Indiae regna distribuūt: colum-
 nas quoq; in Aphrica posuisse in gestorum suorum
 testimonium & monumentū. Cretenses quoq; Her-
 culem suum esse uoluerūt, unumq; ex Idæis Daçty-
 lis, qui & Curetes & Telchines dicti fuere, existi-
 mauerūt, eo uidelicet longe antiquiorē qui Alcme-
 nae filius fuit, cui & labores illos adscribunt quos
 Græci Thebano. Celtæ in super, hoc est Galli, Her-
 culem indigena lingua Ogmion uocabant, eumq;
 eloquentiæ ac prudentiæ deum existimabant: itaq;
 effingebant senem penè decrepitū, caluum, capillis
 paucis superantibus, coloratum fuscūm, & ru-
 gosum, quales sunt seniores marini nautæ, leonina

pelle indutum, Rhopalon, hoc est, clauam dextra,
 sinistra arcum tenentem, pharetra ex humeris de-
 pendente, catenulis uero ex auro & electro ad-
 modum tenuibus linguae suae extremitate perfora-
 ta insertis, maximam hominum multitudinem non
 inuitam, sed sponte sequentem, auribus alligatis tra-
 hentem. Hac Galli effigie Herculem suum prudenti-
 ae ac eloquentiae deum significantes habebant, ut
 pulcherrimo ac festiuiss. libello Lucianus ostendit.
 Quo fit, ut uirum alioqui doctum, non Herculem,
 sed Mercurium, mirer literis mandasse, deum illius
 fuisse. Hebraei demum, ut Philon scribit, Iosephum
 Iacobi filium, qui à fratribus diuenditus est, & alia
 quandiu in Aegypto uersatus, Herculem suum crea-
 didere. Inter hos alij Sampsona, quod uero propius
 accedere uidetur. Verum hac de re alij longe diuer-
 sa. Sed nos uulgatam iam historiam sequamur. Her-
 culem igitur trinoctio concubitu Iupiter in Amphi-
 tryonem conuersus ex Alcmena genuit, qui quarta lu-
 na, qua ad labores homines nascuntur, ut est apud
 Eustathium, natus est, adeo ut res in prouerbum
 ducta sit, de ijs qui pro alijs, uel aliorum iussu labo-
 rant. Sanè Graecorum nonnulli tetradistas, eadem
 quartae lunae ratione, eos qui uita sunt laboriose uo-
 cant, quiq; crebris fortunae fluctibus agitantur. Qui
 dam

dam cum Hercule unà Iphiclum natum pròdidere. Septimestris hic fatuus & imbecillis, ille nouime-
 stris sapiens & fortis. Laonomen quoq; Herculis
 sororem legimus, quæ Polyphemo nupsit. Altera
 fuit Laonome mater Amphitryonis, apud quam in
 oppido Arcadiæ Phenco diuersatus est Hercules,
 & cuius gratia, ut Arcades ferunt, Hercules aquarum
 profunditates, id est, barathra, quæ ingentes
 aquas colligunt, effodit. Sunt qui Herculem ex Io-
 ne quidem & Ascræa natum ferant, id quod Aphri
 existimant. Ea uero die qua nasciturus erat Hercu-
 les, cum esset ab Ioue, uel ut alij, Themide prædi-
 ctum, infantem nasciturum qui cæteris esset morta-
 libus imperaturus, Iuno, quòd partibus præest, ue-
 neficio quod pectinatim digitis fiat amplexis pa-
 renti assidendo, ut ait Plinius, anteuertisse dicitur,
 atq; Eurystheum Archippes, & Stheneli filium in
 lucem prius eduxisse: quare factum postea dicitur,
 ut in Herculem Eurystheus imperiū habuerit: tam-
 etsi Græci, ut sunt faciles ad confingendas histo-
 rias, Herculem Eurysthei amore captum, eius iussu
 dicant tot monstra cōfecisse. Sunt qui à Iunone an-
 tequam Hercules nasceretur immissas, quas The-
 bani pharmacidas, id est, ueneficas dixerunt, sed à
 Tiresiæ filio procul actas. Non desunt qui à Galan-

thide eius rei edoctam Alcmenam asserant . Scribit
 Aelianus in animalibus, Thebanos mustelā religio-
 se coluisse, ea ratione, quod cum Herculem Alcme-
 na parturiret, idq; summa cum difficultate niteret-
 ur, mustelam accurrisse, pariendiq; ei uincula dissol-
 uisse, eoq; esse factum facilius ut Hercules nascere-
 tur. Natus est ergo Hercules spurio semine, unde
 & Athenienses in eius honorem gymnasium Cyno-
 sarges, nothorum & spuriorum esse conuētum uo-
 lucrunt, quod ad Themistoclis usq; tempora inuio-
 latum permansit. Sunt & qui Herculem Cynosar-
 gen cognominatū tradant. Mox ubi infantem ma-
 ter peperit, exposuisse dicitur, unde & loco nomē
 Herculeus campus. Ablactatū uero à Iunone dor-
 mientem, uel, ut alij tradunt, Minerue suāsu: cuius
 Iunonis cum papillā auidius puer exugeret, Deam
 molestia affecit, qua re est ab ea abiectus, dein à Mi-
 nerua susceptus matri est redditus. Aiunt quidam
 & lac exuctum infantem euomuisse, ex quo sit in
 coelo cōficta, quā Græci galaxian, nos tum uiam,
 tum orbem, & lacteum circulum nuncupamus.
 Quam rem magni rerum & naturæ speculato-
 res, in cœli proprietatem, eiusq; regionis referunt,
 quòd uel primus Hercules eum circulum ostenderit
 peritissimus astrologus, ut qui ideo cœlum susti-
 nuisse

nuisse dicatur: uel Hercules sol ipse cum sit, ut alibi diximus, siderei illius calor in aëre candorem faciat. Alij eo lacte terram respersam perhibēt, atq; inde lilium exortum, quod propterea Iunonia rosa ab aliquibus dictum uideri potest. Ad hæc geminos in cunis serpentes in pueri perniciem ab Iunone immisos elidit, à cuius rei gloria illi est primum Herculis nomen inditum, cum prius Alcæus dicebatur. Quidam ab Apollinis oraculo datum uolūt, unde est Græcis carmen illud:

Ἡρακλῆς δὲ σε φοῖβετ' ἐπ' ὄνυμον ὅζονομάζει,

Ἡρα γὰρ ἀνθρώποισι φέρων κλέος ἄφθιτον ἔξει.

Iphiclum, serpentum quos supra diximus terrore, ex cunis delapsum legimus, uagituq; suo parentes conciuisse, qui uenientes Herculem reppererunt eos iam confecisse serpentes, quo pacto à Zeufide depictum scribit Plinius. Aiunt mox Herculem enutritum apud urbem Tiryntha, unde est illi cognomen Tirynthij. Fuisse uero hebetiorem, tardiorēq; in ijs ediscendis quæ à magistro proponerentur accepimus, unde acrius increpātem Linum poetam optimum magistrum lyra interemisse dicitur, quod factum non damnare non possumus. Sed hoc

quo pacto fieri potuit, si Linus fulmine est interemptus, ut est à nobis diligentius in nostris Poëtis observatum: etsi non desunt qui rem in allegoriâ referant, quod Hercules magistri nomen sua doctrina ac sapientia obscurarit. Ferunt & Herculem Amphitryonē quoq; interficere uoluisse, quod cum tentaret, in eum Pallas lapidem, quē Sophronistram Thebani uocarunt, iecit: quo lapide Hercules somno captus est, itaq; Amphitryonem liberatum. Artem uero sagittadi ab Amphitryonis bubulco Teutaro est edoctus. Sunt qui à Rhadamante dicāt, cui post Amphitryonis interitū Alcmena nupsit. Sed enim adhuc adolescēti Herculi uoluptatem ac uirtutem in solitudine apparuisse ferunt, ut utram uellet comitem desumeret. hæc turpi ac deformi erat habitu, sed natiuo decore pulchra: illa ornatissimis uestibus & calceis induta fuerat: nihilominus Herculem uoluptati uirtutē anteposuisse. Hinc est Prodicus Hercules à Marco Tullio & Xenophonte, atq; item à Philostrato dictus, quod scilicet primus hanc rem Prodicus Ceus tradiderit. Non multo post cum ab oraculo Delphico & Ioue monitus esset, ut Eurystheo pareret, id iniquo frēs animo, à Iunone in furorem actus est, amensq; adeò effectus, ut Iolum fratris filiū filiosq; occidere uoluerit: at mox liberatus,

liberatus, domi præ pudore se aliquandiu continuit,
 ueruntamen Eurysthei mandatis parere coactus
 est. Pindarus tamen & Callimachus eum pleraq;
 egregia sua sponte fecisse canunt, non modo Eus-
 rysthei imperio, quod Pindari interpretes notant.
 Leonem igitur in primis Theumesium, quem &
 Græci quoq; Charadræum uocant, penè puer con-
 fecit, claua ab hospite Molorcho accepta, si nō po-
 tius à Pisandro poëta, qui illi suo carmine primus
 eam ex ære solidam attribuit, hoc est, ῥόπτειλον
 ὀλόχαλον: qua claua postea semper usus, usque
 adeo, ut Herculi clauam eripere, pro re admodum
 difficili usurpetur. Alij clauam ipsam ex oliua, &
 trinodem fuisse contendunt: eandem & resloruisse
 Pausanias scribit. Hanc clauam Mercurio Po-
 lygio ex auro dicasse proditum legimus. Sed &
 Rhopabam Herculis filium fuisse audiuius. Sa-
 nè & Nymphæam herbam notissimam palustrem
 ab hac Herculea claua Rhopalon dictam legimus:
 quin & ipsam herbam à quapiam Nympha, quæ
 Herculis zelotypia interiisse proditur, denomi-
 natam accepimus. At uero leo ipse inter astra re-
 latus, qua de re uariè traditur. Sunt qui Molor-
 chum tum hospitio Herculem suscepisse uelint, cum
 ad leonem Nemeæum conficiendum profectus est,

eiq; arietem, quem unicum habebat, immolare uo-
 luisse: quam rem ne faceret, Hercules permisit. Ab
 hoc Nemea ludi instituti sunt, qui postea ut infe-
 rias manibus Archemori, à septem ducibus nouati
 sunt, qua de re Callimachus in αἰτίων libri. alij ta-
 men aliter. Ab ipso præterea Molorcho Molorchia
 ciuitas in Nemea denominata, & Molorchus lu-
 cus. Leonem alium manibus Hercules confecit, ut
 planè est adhuc uidere in signis marmoreis, qui
 Cleoneus dictus est, & Nemeæus, & Bembinites,
 qui nec ferro, nec fuste, alioue telorum genere ui-
 labilis fuerat. Ab hoc leone Hercules pellem detra-
 xit, quam contra pericula corpori circumdedit.
 Quin & leonina hæc pellis, & claua, ipsius Her-
 culis sunt insignia. Versabatur hic inter Mycenæ
 & Nemeam syluâ prope montē, qui ex re ῥήτορ,
 hoc est, perfossus cognominatus est. uide Diodorū.
 Quidam Nemeæum & Cleonæum diuersum fa-
 ciunt. Hunc uero leonem ipsum in lunæ circulo enu-
 tritum, & inde in terras delapsum fabulati sunt,
 unde & loco quo in terram concidit, Apefonta no-
 men inditum. In hac quidem uictoria Herculem ex
 apio coronâ instituisse canit Pindarus. Probus uero
 picea coronatum scribit, qua postea in Nemeis usi
 sunt Græci. Quidam per leonem furorem interpre-
 tantur,

tantur, quem cum bile atra laboraret, Hercules superavit. Huius certe rei autorem Heraclidē Ponticum habemus. Porro Græci quidam grammatici Gylion leonem uel porcum significare cōiendunt, ex qua re Herculi factum sit cognomētum Gylus, quod et Suidas non inficiatur. uerum Gylion non porcum uel leonem significare ait, sed choerogryllum, id est, porcum spinum, tametsi in Leuitico uaria nostri. Cætera Gylis significata non est cur hic inculcemus, cū in Poëtis nostris plura ea de re scripserimus in Carcini uita. Sed ne Herculem mittamus, qui etiam Hydram, quam Latini excetrā uocant, nonaginta capitum serpentem, ut Simonides, ut Alcæus quinquaginta, ut alij, septem, uel quinq; quorum unum immortale uocabatur, in Lerna palude, unde tot sunt uulgò facta adagia, igne superauit, uel, ut ab alijs proditur, sagittis conficit, id est τόξοις. nam ut apud Homerum à grammaticis obseruatur, τὸ ξοῦν et quod mittit, et quod mittitur, hoc est, arcum et sagittas significat: à quibus sagittis, id est, τόξοις hydræ sanguine infectis, toxicum uocabulū effluxit, uel quod ex ipsius hydræ sanguine natum est, ut Nicandri scribunt expositores, à quibus et alia referuntur, omnesq; à τόξοις, id est, sagittis uel Parthorū uel Scytharum: ut magis

mirum sit quod ab aliquibus scribitur, toxicum dictum esse ab arbore taxo, quin taxicum, quod præter nostras grammaticos & Plinius scribit, tametsi & toxum pro taxo à Romanis dici autor est in 6. Diosc. Sed ne uagemur, cum ab Hydra uno amputato capite alia pullularent, facem ferunt ab Iolao vulneri apponi solitam, atq; sic demum deuictam & extinctam hydram tradūt. Cancrum quoq; hydrae suppetias ferentē interemit, implorato, ut dicitur, Iolai auxilio: ex qua re illud emanauit, Ne quidem contra duos Hercules: tametsi alij id asserunt cum Olympico certamine Cteaton, & Euryton, Neptuni & Molionis filios occidisset, qui Molionide ideo nuncupati sunt: idemq; cum in sequentis olympiadis certamine facere tentasset, resq; frustra cecisset, in prouerbum deducta est. Non desunt tamen & qui rem in Laium & Pherandrum referāt. Verum hac de re, hoc est, Molionidis, plura nos in annotationibus ex Plutarcho, Nazianzeno, Suida, et Pindaro. Sunt uero qui hydram & cancrū sophistas fuisse interpretentur ex Platone, quorum sophismata & cauillos, Hercules ingenij ac mentis ui absoluerit: licet id potius, si quis modo sanè uerba perpendat, per similitudinem quandam à Platone dicatur. Alij Hydram arcem, seu turrim quampiam munitissimam

munitissimā fuisse opinantur, quæ à quinquaginta
 uiris custodiretur. arcis uero rex Lernus uocabatur,
 qui à Carcino, id est, Cancro uiro quodā fortissimo
 adiutus, contra Herculē pugnauit. Hercules autem
 ab Iolao Thebanis copijs auctus, ambos superauit,
 Hydramq; castellū euerit incēditq;. Alij secretiore
 arcano fabulæ locū datū uolunt, quod scilicet Hera-
 cules animi sui ac continentiae ignita tanquam face
 identidem renascētia libidinū cæterorumq; uitiorū
 Lernæa capita represserit, atq; penitus exlinxerit.
 Nec desunt qui per Hydram & Lernam inuidiā, seu
 maius inuidentiā, significari existimēt, quæ difficil-
 limè extinguitur, cū abiecti animi indicium sit, ut pla-
 nè ex Ouidij & Plutarchi descriptione cōspicitur.
 Græci scriptores illud de Hercule Lernæ uiru infra-
 cto obseruant, eū oraculū accepisse, se aliter liberari
 non posse, nisi ad flumen herbā inquireret, cuius ra-
 dix colocasion, caulis uero qui supra terrā est, cibo-
 rion uocatur, quo nomine uas etiā dicitur. Vnde cū
 apud Belū fluiuiū eā reperisset, neneno est liberatus:
 idq; quoniā in Phœnicia contingit, urbs in eo loco
 condita est, quæ Ace ex re nomen sumpsit, quæ &
 Ptolemais dicta est. Post hæc Ergynum Myniarū
 regem impijssimū prælio fudit, à Thebanis immo-
 dica tributa exigētem, atq; ipsius etiā regiam euerit.

tit, cuius excellentis facinoris gloria Creon rex ille-
 etus, cum sibi generum delegit, filiamq; illi Mega-
 ram despondit, atq; unam totius regni curam ad-
 ministrationemq; permisit. Aprum Erymantheū,
 qui & Mænalius & Arcadius dictus est, uiuū ce-
 pit, Eurysthcoq;, qui se ob metum in uase æneo oc-
 cluserat, detulit: cuius quidē apri dentes apud Cu-
 manos populos qui in Opicis sunt, in Apollinis tem-
 plo diu suspensos fuisse, Græci prodiderūt. Natum
 hunc aprum ferunt ex scrophæ, cui Phæa nomen,
 quæ & à loco Cromyonia cognominata est, ut Stra-
 bo meminit. Ex eadem Phæa & Calydonius aper
 editus est. Cum apud Pholū Centaurū, à quo & no-
 men monti inditū, hospitatus esset, Centauri primo
 Amyræi dicti, dein Eærdi, postea Leleges, doliū ui-
 ni optimi defossū extulerunt, quod hac olim lege
 Bacchus dederat, ut cū inde Hercules trāsiret, illud
 effoderet: hi uero cum uini odore ebrij facti essent,
 atq; ad rapinas conuersi, ab Hercule ad unum cæsi
 fuerunt, eis licet eorum matre Nephele, hoc est, nu-
 be, frustra suppetias ferente. Alij nō omnes cæsos,
 quin ipsum bis cum Centauris pugnasse prodide-
 runt, cum primum scilicet Perithoo nupsit Hippo-
 dame, item cum Eurytus ab Oeneo hospitio susce-
 ptus, nil deos hospitales ueritus, uim inferre Deia-
 nire

nire conatus est. Qua harum pugna ab Hercule Chiron Centaurorum, ut ait Homerus, iustissimus sit occisus, parum inter autores constat. Ceruā aëri pedem, & aurea habentem cornua (si modo in ceruis foeminis cornua reperiuntur, quod tamen poëtae affirmant) retibus, uel ut alij dicunt, præ lassitudine dormientem uiuam cepit. Sunt qui ceruam timoris ac metus affectiones interpretentur, quas Hercules utpote uir fortis & sapiens uicerit. Stymphalidas aues, quæ Martis alumnae dictæ sunt, cuncta stercoreibus ac uentris proluuie foedâtes, uel, ut Timagneus ait, pennas ferreas habentes, & eas ut sagittas eiaculantes, quod & Euripides, & Claudianus noster in Histrice testantur, aeneæ tabulae collisu, uel crotali sonitu abegit, uel ut alij tradunt, sagittis illas cōfecit. Dictæ uero sunt Stymphalides à Stymphalo Arcadiæ oppido, ut Homerus & Pausanias tradunt: inde uero, ut Apollonius canit, ad Martis insulam demigrarunt. Mnaseas quidem à uiro heroicæ uirtutis insigni denominatas credidit, cuius & Ornythæ puellæ filiæ fuerint. Alij et eas Ploidas appellarunt, quod in aquis degentes natarēt. Tum & Zæten, & Calain alatos Boreæ filios strauisse Hercules fertur in Teno insula quæ Delo adiacet, & in eorum sepulchro duas erexisse colūnas in rei monu

mentum, quarum alteram Borea flante commo-
 ueri solitam. Causa necis uarie refertur. Aeneside-
 mus enim, quod hospitatem Herculem occidere uo-
 luerint, scribit. Stesimbrotus, quod in contentio-
 nem cū Hercule uenerint, de datis ab Iasone comiti-
 bus muneribus. Nicander, quod Herculem diuer-
 santem in Co insula, Boreas tempestate affecerit.
 Apollonius, quod nauem Argo in Mysiam rursus
 reuerti prohiberent. Alij alia, quæ breuitatis causa
 mitto. Sunt et qui Phineum Arcadiæ regē ab Her-
 cule interemptum asserant. Cum enim ipsius regis
 filios in solitudine conspiciatus fuisset, ab ijsq; didi-
 cisset quod essent à patre Phineo eiekti, calumniati
 à Scythica uxore, quam eis nouercā rex superina-
 duxerat spreta Cleopatra, quos Phineus mox apud
 Herculem senex accusauit: ut uero Hercules pue-
 ros sine culpa reperit, eos in patriam domum reuer-
 ti iussit, Phineumq; insurgentem, ac filiorum al-
 terum in mare summergere uolentem, pede feriens
 interfecit. Fabulam in Argonauticis Dionysius est
 executus. Cætera quæ multa de Phineo leguntur,
 non huius sunt instituti. Eurytionem Centaurum
 indomitum interemit, qui die ipso nuptiarum Hip-
 polytæ Augiæ Eliensium regis filiæ uim inferre ten-
 tauit. Augiæ quoq; ipsius regis aulam, hoc est, ut
 Græci

Græci dicunt, Βαστασίαν immundam sordibus expurgauit, in ea deriuato atq; immisso fluuio Minieo, seu, ut alij, Pignione, uel Alpheo, uel Peneo. Vnde de immundis fœdisq; rebus, Augiæ caulam, seu aulam, pridem est prouerbium usurpatum. Augiam uero ipsum Hercules occidit ob mercedem sibi denegatam, filioq; ipsius Phyleo regnum tradidit, qui à patre fuerat eiectus, quod inter Augiam & Herculem iudex electus de pacta Herculi mercede, pro Hercule pronunciauerat. Est etiam illud à Grecis traditum, quod cum contra Elæos Hercules pugnaret, equum Ariona ab Onceo petijt, eoq; uectus Elim cepit, sed illum mox Adrasto dedisse. Alij tamen aliter, inter quos Lutatius. Augen insuper Alei Arcadici filiam compressit, ex eaq; filium suscepit, qui quod ceruinis uberibus nutritus fuit, Telephus est uocitatus, & cum matre ab Aleo auo in arcâ inclusus in mare proiectus, delatusq; ad prata Cayci, & à Teuthrante uiro præpotenti ambo excepti sunt, ut est à quibusdam proditum. Stephanus autem Auges maritum Teuthrantâ scribit, patremq; Telephi. Alij Telephum in Paladis templo à matre expositum prodidere. Sed cū hac causa ibi pestilentie uis grassaretur, Aleus in Panthium montem detulit, ubi est à cerua nutritus.

Augen deinceps ab Hercule parū amatā legimus. Cæterum Suidas Telephum Herculis filium Latinum uocatū ait, atq; ab eo Latini Itali denominati. Pasiphaës dein taurum ex Creta formosissimū Hercules ad Eurystheū in Peloponnesum deduxit, quē taurum quidā à Neptuno immissum tradunt, quod cū cæteris deis Minos sacra fecisset, Neptunū ipsum præterijisset. Delatum igitur taurū in Peloponnesum, inde ausugisse in Atticam, in campisq; Marathonij cū alios interfecisse, tum Androgeū Minois, mox à Theseo mactatū. Plura Pausanias & Plutarchus in Olympicum certamen Ioui patri, uel ut alij, in honorem Pelopis instituit, iuxta Alpheū fluuium apud Elim & Pisam, ad radices mōtis Olympi: quod quidē certamen quinto quoq; anno, seu uerius quarto perfecto, & ut Lycophronis interpres Isaacius ait, quinquagesimo quoq; mense magna celebritate frequentabatur: in quo cum palæstram cū reliquis quatuor certaminib. instituiisset, & fortissimum quenq; ac robustissimum ad luctam prouocaret, omnesq; certantes ipsius robur uererentur, Iouem ferunt in athletæ formam mutatum, cū Hercule in palæstram descendisse, diuq; ambobus certātib. cum anceps & dubia uictoria uideretur, Iouem tandem se filio manifestasse. Victores uero in Olympicis

*pice oleastro, uel ut Aristoteles ait, olea, quæ philo-
stephanos dicitur, coronabantur. Alij rem ita tra-
dunt, quod cū Rhea Iouem Curetibus, hoc est, Her-
culi, Pæoni, Epimedi, Iasio & Idæ commendasset,
Hercules inter eos natu maior cum luderet, fratri-
bus ipsis cursus certamē proposuit, uictorēq; eius o-
leastro coronari uoluit. Est enim in fabulis receptū,
oleastrum delatum fuisse in Græciam ab Hercule
ex Hyperboreis regionibus. Quinquennem uero
Olympiada fuisse constitutam ferunt, quod quinq;
fuerint fratres Idæi. Hic igitur Hercules Idæus lon-
ge Amphitryoni antiquior, Olympicum certamen
instituit, cui quinquagesimo post Deucalionis cata-
clysmum anno Clymenus aram statuit, parastatēq;
& adiutorem cognominauit, tum post Pelopē Her-
cules Amphitryonis adauxit. Historiam latius exe-
quitur in Eliacis Pausanias. A Deis quoq; singulis
muneribus Hercules affectus est: peplo quidem à
Minerua, claua & thorace à Vulcano, equis, in-
ter quos Arion, à Neptuno, quo mox equo usus est
Adrastus, ut paulò antè dixi. Donatus uero ense à
Mercurio, arcu & sagittis ab Apolline, mysteria et
ceremonias ad cædium expiationē à Cerere acce-
pit. Aquilam, seu ut alij dicūt, uulturem Promethei
exta lancinantem, qui in Caucaſo fuerat religatus,*

interemit. Sunt qui aquilam fluvium fuisse interpre-
tentur, quem Hercules repræsit. Diodorus Nilum
Aquilam appellatum tradit: qui cum eam partem
Aegypti, cui Prometheus imperitabat, inundasset,
ab Hercule sui consilij magnitudine est compressa,
et ad priorem cursum deducta, unde est Græcis oc-
casio præstita fabulâdi. Alij ad allegoriam fabulam
referunt, hoc est, quod curas et anxietates animi
ipsi Prometheo amouerit, quæ ex ipsius mēte, hoc
est Ioue, noctu resurgebāt, interdiu uero latitabāt,
Hercule præsentē, id est, sole. Aquilam quoq; Pro-
methei nostri nonnulli ἄχος, hoc est, anxietatem so-
licitudinemq; interpretati sunt. Alexander tamen
Aphrodisieus ita interpretatur, quod cum Prome-
theus sapiens et philosophus esset, cœlestisq; aquila
e causam et naturam perscrutaretur, et iam ob-
studij et discendi auiditatem absumeretur, Hercu-
lem ei adstitisse, qui omnia quæ de ipsa aquila illi du-
bia et incerta erant, exoluit et manifestauit. Dio-
medem Thraciæ regē hospites mactantem, equisq;
indomitis uorandos apponētem, ijs uictum laceran-
dum apposuit, ac equos Eurystheo detulit, quos do-
mitos ille Iunoni dicauit. Palæphatus fabulæ locum
datum ea causa credidit, quod cum ex agrorum red-
ditibus et prouentibus qui agricolis hominibus de-
bentur,

bentur, equos aleret, ea causa humana carne equos
 pauisse dictus est. Sedenim Philostratus in Abderi
 exequijs equas eas fuisse scribit, ab ijsq; semesum dis
 cerptumq; puerum ipsum Abderum: qui cū ab Her
 cule amaretur, causa fuit ut præter fletum Hercu
 lis celebratū, Diomedem quoq; ipsum, easq; equas
 consecrerit, certamenq; in pueri memoriā constitue
 rit, & ut nonnulli putant, ciuitatem quoq; Abde
 ram. Sosibius etiam Helacatum puerum ab Hercu
 le amatū scribit, in cuius pueri honorem Lacedæ
 monij Helacatia certamen instituerunt. Post hæc
 Hercules cum Argonautis ad uellus aureū in Colo
 chos nauigauit, uel ut alij, in Misiā, quousq; pue
 rum Hylam amisit, à qua re locum Aphetas nomi
 natum legimus. At Herodotus, cum aquatū, inquit,
 Hercules iuisset, & derelictus ab Iasone & socijs
 esset, nomen loco factum ἀφεται. Alij relictum ab
 Argonautis Herculem ideo dicunt, quod artis remi
 gandi esset ignarus, nimioq; manuū robore sæpius
 remos infringeret. Fuit autem Hylas Thiodaman
 tis filius puer formosissimus, quem patri raptum mi
 ro prosecutus est amore Hercules: qui cum in My
 siam apud Cium fluuiū aquatū cū calpide (uas id
 nomē) iuisset, summersus est, uel est à Nymphis rap
 tus, ut Onasus, Theocritus, et Nicæder tradidere.

Ambraciam & Amphilogos tenuisse scribit, quæ pascuis optimis referta sunt, eumq; ibi ab Hercule uictum: unde & cum bobus in Epiro, mox à Larino pastore susceptus est, à quo postea Larinorum bouum memoria sit facta, quod scilicet fuerint formosissimi. Quidam ab eodem Larino abactos, seu quod Proxenus ait, Hercules ipse in Dodona Ioui consecrauit. Alij non à Larino cognominatos putant, sed à narium latitudine. Græci quippe λαι particula utuntur in huiusmodi significatu, ut Lastaurus is qui æquo est membrofior, ac promior in uenere, qua de uoce Græci grammatici, & ab ijs Latini multa. De Lastauro quidem illud notat Phrynichus, quod ea dictione recentiores non utuntur ut antiqui, sed pro homine nequam, quasi σκῆψος digno. Est uero tauros pars mēbri uirilī, ut est apud F. Quintilianum, & Diomedem grammaticum. Eustathius partem sub oscheo positam ait. Meminit & Suidas & Athenæus: à qua certe particula uocantur hypotauro ab Aëtio, ubi de pudendorum morbis agit, quam dictionem interpretes parum nouisse uisi sunt. Dicitur & uirgo intacta à Græcis ἀπαύρωτος, ab eadem particula facto uocabulo. Sed nos ad Larinos potius redeamus, quos alij appellatos uolūt ab eo quod frumēto ac pabulo pasci ac

si ac saginati essent, hoc est, ἀπὸ τοῦ λαευνδύαδς,
 ut scribit Athenæus: nam & sues eadem ratione la-
 rini dicuntur. & Larinū epos dixit Aristophanes.
 Quidam et hos boues cestrinos uocauerunt, quidā
 à Larino pago uocatos autumant, alij à Laro præ-
 done, de quo apud Græcos extant prouerbia: alij à
 pago Epiri. Nauigasse uero Hercules dicitur athen-
 eo lebate in Erythæā insulā, quā Gades Pherecya-
 des dixisse uidetur: uel ut alij, ærata naue, usus pro
 uelo leonis pelle, pro malo claua, pro rudentibus lo-
 ris pharetræ, pro remo arcu. Hinc frequēs illud Gre-
 cis dicteriū, ἄλλο τὸ γυνῶ κώπης. Cum enim in
 suetā hanc nauigationē homines indigenæ spectā-
 rent, clamabant, aliud hoc genus remi, ut est à Plu-
 tarcho relatum. Alij poculo nauigasse perhibent:
 quam rem ad historiam refert Macrobius, ut nauig-
 gio uidelicet eo nauigauerit cui nomē scypho. Alij
 quod Hercules ipse bibosus esset, & immanibus ute-
 retur poculis, ut est pluribus disputatum apud Athe-
 næum, & nos hac de re aliquid infra dicemus. Sunt
 qui fabulam aliter recitent, ipsum cum sui itineris
 terminum columnas ponere statuisset, & meridie
 solis æstu affectus esset, in deum telum coniecisse:
 deum admiratum herois robur, eiq; aureum pocu-
 lum dedisse, quo in Erythæam ad Geryonis boues il-

calem rem detulit, qui amici miseratione, post euer-
sam Troiam, illam secum in Boeotiam deduxit: ubi
cum filium peperisset, Scamãdrum nuncupauit, qui
post auum apud Eleonem regnauit, ibiq; fluiuium
Inachum de suo nomine Scamãdrum uocitauit, pro-
ximumq; alterum riuum à matre, Glauciam.

Baltheum Hercules ab Hippolyte, uel ut alij, à
Menalippa Amazonum regina ablatum, Eury-
stheo detulit, Amazones reliquas debellauit. An-
tiopam ex ijs unam Theseo dono dedit. Sunt qui
Hippolyten dicant, unde ei sit natus Hippolytus.
alij rem aliter tradunt.

Mox ad Geryonem proficiscens, Bebrycem, cui
confines dicuntur Pyrenæi montes, attigit, cuius re-
gis filiam Pyraenen ut uidit, arsit: illa uero dum uim
parat Hercules, in auia & solitaria loca sese occul-
tans, diu noctuq; questibus & lachrymis intentæ, à
feris infelix laniatur: quam anxie dum perquirere
Hercules, à feris discerptam reperit: cuius membra
atq; ossa colligens in montis uertice sepeliuit, quem
& à puella nomine Pyraenen uocauit, sint licet alia
de hoc montis nomine opiniones.

Dehinc in Hispaniam descendens, tricorpoream
Geryonem uicit, eiusq; inde armenta, Orthumq;
canem abduxit. Alij Gargition canem uocant, &

Cerberi

Cerberi fratrem, interfectumq; ab Hercule, non ab
 ductum, eiusq; in Iberia sepulchrum esse. Geryonem
 Hesiodus ait Chrysaore patre natum ex Cal-
 lirroë puella, quod & in libello græco XII. la-
 borum Herculis scriptum comperi, ubi & Orthum
 canem ex Echidna natum, & bicipitem fuisse legi-
 mus, ipsarum quoque bouum pastorem Eurytionem.
 Finxere uero Geryonem ideo tricorporem, quod
 unanimis atq; concordēs tres essent fratres. Alij ad
 tria uitia, sermonis, corporis, & animi, quæ Hera-
 cules domuit, referunt. In Hesiodi autem com-
 mentarijs ita exponitur: uel propter tria tempora,
 quæ à Sole conficiuntur, uel à uoce, quæ græce
 γῆς dicitur, tonitrus uidelicet nubium & uena-
 torum quæ Hercule, id est, sole, ut diximus, dissi-
 pantur, dissoluunturq;. Aëris enim tria interualla
 & spatia Philosophi faciunt. Sedenim quoq; græci
 poëtæ tonitrus à bouum mugitu μυχθμὸν appella-
 lauere, unde & boues Geryonæ Hercules abegisse
 dictus est. Palephatus existimat Geryonem tri-
 cipitem dictum, quod ab Euxini ciuitate originem
 duceret, quæ Tricarina diceretur, hoc est, ut sic
 dicam, tricipitina. Est inter proueria, Triceps
 Geryone, in eos qui sunt moribus effratis &
 indomitis. Hecateus uero Geryonem loca prope

Ambraciam & *Amphilogos* tenuisse scribit, quæ
 pascuis optimis referta sunt, eumq; ibi ab *Hercule*
 uictum: unde & cum bobus in *Epiro*, mox à *Lari-*
no pastore susceptus est, à quo postea *Larinorum*
 bouum memoria sit facta, quod scilicet fuerint for-
 mosissimi. Quidam ab eodem *Larino* abactos, seu
 quod *Proxenus* ait, *Hercules* ipse in *Dodona* *Ioui*
 consecrauit. Alij non à *Larino* cognominatos pu-
 tant, sed à *narium* latitudine. *Græci* quippe *λα* par-
 ticula utuntur in huiusmodi significatu, ut *Lastau-*
rus is qui æquo est membrofior, ac pronior in uene-
 rem, qua de uoce *Græci* grammatici, & ab ijs *Lati-*
ni multa. De *Lastauro* quidem illud notat *Phry-*
nichus, quod ea dictione recentiores non utuntur ut
 antiqui, sed pro homine nequam, quasi *στεύρος* di-
 gno. Est uero tauros pars mēbri uirilis, ut est apud
F. Quintilianum, & *Diomedem* grammaticum.
Eustathius partem sub oscheo positam ait. Memi-
 nit & *Suidas* & *Athenæus*: à qua certe particula
 uocantur *hypotaura* ab *Aëtio*, ubi de pudendorum
 morbis agit, quam dictionem interpretes parum no-
 uisse uisi sunt. Dicitur & uirgo intacta à *Græcis*
ἄτρυγτος, ab eadem particula facto uocabu-
 lo. Sed nos ad *Larinos* potius redeamus, quos alij
 appellatos uolūt ab eo quod frumēto ac pabulo pas-
 si ac

fit ac saginati essent, hoc est, ἀπὸ τοῦ λαεῖν δὲ αἰῶς,
 ut scribit Athenæus: nam & sues eadem ratione la-
 rini dicuntur. & Larinū epos dixit Aristophanes.
 Quidam et hos boues cestrinos uocauerunt, quidā
 à Larino pago uocatos autumant, alij à Laro præ-
 done, de quo apud Græcos extant proueria: alij à
 pago Epiri. Nauigasse uero Hercules dicitur athen-
 neo lebate in Erytheā insulā, quā Gades Pherecya-
 des dixisse uidetur: uel ut alij, ærata naue, usus pro
 uelo leonis pelle, pro malo claua, pro rudentibus lo-
 ris pharetræ, pro remo arcu. Hinc frequēs illud Gre-
 cis dicteriū, ἄλλο τὸ γυνῶ κώπης. Cum enim in
 suetā hanc nauigationē homines indigenæ spectā-
 rent, clamabant, aliud hoc genus remi, ut est à Plus-
 tarcho relatum. Alij poculo nauigasse perhibent:
 quam rem ad historiam refert Macrobius, ut nauig-
 gio uidelicet eo nauigauerit cui nomē scypho. Alij
 quod Hercules ipse bibosus esset, & immanibus ute-
 retur poculis, ut est pluribus disputatum apud Athe-
 næum, & nos hac de re aliquid infra dicemus. Sunt
 qui fabulam aliter recitent, ipsum cum sui itineris
 terminum columnas ponere statuisset, & meridie
 solis æstu affectus esset, in deum telum coniecisse:
 deum admiratum herois robur, eiq; aureum pocu-
 lum dedisse, quo in Erytheam ad Geryonis boues il-

le enauigauit . Alij eo in Pergen peruenisse aiunt ,
 inde per oceanum ad Prometheum nauigasse , ac
 illum , ut diximus , è Caucaſo liberaſſe , à quo edo-
 ctus eſt , ne ad mala aurea ipſe accederet , ſed ad
 ea accipienda Atlantem mitteret , ipſe Atlantis tan-
 tiſſer uices ſubiret , dum rediret . quod ubi factum
 eſt , ne Atlas cœli onus iterum ſubire cogeretur , ſe-
 tria illa mala ad Eurystheum allaturum recepit :
 uerum à Prometheo præmonitus Hercules , At-
 lantem hac arte ſefellit . Sufſine , inquit , donec pe-
 ram capiti componam , ut facilius humeris onus in-
 cumbat . ille humi poma deponens , cœli onus ſub-
 iuit : at Hercules poma colligens uale dixit Atlan-
 ti , ac ad Eurystheum ea ipſe detulit . Quidam et
 mala dicunt à Bœotijs ſacrificari Herculi : unde
 Herculis ſimulachra nonnulla ab antiquis ſinge-
 bantur tria mala ſiniſtra geſtantis , cuius ſignifi-
 cationem ſuperius adſcripſimus : triplicem ſcilicet
 illius uirtutem fuiſſe , non iracundum , non aua-
 rum , non uoluptuoſum . Eſt adhuc uidere in Ca-
 pitolio Herculis coloffus aheneus malum manu por-
 rigentis , quem ſuperioribus annis effoſſum audie-
 ui , ubi olim fuerat ipſius Herculis ara maxima ,
 ad forum boarium . Sed ne hiftoriam mittam , ſunt
 qui Herculem ipſum , non Atlantem , ad hortos He-
 ſperidum

Iperidum profectum aiunt, draconemq; peruigilem domuisse, quem nonnulli ex terra natum, quidam ex Typhone, & Echidna, centumq; capita, centumq; uoces habuisse. Alij uolunt id pastoris fuisse nomen, nec poma, sed oues fuisse, quæ aureæ ideo appellatæ sunt, uel propter earum decorem, siue quod ex pecoribus antiquis diuitiæ constabant, unde etiam aurea uellera dicta sunt. Nec desunt qui in Chemicam artem hæc uellera restant, ut Eustathius & Suidas, id quod in nostris annotationibus clarius ostendi. Huic quoq; fabule locum dedit uocabuli ambiguitas, Græci enim & pomum & pecus eadem dictione significant, hoc est, ἡ μᾶλον. Solet à doctis quæri unde Hercules Melius dictus sit. Quidam non à pomis, de quibus modo egimus, neq; ab ouibus, sed aliâ quampiam afferunt historiam. Bos, aiunt, cum esset Herculi immolandus aufugit: cum uero nihil esset quod res sacra deo fieret, malum, quatuor suppositis ramis pro pedibus, & duobus pro cornibus, in formâ bouis, illi in sacrificium oblatum est. Vnde in tenues & frugales, qui nomen quidem magnificum gerunt, at nullis opibus pollent, prouerbum factum est, Melius Hercules, hoc est, ex malo factus Hercules. Dicitur & malum Herculis, ut ex Apollodoro Zeno

bius tradit. At Pollux in primo ab his euariat: Alti enim in Bœotia de malis fructibus Herculi rem sacram fieri, idq; ea causa contigisse, quod cum forte aries ei in sacrum adduceretur, Asopus fluuius adeò excreuit ut adduci non posset, tum qui sacrum procurabant malum maturum & pulchrum pro ariete accipientes, ei quatuor festucas pro pedibus, & duas pro cornibus infixerunt, atq; eo modo rem sacram peregisse: unde postea apud Thebanos & Bœotios id moris permansit, uocâtes μῆλον ἡρακλῆς. Sed his missis Hesperidum sequamur fabulâ, quam Hesiodi expositores ita interpretantur, ut per eas, uespertinas horas, per poma aurea, stellas atq; astra intelligant. Herculem uero iam solem appellari non semel diximus. Surgente autem sole astra rapi uidentur, hoc est occultari, & idcirco Hercule τρυγῆσαι, hoc est, poma aurea abstulisse dicimus. Alij à Nereo Herculem monitum scribunt, eum non posse Hesperidum mala colligere, nisi Atlantis ope iuuaretur, atq; ideo ad Atlantem iuisse, cœlumq; pro eo tulisse. Quidam Hesperidas puellas ab Hercule liberatas tradunt, cum fortè ludentes à piratis in litore raptæ fuissent: quas cum patri restituisset, ab eo astrologiam ac spherarum rationem edidit: unde est poëtis ansa fabulandi præstita, ut Herculem canerent

anerent humeris cœlum sustinuisse magistro Atlante firmitus. Xenagoras putauit Atlantem primum iuisse qui syderũ rationem excogitarit, à quo id sit doctus Hercules, & ita post Atlantem secundas tenuisse: uerum mox grauioribus studijs operam cum laret, astronomiam ipsam Atlanti reliquisse. Alij Herculem cœlum sustinuisse uolunt, cum bello giganteo dei omnes fermè in quodam cœli angulo destituisent: quod non sine ratione factum nos putamus. Nam cum gigantes, qui impij fuerũt, deorum immortalium religionem cultumq; penitus tollere tentarent, cum Hercules semper incolumem seruauit, qui ut à diligentissimis rerum scriptoribus obseruatum est, maxime religiosus fuit, atq; perinde ad iuramenta minime procliuis, quippe qui semel tantum toto uitæ suæ tempore iurasse perhibetur, idq; Phyleo Augiæ filio. Qua causa factum arbitror, ut inter gentium iuramenta ipsius Herculis nomen sit longe frequentissimum. Torridā zonam, & Libyæ æstuentes harenas incolumis pertrāsui, quod olim miraculo adscribebatur, nunc uero minime, ut tot nostrorum temporum nauigationes ostendunt. Insuper Hercules Breuiā & Syrtes naue amissa pedes superauit. Sed quoniā incidimus in Lybiæ mentionem, hoc loco addendum est quod ab Alexandro

polyhistore traditur et Iosepho, cū de Africa uterq;
loqueretur. Filijs autem Abrami auxiliū praeuissse
Herculē in Libya, et duxisse uxorem filiā Iaphran
nomine Heceam, et genuisse ex ea Dodorim filiū,
cuius fuit filius Soron, ex quo barbari Sorophaci no-
minantur. Ibidē Græci fabulantur ab Hercule An-
tæum Neptuni et Terræ filiū palæstra deuictū, co-
ronatumq; à Mercurio post certamen: cuius quidē
Antai ea uis erat, ut quoties matrem Terrā attinge-
ret, eo fortius et acrius hosti instaret, atq; ea de caus-
sa illum sublatū brachijs et pectore nitens Hercu-
les compressit, ut adhuc in statuis antiquis marmo-
reis præclare cum Romæ, tum alibi cernitur. Sunt
qui fabulam interpretentur, quod Antæus in palæ-
stra esset in supplantandis hostibus, implicandisq;
et explicandis humi nexibus, peritissimus. Sed de
Terræ filijs qui dicuntur, qui Iouis, qui Neptuni, ali-
bi plura, nunc ideo reliquam huius historiæ partem
prosequemur. Columnas in occidente, quæ de eius
nomine Herculeæ dictæ fuerunt, erexit, de quibus
inter alios longa est Strabonis disputatio. Has certe
Pindarus in Olympijs posuisse uidetur, pro eo quod
est summā attingere, ita ut interpretes obseruat, pro-
uerbij uice usurpetur, Herculis colūnas attigit. Has
nec columnas Briarei quidam uocauere. Inuenta
est

Item Herculis columna in Italia, ut Aristoteles tribit. De ijs uero quæ in Africa ab eo posite fuerunt, superius diximus. Mediterranei maris ostia obruxit, ne cete ac immaniores oceani belluæ in insulam influerent. Alij rem ita factam uolūt: Calpen et Abylen montes prius iunctos fuisse, mox ab Hercule patefactos, appellatosq; Herculis columnas. Quidam hos ipsos montes procul spectantibus geminas columnas uideri dicunt. Alij in Tyrios, et eis latum oraculum, quod coloniam deducere ad Herculis columnas. Reserunt nonnulli à columna posita in templo Herculis Gaditani, in qua templi sumptus descriptus erat. Alij quoq; alia dixerunt. Sed et præter Hercule, Bacchum quoq; et Alexandrū in suarum expeditionū terminis columnas posuisse memorie proditum est. Hercules præterea ipse à balena aliquando deuoratus fuisse dicitur, ex qua tamen incolumis emerfit, nisi quod est omnibus pilis exutus, ob scilicet internum belluæ calorem. res quidem ut historia à Græcis traditur, quam et in Ionam repetit magnæ apud Christianos autoritatis Theophylactus. Eandem et Lycophron attigit, Et Zexes Isaacius interpres explicat. Busirin Aegyptium regem, hospites necantem, occidit, et cum eo eius filium Ithidamanta, et Calbin.

praconem, ut Pherecydes prodidit. Sint licet inter
 scriptores, inter quos Eratosthenes, qui dicant, nu-
 lum unquam fuisse hoc nomine regem, sed huiusce
 crudelitatis nomen illi irrogasse Osiridis sepulchrū,
 ad quod homines rursi necabantur, quod eo colore
 Typhon Osiridis occisor fuerat: deinde boues rursi
 fa, unde conflatū sit Βροίετο & nomen, & arae
 Busiridis. Constanstamen scriptorum opinio est, il-
 lum Neptuni filium fuisse & Libyae Epaphi, licet
 Agathon Samius Aganippes filium dicat, tyrannia
 demq; apud Aegyptios exercuisse: de cuius crude-
 litate in annotationib. nostris multa diximus, deq;
 illius monitore Thrasyllo, qui primus Busiridis im-
 buit aras, ut Ovidius & Claudianus post Graecos
 canūt. Domascū de rupe praecipiti deiecit: et Ter-
 meriam, hominum capita quassantem uerberibus,
 Hercules interemit: unde & Termerum malum, cu-
 ius in Theseo meminit Plutarchus. Aemathionem
 Aethiopum regem bello superauit. Cretam insu-
 lam, quod ibi Iupiter natus esset, quodq; Cretenses
 ingenti illū honore affecissent, à feris immunem red-
 didit. Idem & in Libya fecisse dictus est. Tempe lo-
 cum amoenissimum in Thessalia, ut multorū est opi-
 nio, aperuit patefactis montibus. Est quoq; in Grae-
 corum fabulis traditū, ipsum Herculem Mycalesti
 mare

mare aperire solitū singulis noctibus, rursusq; claudere. Minei fluminis alueū in Boeotia effodit. Olbio tem fluuiio per Pheneatarum campum alueum fecit longitudine ad quinquaginta stadia. Hunc Arca lum quidam Arianum, non Olbium uocant. Illud quoq; miraculum traditur, quod cum sitiret Hercules in Thessalia apud Anticyran, fluuium emerfisse, ad ferendam ipsi ardenti opem. flumini nomen indidit Dryas, qui à Sperchio XX. stadijs distat. Myriagadan urbem tunc opulentissimam in seruitutem redegit. Celtas Gallos à mactandis humanis victimis abstinere coëgit, Alexiamq; apud eos urbē condidit, quæ earum mox gentiū metropolis facta est. Albionem & Beergionem Neptuni filios deuicit. Cum uero inter pugnādum telis fortē destitutus esset, patrem orauit, qui illi lapideā è cœlo pluuiam demisit, unde sunt ei tela sumministrata. campo ad huc nomen lapideo. Germani quoq; Herculem suas regiones lustrasse in suis annalibus tradidere. quod & Britanni. Quin et ab Albione, de quo modo meminimus, Britannia insula prius Albion nuncupata est. Venisse post hæc in Italiam Herculem ferunt, montiumq; iuga & Alpeis patefecisse, uiamq; strauisse, quæ et à suo nomine Herculeæ dicta est. Sunt & qui Tauriscum ab Herculis tauris urbem ibi nos-

minatā uelint. Descendit deinde in Latium, ubi à Potitio & Pinario benignè est hospitio susceptus: quibus et quo sacrificandi ritu se coli uellet, mane uidelicet et uesperis, mōstrasse literarū monumētis relatū est. Sedenim cum primū res diuina mane facta esset, uesperiq; pro instituto repetenda foret, Potitius prior aduenit, Pinarius uero senior, extis iam redditus. Vnde iratus Hercules statuisse dicitur, ut Pinariorū familia tantū ministra esset epulantibus Potitijs: ex quare et Grāmatici à fame pinarij uocabuli deflexū arbitrantur. Est quoq; in historijs proditū, quod Appius Claudius censor cū aduersus responsum ad seruos publicos sacra Herculis transfulisset, luminibus est orbatus, & Potitiorū gens quæ prodit, intra unius anni tempus extincta est. Decima quoq; ut quidā putant, ab his honoratus fuit. Manserunt Romæ longo tempore Pinariorum & Potitiorum familiæ. Creditum est antiquis, qui Hercules decimam uouerent, ditiores et locupletiores fieri: eam probat Plutarchus opinionem, quod Hercules ipse boum Geryonis decimā immolarit, uel quod Romanos ab Hetruscis decimari solitos liberauerit. Sunt qui putāt eo moriēte prædixisse, qui facultatem decimā consecrassent, eos demū locupletes futuros. Quinimò & Hercules ipse diuitijs præesse credi-

ur. Vnde, diues amico Hercule, ut ait Horatius, & le-
 xter Hercules erat in uotis. Tamen si hoc ipsius uo-
 cabulū in cuiusdā mercenarij somniū ab alijs refer-
 tur, quo Hercules occultū thesaurū somniāti ostē-
 dit. Celebratur et illud M. Octauij Herēnij somniū,
 quo Herculis uictoris illi cognomē est additū. Cum
 enim Octauius mercaturā exerceret, idq; illi pro ani-
 mi sentētia succederet, decimā Herculi nō dedit. Ac-
 cidit autē cū nauigaret, ut à piratis circūueniretur:
 ille, ut erat animo intrepido & forti, strenuē ac ani-
 mose pugnavit, atq; ita piratarū manus euasit: in se-
 quēti uero nocte ei uisus est adesse Hercules in soma-
 nijs, qui illū moneret, cū seruātū sua opera. Qua de
 re Octauius tāti beneficij haud immemor, arca im-
 petrata à magistratibus, Herculi uictori eadem pos-
 suit, apposita in rei testimoniū et monumētū statua
 cū inscriptione. M. tamē Varro Herculē ideo uicto-
 rem nuncupatū asserit, quod omne ferarū et noxio-
 rum animalium genus superauerit. Fertur & aliud
 Sophoclis poētæ somniū, quo deū uidere uisus est
 prodentē sibi, quinam grauē aureā paterā ex eade
 surripuisset: quod ubi cōpertū fuit, ab Arcopagitis
 phanum indicis Herculis est constructū. Sed cū de
 Hercule somnia narrarē, cur nō & quæ de interpre-
 tatione somniorū scribit Artemidorus hoc loco asse-

ram? Is igitur libro ij. Onirocriticōn ad Cæcium
 Max. scribens ait: In somnijs Herculem uel ipsiū
 statuam uidere, omnibus bene institutis & secundū
 legem uiuentibus, bonum significare, & præsertim
 si aliqua sint iniuria affecti. Nam & hic deus cum
 inter homines degeret, affectis iniuria defensor fui
 ac uindex: ijs uero qui præter leges uiuerent, alijsq̃
 iniurias inferrent, & iniqua agerent, iniquus fui
 deus ac malus. Atq; adeò hac ratione bonus est ij
 qui certamen ineunt, uel iudiciū, uel pugna: hinc &
 ἡγεμὼν & θεὸς uocatus est. Qui autem cū Her-
 cule uersari uidentur, aut cum eo aliquid efficere
 aut simul cibum capere, eiūsue aliquid habere, au-
 ab ipso leonis pellem, clauāue, aliūdne ex ipsiū
 armis sumere, obseruatum est id malum significare
 & absurdum, & longa experientia didici. Quā-
 uero decens est, & rationabiliter cōtingit & rectè
 ut qua deus usus est uita ipse dum inter mortales es-
 set, hac eadem & ea per somnia intuentibus præ-
 beat? Hæc fermè Artemidorus. Sed iam missis som-
 nijs, reliquum fabulæ agamus. Hercules cum adhuc
 in Italia esset, Euandrum literas docuit, ut autor es-
 Iuba, à quo & diuino honore affectus est. Nec de-
 sunt qui autore Polybio, Pallāta, quā à Poëta Euan-
 dri filius dicitur, Herculis filium dicant, ex Dyn-

Euandri

Euandri filia. Ab Euandro mox ara maxima est Herculi dicata, quam ei statuendam Delphicus Apollo multo antè prædixerat: uel, ut alij tradunt, Euandro à matre Carmente, quæ et Nicostrata, et Themis dicta est. Ara uero hæc maxima cōstructa fuit in foro boario, quod et ab Herculis bobus manetis dictum scriptores uolunt. Traditum est cum hæc ara aliquando incenderetur, à Pinarijs seruatâ fuisse, id quod et Vergilius subinnuit, cum ait:

Et domus Herculei custos Pinaria sacri.

Quam circū aram lectisternia fieri religio fuit, sacerdotesq; aperto capite ibi, et populeis coronis euincti tempora, prius rem sacram faciebant, quas quidem coronas in laureas postea commutauere. Illud obseruat Varro, nefas fuisse canem intra muros apparere, dum Herculi sacra fierent. Quidam consuetudinem hanc ex Cerbero emanasse uolunt: alij in historiam Lycimnij pueri auguris à cane occisi referunt, cuius causa ab Hippocoontibus prælia multa decertare coactus fuit, in queis multos ex amicis amisit, atq; inter cæteros Iphiclū fratrem. Nam id quod à nonnullis scribitur, Hercule odio semper canes habuisse, parum cōstare uidetur: comitem enim canem Græci scriptores Herculi attribuerunt, id in primis asserentes: Cum Tyri, aiūt, Hercules de amo

bularet, canis illi comes ex uetusta heroum lege aderat: qui cum fortè mordicus muricem fregisset, conchylij cruore os infectit: quam rem cū uidisset Nympha Tyros, quæ perditè ab Hercule amabatur, si uis, inquit, Hercules nostri tibi copiam fieri, istius mihi coloris uestem infectam afferas: quam rem secum altius uestigās Hercules (quæ enim amantiis maior est industria?) purpuræ cruorem tandem cognouit, unde et eius infecturam excogitauit. Quidam ad Phœnicem regem eam purpuram delatā ab Hercule tradunt, qui primus eam gestauerit. Muscas præterea legimus Romæ in eadem Herculis æde, de qua modo meminimus, non intrasse, ut obseruauit Plinius. Verum et à Græcis talis fabula narratur, quod cum in Olympiæ rem diuinam faceret Hercules, et muscæ illi ualde molestæ essent, Iouem orasse ferunt, quem à re Apomyion uocauerunt, atq; ita muscæ omnes ultra Alpheū amnem euolauere: quare ab eo tempore Elienses Iouē Apomyion muscas abigentem, multa ueneratione coluerunt. Solinus id accidisse Romæ tradit ea ratione, quod muscarum deum Myagrum rogauerit. Canes uero, propter clauam templi foribus appositam. At ne historie textum mittamus, cum in Italia esset Hercules, Italos ab humanis uictimis reuocasse dicitur: et ne rei notitate

citate turbarentur, mutato ritu patrio, hominum simulachra ac scirpeas effigies X X X. exturbari ex ponte sublicio in Tiberim instituit. Eas uero imagines Argeas dixere, ab Argiuis scilicet Herculis socijs. Cacus mox prædonem Vulcani filiū, ore ac oculis ignem efflantem, quod uaccas abegerat in mōte Auentino occidit, qui ab Herculis filio, ut multi tradūt, cognominatus fuit. Cernitur, ut credit uulgus, hodie quoq; eius speluncæ pars. Caca Caci soror, quod Herculi indicium fecisset de boum furto, diuinitatem est consecuta, quæ dea à Romanis colatur, à quibus et Faula quoq; dea, quam Herculis scortum fuisse ex Verrio seu Ennio Lactantius docet. Hæc uero de Caco Solinus. Cacus, inquit, habitauit locum cui Salinæ nomen est, ubi trigemina nunc porta: hic, ut Cælius tradit, cum à Tarchonte Tyrreno, ad quem legatus uenerat Marsiæ regis, socio Megalæ Phrygi custodiæ foret datus, frustratus uincula, unde uenerat redijt, præsidijs amplioribus occupato circa Vulturium et Campaniæ regno, dum etiā ea attrectare auderet quæ cōcesserant in Arcadū iura, duce Hercule, qui tūc fortè ad erat, oppressus est. Hactenus quidem Solinus. Charybdim anū uoracissimā, quæ ipsa boues abegisse fertur, in mare deiecit, nomenq; dedit periculosissimo

maris Siculi loco. quidam ab Ioue fulminatam tradunt. Celebratur & illud Herculis factum: nam cū prope montē Cimim esset Hercules, à populis provocabatur, ut uirtutem suam ostenderet. Ille autem uestem ferreum quo exercebatur, terræ infixit: qui cum à nullo posset auferri, rogatus ipse abstulit: ex quo loci foramine & hiatu subito tāta uis aquæ effluxit, ut lacū ibi monti cognominem effecерit. Cū uero per Italiam Siciliam uersus cum bobus Hercules proficisceretur, nimioq; æstu sitiret, à muliere aquam petijt, illa se non posse præbere respondit, quod is dies Bonæ deæ sacer erat, quo nephas sit uinum quenquam gustare, quod sit à muliere paratū. Iratus hac re Hercules, ipse quoq; suis sacris mulieres interdixit, Potitioq; ac Pinario ut eas arcerent imperauit, atq; ut puto, non aliam ob causam mulieres etiam ab Herculis iuramento abstinebant. Hanc rem de Hercule sitiente Alcimus Siculus diuerse retulit, ut est apud Athenæum: ea enim causa factum ait, ut Italicæ mulieres uino abstinerent, & aquam biberent. Cum apud Crotonem cuiusdam uxor illac Herculi iter facienti, potumq; petenti, uiro persuasisset, iniquum esse si quod conditum haberet uinum dolio, illud effoderet hospitis eius gratia, atq; ideo aquam iubebat afferri: uerum cum in
porta

porta esset Hercules, mulierisq; uerba audiuiſſet, iurum quidem ipsum laudauit qui eum ingredi iuſſerat ut dolium conſpiceret, quod lapideum factum inuentum. Atq; hac cauſa, inquit Alcimus, factum eſt ut Italica mulieres perpetuò aquam biberent, quod hac noſtra ætate minimè uerum eſt: plurimæ enim bibaces ac ebrioſæ ſunt. Apud Phlegreũ montem, quem ob incendia multi Veſuuium eſſe putant, Gigantes uicit, id quod tamen apud autores eſt in ancipiti. Huic monti ſuppoſitum fuiſſe Alcyoneum gigantem traditum eſt, qui cum alijs ab Hercule deuictus fuit. Ibidem & Herculeũ oppidum fuiſſe accepiſimus. Græci nonnulli Pallenen Thraciæ potius Phlegram nūcupatam uolunt, quæ à gigantibus incoleretur, ad quos ubi Hercules appulit, cum eis pugnauit: cumq; fortè in ea pugna multa fulmina deciſſent, finxere poëtæ deorum bellum cum gigantibus fuiſſe. Phlegram uero ob id quidam dictam uolunt, quod Hercules ibi gigantes à ſe deuictos combuſſerit. Gigantes autem M. Tullius & Macrobius aliud nihil ſignificare contendunt, quàm impiam quandam hominum gentem deos negantem, et ideo exiſtimatam deos de cœleſti ſede pellere uoluſſe. Horum quidam gigantum pedes in Draconum uolumina deſinere dictos, quod ſignificat, nihil eos rectum

nihil coeleste cogitasse, totius uitæ eorū gressu atq;
progressu in inferna uergente. Rarus quoq; in Italia
ab Herculis socio, uel ut alij, Vlyssis, dictas fuisse le-
gimus. Viam alteram atq; aggeres prope Auernum
struxit de suo nomine. Est in Campania in Stabia-
no, quæ uocatur Herculis petra. Apud Locrēscica
das precibus suis mutas effecit: alij apud Rhegynos,
qua de re uariè à scriptoribus traditur, ut in nostris
annotationibus collegimus. Erythræos à bestiola
uineis infestissima, quam illi ipon uocant, liberauit,
unde et ab ijs Ipoctoni nomine colitur: uti etiam ab
alijs Conopionis, quod eos à culicibus, quos illi cono-
pas uocant, tutatus est. Reperias aliquos qui cornop-
piona, non conopiona legant, quod cornopas fugas-
sit, hoc est, locustas, quas alij πέρροντες uel ἀ-
κελόλας uocant. Baulis nomen dedit, quod ibi bo-
ues ipsius sint stabulate: nam et primū Boalia di-
cebantur. Pompæi quoq; oppidū in Campania ab
Herculis triumphali pompa dictum est. In Siciliam
cum bobus traiecit, eo cornu bouis unius innitente,
ubi à Nymphis calidis aquis est refectus. Est ab auto-
ribus Græcis proditum, post labores Herculi calis-
da subministrata balnea à Pallade fuisse, ad sudores
uidelicet et scabies abstergendas, quas ex laboribus
contraherat: quod non sine ratione factum quiuisset
iudicare

iudicare potest. Viro enim forti et sapiēti, post labores sua ipsius uirtus quietē ac trāquillitatem affert. Inoleuit inter Græcos prouerbium, Herculeæ lauacra, & Herculeæ scabies. Sint licet qui dicāt non à Pallade, sed à Vulcano ea balnea primū seruētia subministrata, & deinde calida, cuius sententiæ est Ibycus Lyricus poëta. Erycē Butæ, qui monti in Sicilia nomē dedit, palestra uicit, regnoq; priuauit. Deinde Leucaspim, Peudicratē, Buphonū, Glycatan, Buten, & Crytiden Sicalorū duces interfecit. Proserpinæ ac Cyanæ Nymphæ, Proserpinæ nutricis sacra instituit. Cū illi boues in Sicilia sublati fuissent, Motye mulier eos indicauit Herculi, unde ab ea Motye ciuitas in Sicilia est nuncupata, ut scribit Hecæteus. Ab Agyrineis diuinis honoribus se coli passus est, lacumq; promœnibus, ut eis gratiam referret, de suo nomine effodit. Templū Geryoni in Sicilia posuit. Legimus quoq; oraculū et sortes Geryonis, sed ubi locorū essent, haudquaquā integre scitur. quidā prope Pataniū arbitrātur. Iolao sacra instituit, quæ Iolaiæ dicuntur, ab alijs Heracleia. item certamen Iolaium. Qui uero Iolaijs initiabātur, nutrire tantisper comas opus erat, quoad opimis uictimis deum placassent: si qui ab ijs institutis defecissent pueri, muti atq; imbecilles euadebāt, nec liberari aliter

poterant, nisi uotis eisdem deo cōciliato, ueniā impetrassent. Lacinium prædonem interemit. Iunoni Laciniæ templum erexit, ubi & eodem nomine promontorium. Solunta malum hospitem & fœrum deuicit, à quo, ut Hecateus & Stephanus putant, ciuitas Glauis in Cilicia est nominata. Crotonem incaute occidit, à cuius nomine urbē edificandā prædixit: qua de re ita à Poëtis traditur, quod cum Hercules rediret ex Hispania cum bobus, à Crotone est hospitio susceptus, cui prædixit ibi futurum, ut aliquando ciuitas conderetur, id quod postea euenit. Nam cum Micylus Argolicus in somnis ab Hercule monitus fuisset, ut patriam relinquens ad Aesaris fluminis ostia proficisceretur: id uero Micylus facere adortus à suis ciuibus captus est, quod cōtra patrias leges migrare uoluisset: id enim per leges erat prohibitum. Cum autem de capite ferenda esset sententia, sortesq; educerentur, orauit Herculem Micylus, cuius monitus sequi uoluisset, ut sibi eo casu adesset: tum dei numine factum est, ut sortes quæ atricoloris erant, in candidum uersæ sint, unde est Micylus absolutus, qui mox oraculum Herculis secutus, ad Aesarem fluuium peruenit, ibiq; urbem cōdidit, quam de nomine ibi sepulti Crotonis, Crotonem uocauit. Infros deinde Hercules adiit, quem quia

Charon

Charon portitor territus Stygem paludem trans-
 uexerat, per annum in compedibus fuisse, Græci
 poëta fabulati sunt. Sicut & qui Plutonium uulne-
 ratum tradant. Pindarus quidem immotam eum te-
 nuisse uirgam ait, qua mortalium corpora ad infe-
 ros deducit, id quod in allegoriam ab alijs refertur.
 Hercules uero ab inferis Theseum abduxit. Fabulā
 quidam sic interpretantur, quod Theseum Hercu-
 les è manibus Adonai Molossorum regis eripuit, à
 quo in carcerem coniectus fuerat, quod ipsius regis
 filiam unā cum Perithoo rapere uoluisset, quē iam
 à regijs canibus lacerari idem reum iusserat. Amici
 iam uero cū Theseo habuisse Herculem ab ea usq;
 pugna legi, quæ cū Lapithis & Centauris fuit: coe-
 disse autem incrementum in Amazonum bello, in
 quo ab Hercule Antiopa Amazone donatus fuit
 Theseus. Cerberū dein Plutonis tricipitem canem,
 uel si Hesiodū audiamus, πέντηκοντακέφαλον,
 hoc est, quinquaginta capitū, ab inferis traxit. Sunt
 & qui ei draconis caudā attribuāt, dorsumq; uarijs
 serpentum capitibus refertū, quo monstro uiso poë-
 ta solem obscuratum prodidere, hominemq; ibi in-
 proximo præ timore in saxam obriguisse. Sunt
 qui scribant non propter Cerberū hominem saxam
 factum, sed cum is suapte natura timidior esset, non

men Herculis usque adeo formidabat, ut se in speluncam abdiderit. At cum fortè cōtigisset Herculem illac iter facere, caput è spelūca exeruit, Herculemq; prospexit: quo uiso in saxum dirigit, atq; inde factum uolunt prouerbium, Timidor prospiciente, quod in timidos & stupidos dicitur. Ex Cerberi canis spuma aconitum uenenorum præsentiissimū prouenisse ferunt, idq; factum prope Heracleam Ponticam: quidam in Tanaro Laconiae promontorio. Qui in Argonautica scripserūt commentaria, promontoriū esse aiunt prope Heracleā, Acherusium nuncupatum: unde ab Apollonio litus maris Acherusias dicitur. At uero Herodorus et Euphorion ibi felle Cerberum euomuisse tradunt, ex quo sit aconitum procreatum. Andron Teius Acheronta regē fuisse ait eorum locorum, cui filia fuit Dardanis, ex qua Hercules Poemena filium sustulit, à quibus fortè per ea tempora ibi defunctis, loca quæ urbi Heracleæ circumiacent, Dardanis & Poemen nominata sunt. Sed ut ad Cerberū reuertamur, ij qui in poetica theologia excelluerunt, per Cerberum interpretantur cupiditates, uitiaq; omnia, quæ (ut diximus) Hercules superauit: nonnulli terram, quæ uoret & consumat omnia: quidam infectos ac pestilentes terræ uapores, qui ab Hercule, id est, sole dissipantur

discunt

discutiunturq; . Alij per Cerberum ueritatem intelligi uoluerunt, quā in profundo, quasi puteo, ut Democritus dicebat, latitantem, in apertum Hercules, et apud homines produxit. Cerberū uero ait Paphatus tricipitem uocitatum ab urbe, de qua etiā superius, Tricarina, à qua et Geryonis fabula. Possidebat, inquit, Geryon et canes ingētes cū armentis, uni quidem nomen fuit Cerberus, alteri Orthus. tametsi male Orus à multis legitur, quē Hercules interemit in Tricarina urbe quam diximus, nondum abactis bobus. At uero Cerberus unus boues constabat custodiebatq; , quem Molossius Miceneus habere optabat: sed cum id frustra tentasset, à pastoribus impetrauit ut in cauernis Tanari occultato cane, illuc foeminas ad coitū mitteret, ut saltem ex eo sobolē acciperet. Hoc tēpore Eurystheus Herculem ad canis inuestigationem ire iussit, qui tota fere lustrata Peloponneso, tandem in Tanarum, ubi canis latitabat, peruenit, ex cuius specu eū abduxit: ex qua re confictum est, Herculem ex Tanari antro Cerberum ad auras traxisse. Atq; haecenus fere ille. Sed et alij ita de Cerbero scribunt, inter quos Hecateus Milesius: Serpentem, inquit, in Tanaro fuisse, qui Plutonis canis ea de causa est appellatus, quod eius serpentis tantulo morsu homines inter-

irent, cum serpentem, id est Cerberum, Hercules ad
 Eurystheum detulit, & mox rursus ad inferos redi-
 xit, ut scriptum comperi in græco XII. Hercules
 laborū libello, qui sine autoris nomine apud me est,
 & in quo non vulgaris gentiliū rerū eruditio. Ho-
 merus quidem primus canem Plutonis uocauit, sed
 non qualis esset ostendit. Post Homerum alij Cerbe-
 rum nominauerunt, & tricipitē esse dixerunt. Po-
 pulea uero corona cū ad inferos descenderet uelasse
 caput perhibetur, cum iam exitinere lassus esset:
 unde foliorum pars quæ illius temporibus adhæse-
 rat, candida, quæ exterior fuerat ex atro inferiorum
 colore nigra permansit. Sed & ij colores in ea arbo-
 re adhuc cernuntur. Quidam ad naturalē causam
 referunt. Nam & phisici quidam Herculem tem-
 pus significare autumant, ideoq; illi populum attri-
 buunt, quæ bicolor est: tēporis enim partes, hoc est,
 dici & noctis bicolores sunt, ut in Cleobulinæ æni-
 gmate clarius à nobis exponitur in nostris ad Picū
 ænigmatum interpretamentis. Aliam hac de re in-
 terpretationem apud Græcos scriptores inuenio,
 quod scilicet Hercules ex Thesprotide regiōe iuxta
 Acherontem fluuium eam regionem alluentem, po-
 pulum ad Græcos transfulerit, atq; inde factum ut
 ex inferis eam aduexisse dicatur, quod Acheron flus
 eius

uius inferorum quoq; esse perhibetur, & ad hoc alu-
 ludens Homerus, Acheroida populum uocat. In luo-
 dis quoq; Herculi institutis populea corona, et illius
 sacris coronari solitos uictores, Pindarus & Vergi-
 lius testes sunt. Alceſtin Admeti regis uxorem ab in-
 ſeris liberauit: uel ut fabulæ tradunt, cum Hercules
 mortem obuiam habuiſſet, eam catenis adamātinis
 colligauit, nec prius ſoluit, quàm Alceſtin in uitā re-
 uocaſſet. Alij quod ab Acaſti manibus liberatā Ad-
 meto reſtituerit, fabulæ locum datum putant. Fabu-
 lam hanc ſubobſcurè Claudianus in uictoria contra
 Alaricum attigit, cum cecinit:

Creditur Herculeis lucem renouaſſe lacertis

Fœmina, dilecti fatis impenſa mariti.

Lyciam regem cū ab inferis eſſet reuerſus interemit,
 quod humili loco natus Megaræ nuptias optaſſet.
 Furore quoq; percitus filios ac coniugē necaſſe per-
 hibetur, qua de re Tragœdiæ extāt: liberatum uerò
 ſurore elleboro, à quodā uiro Anticyræo legimus.
 Sunt qui Iolao Megarā cōceſſam ſcribāt, qui Iphia-
 cli fratris fuit, et quo Hercules aliquādo auriga uſus
 eſt. In commentarijs in Pindarū legi Iolau natū ex
 Hercule fuiſſe. Sed uereor ne parum, ut multis alijs
 in locis, græca ea ipſa cōmentaria emendatè legan-
 tur. Expiatum uero Herculem. Athenis à filiorum

nece, tradit Sozomenus in hystoria, in sacris Eleu-
 sinia deæ Cereris. Menecrates autem à Sibalo scri-
 bit. Octo tamen filios ab Hercule interfectos ca-
 nit Pindarus, quorum hæc nomina, Therimachus,
 Creontiades, Aristodemus, Deicoon, Deion, Ana-
 timachus, Clymenus, Glemus. A Bato uerò & Phe-
 recyde hi numerantur, Polydorus, Anicetus, Me-
 cistophonus, Toxoclytus, Patroclus, Manebron-
 tes, Chersibius. Quidam duos tantū scribunt, The-
 rimachum & Deicoonta. Euripides his addit Aria-
 stodemum. Sunt etiam qui non ab Hercule hos pue-
 ros interfectos asserant, sed uel à Lyco rege, uel
 dolo interceptos ab Augia, uel ab hospitibus qui-
 busdam, ut est à Lysimacho proditum. Menecra-
 tes hos non Heraclidas, sed Alcidas appellatos ait.
 Hippocoonta Hercules Tyndarei fratrem Sparta
 expulit, eiusq; filios bello deuicit, Tyndareo in re-
 gno restituto. Odium autem Herculis in Hippo-
 coonta ita conflatum aiunt. Cum Hippocoon cum
 filijs Herculem Iphiti cæde pollutum expiare ab-
 nuissent, & Oeonum adolescentem Lycimnij Alo-
 cmenæ fratris filium sustibus interfecissent, qui cum
 Hercule Sparten profectus erat, & Hippocoon-
 tis ædes specularans canem allatrantem percusserat:
 quare in eos Hercules concitatus, patrem & filios
 interfecit.

interfecit, imbiq; Palladis Axiopoene templum in rei memoriam cōstruxit. Antiqui enim πρωαὶς ὑλάσεις uocare, ut & nos, consuevere. Historiam pluribus Pausanias est executus. Acheloum fluium Deianiræ nuptias optantem superauit, qui uarias subinde figuras induebat: tandem taurus factus, altero est ab eo cornu priuatus, quod fortunæ & diuitijs sacrum esse uoluit, ex quo Diuitiæ familiæ tuæ nomen, & insigne deductum putatur: tamen si uariè de hoc cornu à scriptoribus refertur. Quidam enim eius fluij caput, unum exclusisse tradunt, cuius irrigatione ea tota regio est facta fertilior, atq; idcirco cornu ipsum diuitiarum appellatum. Alij per cornu laborem Herculis intellexerunt, quo loca illa multa ubertate excelluerunt. Nonnulli in capram Iouis nutricem referunt, quæ Amalthæa dicebatur. Alij rem hanc ita interpretantur. Ammonem, aiunt, Libyæ regem uxorem Rheam cum duxisset, regnumq; circuiret, Amalthæam insigni forma uirginem conspexisse, cuius amore captum, ex ea filiam non matre indignā suscepisse, ex quo rex Amalthæam regioni cuidā præfecit, quæ bouis cornu erat persimilis, unde & occidū cornu dicitur. Cū uero ea regio uinceis ac pomarijs, cæterisq; eiusmodi locis esset referta, ab Aphris

cornu Amalthææ nuncupata est, unde et prover-
bium emanatum quidam putant. Alij rem ipsam ita
tradunt, ut Hercule secum asserant semper et ubiq;
habuisse cornu, per quod quæcunq; uolebat asseque-
batur. Verū, ait Palæphatus, historiæ ueritas ita se
habet: Amalthæa, inquit, hospitata est Herculem,
cum per Bocotiam ad Iolaū proficisceretur in The-
spias: cuius mulieris contubernio et specie cum dele-
taretur Hercules, id Iolaus iniquo ferens animo,
pecunias quas mulier illa in cornu quodam occultas
habebat, clām auferre tentauit, quod ijs mulier op-
portuna et necessaria Herculi subministraret: unde
factum est ut ab aduenis Hercules Amalthææ cor-
nu habere diceretur, quod ea mulier cuncta Hercu-
li necessaria proprijs sumptibus compararet. Sicut
et maiores tuos ANGELE audiui olim non uni
Herculi, sed toti Bibiennæ oppido aliquando anno-
nam in eius maxima caritate distribuisse: qua re be-
neficij haud immemores ciues, publico edicto tuam
Diuitia familiam deinceps Diuitiam uocari statuerunt. Sed
familia hæc in præsentī parcius, aliàs pluribus, nūc reliquā
Herculis historiā prosequar. Phyleum Thesprotio-
rum regem post hæc deuicit, ex cuius familia filium
Tlepoleum sustulit. Eurynomum puerum Archi-
telis filiū, quem Cyathum aliqui appellant, Oenei
pocillatorem,

vocillatorem, seu, si liceat dicere, pincernā, iūno ma-
 lefactus, cōdylo, id est, digiti nodo seu articulo con-
 fecit, dum fortè ministrans parum nescio quid incau-
 tus puer deliquisset: quam ob rem dolore confectus,
 Calydone unā cum Deianira aufugisse dicitur. Pue-
 rum hunc Hellanicus Archiam uocatum scribit, ali-
 bi uero Cheriā. Sed Herodorus in X V I I. de Her-
 cule sermone, Ennomon, et Cyathum Pyletis filiū,
 fratremq; Antimachi, cui ex ab Hercule ara cōstru-
 cta fuit, ut Nicander scripsit. At uero Athenaeus
 Rhananta puerum uocatum ait. Post hæc cum ad
 Euenum fluuium peruenisset, Nessum Centaurum
 Deianiram uiolare tentantē sagittis confecit. Phyl-
 lantium Dryopum regē, qui sacrilegio impius Del-
 phici Apollinis templū uiolauerat, contudit, ex cuius
 filia Antilochus ei natus est. Fuerunt uero Dryo-
 pes populi ad Parnassi radices, qui uel à Dryope
 Lycaonis ex Dia filio, uel à Dryope Penei ex Poa-
 lydore, cognominati sunt, uel ut alij, à Nympha
 eius nominis Eurypili filia: qui populi cum latrocia-
 nijs et immanitate notarētur, eos Hercules fedes mu-
 tare coëgit. Sunt qui putāt quod contra Herculem
 à Thiodamante acciti fuissent, quo tempore ab ipso
 Thiodamante spretus Hercules ei bouem abstulerat:
 quare Deianiram quoq; armatā tum temporis

ab Hercule fuisse accepimus, quæ sit nihilominus in
mamma uulnerata. Coronû dehinc Lapitharum re
gem mactauit. Dorienses tutatus est, et Ormenium
regem interfecit, ex cuius filia Astydamia Ctesipa
pum procreauit. Cycnum Martis filium ipse primo
in fugam uersus, dein reparatis copijs confecit. Hic
quidem, ut Pindari interpretes scribunt, in Thessa
lia prætereuntibus insidias parabat, ut ex interfecto
rum capitibus templum Marti parèti construeret.
In Herculis uero scuto græci expositores Martem
ipsum aiunt, cû filium protegeret, ab Hercule fuisse
in femore uulneratum. Fuerat autem hic Cycnus
Ceycis gener. Meminit et Cycni huius Diodorus.
Sed in codicibus uulgatis pro Cycno, Cyonum legi
tur. Bolien quoq; puellam compressit Hercules, ex
qua natus est Olynthus, à quo Olynthiacus fluuius
prope Apolloniam Chalcidicâ fluens, ut est ab He
gesandro et Athenæo traditum: cuius quidē Olyn
thi sepulchrum apud fluuium fuisse idem scripto
res prodidere. Olynthum uero ciuitatem Thraciæ
Stephanus ab Herculis quidem filio denominatam
scribit, sed matrem non nominat. Vndecim etiam
Nelei filios Hercules occidisse dicitur: cû enim duo
decim essent, omnes præter Nestorem cōtra Hercu
lem dixerāt, uel, ut ab alijs traditur, boues Erytheas
abegerant.

begeant. Nestor uero eo tempore puer admodum
pud Gerenios populos alebatur, unde et illi cogno-
ren Gerenij, quē postea miro profecutus est amor
e Hercules, ut nobis superius est proditum: ei uero
repercisse Isocrates in quadam oratione ostendit,
um Messenem expugnauit. Sed inter hos Nelei fia-
ios mira de Periclymeno narratur, qui ut Proteus
et Metra, in uarias subinde formas conuertebatur,
dū illi concessum ab auo Neptuno, ut Apollonius
et Hesiodus canūt: ipsum tandē Minervæ consilio
Hercules in muscā conuersum, uel, ut alij tradūt, in
ipem, claua cōfecit. Inter scriptores latinos sunt qui
aquilam factum, non claua, sed sagittis confectū as-
serant. Hesiodus utiq; et in serpentem, et in formi-
cam quoq; ac alia mutari solitū dicit, id quod et in
commentarijs in Apolloniū legimus. Icarum quoq;
Dædali filiū in mari summersum, sepulturae tradi-
disse proditur. Oechaliam insuper regionē euertisse
legimus, eiusq; loci regem Eurytū mactasse, quod ei
primum quidē Iolen filiā desponderat, deinde uero
se daturum negarat. Quidā eius tantūmodo equos,
et filiā Iolen, quam ardentissime amabat, abduxisse
serūt, cuius certe puellæ iussione pro claua et leonis
belle, colū et pensa tulisse dicitur. Alij fabulosius rē
sic tradiderūt, quod Hercules in Liberalibus cū Iole

uestem mutauit & habitū: unde Faunus existiman-
 Herculem puellam esse, ueste deceptus, ab Hercule
 fuit pede percussus in uentre, adeo ut procul illum
 proiecerit, atq; ut canitur, omnibus ad lunæ lumina
 risus erat: quam tamen Iolen ferunt cum esset mor-
 riturus, Hyllō filio uxorem reliquisse. Iphitum pra-
 terea de altissima turri precipitauit, quod Theba
 speculationem uenisset, exploraturus an Eurȳti equos
 ispiam uideret: cuius cedis immamitate in eā egria-
 tudinem incidit, ut liberari non posset, nisi uenderea-
 tur ipse, preciumq; Iphiti filijs pro patris uita reda-
 deretur: unde aiūt in Asiā ipsum migrasse, passumq;
 se uendi Iardane Omphales parenti, cui aliquandiu
 seruiuit. Alij serpentē interfecisse ferunt apud Sana-
 garim fluuium, eam regionem latē uastantem. Cero-
 copas quoq; latrones, à quibus & in malos uersipel-
 lesq; homines prouerbia facta sunt, Omphales iussu
 uinxisse proditur. Sed hanc Cercopum fabulā com-
 modius & latius retro prosequemur. Itonas Om-
 phales patriam infestantes sua uirtute compesciuit.
 Ex Omphale uero, quæ eum libertate ob præclara
 illius gesta donauit, Lamum, quem & Lamonē uo-
 catum legimus, procreauit, cum antea seruus ex ser-
 ua Cleolaum progeniisset. Apud scriptores aliquos
 inuenio Hyllum ex Omphale filium fuisse, eoq; no-

mine

ine ab Hercule nuncupatum à flumine, cuius offe
 i Phrygia fuisse Philostratus autor est. Sunt inter
 riptores qui Omphalen & Iolen eandem putent.
 alaphatus antiquissimus apud Græcos fabularum
 terpres, de Omphale in hunc fermè modū tradit.
 mphale, inquit, Iardane (Iordanem licet perpe
 àn quidam scribant) regis Lydorum filia fuit, quæ
 Herculis fortia facta ac nomē audiēs, ad eū amandū
 rabeatur, cuius Hercules formā contēplatus, pari
 lius amore correptus est: unde cum illa misit Lao
 nedontem, quem Lamonem alij uocāt, ut diximus,
 ilium genuit, à quo, ut Sempronius ait, campi Lao
 nones appellati, in quibus lapides compluti. Ad eū
 uero puella ipsa Omphale delectatus est Hercules,
 ut pro se eam imperare pēmitteret: quare, inquit
 alaphatus, est à fatuis confictum, Herculem Oma
 phale paruisse. Legimus præterea & illud quoq; ei
 memorabile contigisse propter Iphiti cædem, cuius
 modo meminimus, quod cum Delphos ad oraculiū
 profectus esset, Xenocleam, quæ tum ibi fortè uat
 es erat, propter cuiusmodi cædem oraculum & uat
 iciniū ei dare spreuisset: quare iratus Hercules, sub
 latum tripodem uaticinij ex phano affortauit: tūc
 Xenocleam dixisse ferunt, alius utiq; Hercules Ti
 rynthius quàm Conopius. Nam & Aegyptiū, aliū

62 LILI GREG. GYRAL,
quēpiā Herculē, prius quā Thebanū fuisse uolū
quod superius attigimus: tum Hercules ijs uerbis m
tus tripodē restituit, atq; à Xenoclea oraculum tul
de ijs quæ scire uolebat. Hinc opinor illud à poëti
confictum est, Herculem & Apollinem de tripod
certamē habuisse. Post hæc Hylleum qui ad uinea
agrosq; colendos uiatores compellebat, ligone per
mit. Deos quoq; æternitate sua inuiolabiles, ab Her
cule uulneratos proditū est: nā tricipiti telo ab eo Iu
nonē uulneratā legimus, Plutonē uero cū esset apud
īnfros. quæ non sine mystica ratione facta qui uis co
gnoscere potest, qui Herculē solē, solisq; uirtutē ap
ud physicos significare meminerit, Iunonem uero
aëra, Plutonem terrarū abdita. Pæonā tamē deorū
medicū poëtæ aiunt sanitatē restituisse. Sed quis in
ter Herculis labores nō illū maximū putet, quo The
spij Atheniensis uirgines 50. omnes una nocte mulie
res fecit, atq; ex ijs 50. filios procreasse dicitur, quos
Iolao duce, præter duos qui Thebis remanserant, à
quibus Heraclidarū nomē propagatū est, in Sardis
niā dimisit, quæ & à Sardo eius filio sic est nūcupa
ta. Alij 49. tātū uitiatas ferunt, unāq; seruata, quæ
uirgo mox in tēplo Herculis apud Thespias rem sa
crā faceret. Alij maximā natu & minorē geminos
peperisse prodiderunt. Herodorus tamen illas septē
diebus

diebus compressisse et uiolasse scribit: tametsi apud
 Athenæū in XIII. perperā Thestij filias legimus,
 pro Thestij, quæ turba Teuthrætia ab Ouidio nūcu-
 patur ab auo Teuthræte, ut ex Stephano et Eusta-
 thio didicimus, id quod nec Poliiiano fuit incogni-
 tū. Herculē quoq; Herodorus ait cū semiuipera mu-
 liere cōcubuisse, ex qua natus sit Agathyrsius, Gelo-
 nus et Scythus, à quibus maxima orbis regio Scy-
 thia dicta est, et simul Agathyrsi et Geloni. Frustra
 uero Herculē legimus Petrā Aornon in India aggres-
 sum fuisse, cū tamē illud ab Arriano dicatur, qd' quæ
 ardua sunt et difficilia, ne ab ipso quidē Hercule fie-
 ri posse. Fuere apud græcos scriptores qui existima-
 rēt nō adeò inuictū Herculē, ut etiā ipsum aliquādo
 ualde timuisse monumentis tradiderint. Nā cū post
 Troianā cladē in insulā Coon delatus esset, oībus re-
 bus ferè amissis, in ea innumerabiles pecudū greges
 offendit, à quorū pastore ouē rogauit. Erat fortē pa-
 stor Antagoras uir fortissimus, qui Herculē ad luctū
 prouocauit: conditionē sumpsit Hercules ea lege, ut
 si uinceret, arietē auferet. Inita pugna Antagoræ
 Meropes auxilio affuere, Herculi uero Græci: uerū
 longa defessus pugna, Hercules ad Thressam quam-
 piam mulierem aufugit, apud quā habitu muliebri
 delituit: sed superatis tādē Meropibus, est à cede

expiatus. Historiā scribit Plutarchus . Meminit F. Quintil. de hyperbole loquens: exquisitā, inquit, figuram huius rei deprehendisse apud principem Lyricorum Pindarum uideor in libro quem inscripsit hymnos. Is namq; Herculis impetum aduersus Meropas qui in insula Coo dicuntur habitasse, non igni, nec uentis, nec mari, sed fulmini dicit similem fuisse, ut illa minora, hoc par esset . Post hæc uero Hercules Alciopi filiam duxit uxorem indutus anthina ueste, hoc est, ut ego interpretor, purpurea seu uiolacea: unde et apud Coos post pugnam eo habitus Herculi sacrificatur. Eodem pariter habitu in nuptijs à uiro sponsa suscipitur . Est apud Athenæum in Dipnosoph. XII. qui Herculem ut mollem et effeminatū uituperet, adeò ut stragula et stromata Herculis, de mollioribus et delicatis lectis intelligi etiā prodatur. Post hæc et Philo Alcimedontis herois filiam compressisse dictus est, unde natus sit is qui ab Arcadibus Archemagoras dictus est. Exposita uero fiat Philo, ut Pausanias ait, unà cum infante, quem fortè uagientem pica audiens, pueri uagitum æmulata, ut earū auium est natura, Herculem inde transeuntem morata cantu detinuit, qui auem puerum existimans, matrem religatam et puerum reperit: quibus liberatis, fonti ibi proximo nomen

indidit

indidit Ciffa, hoc est, pica, quod per ipsam, matrem
 puerumq; repertos seruauisset. Illud præterea legi-
 mus, Hercule ex Iouis Chij sentētia triplicē habuis-
 se dentiū ordinem, et propterea multi cibi ac potus
 fuisse, unde illi apud Græcos facta cognomina Poly-
 phagus, Addephagus, et Philopotis, itē Buphagus
 et Buthinas, quod integrū Thiodamātis bouē come-
 derit. Orpheus quoq; inter reliqua in eius hymno co-
 gnomina Pamphagū uocat, quæ omnia referre ad
 solem et tēpus possunt, à quibus omnia absumūtur.
 Nos tamē his missis nūc sequamur fabulā. Non aliā
 ob causam Herculi apud Athenæū auis ab antiquis
 est attributa, quæ tum λαῖος tum κέρφος græcè,
 latinè modo fulica, modo gauia dicta est, nisi qd' sit,
 ut ille, uoracissima. Præterea et scyphum Herculi
 dicatum uolūt, quod bibax fuerit, tametsi hac de re
 aliæ afferūtur ratiōes. Nonnulli scyphum ipsum in
 Italiā seruātū affirmāt, pice obductū cōtra uetusta-
 tem. Bouē insuper integrū uorasse dicitur, atq; inde
 uetus illud uerbū manauit, Hercules hospitatur, cū
 cōuiuia, cōmessationesq; diutius producūtur, uel cū
 tarditatem, cunctationem uē alicuius significamus.
 Proditū quoq; Herculem aliquādo certasse cū Lera-
 peo Pyrgei filio homine uoracissimo, ut Pausanias
 ait, uel ut alij, Cauconis et Astydamiæ, quæ Mitris
 in Herculis laudatiōe bibacissimū dixit, eūq; multis

poculis superatū ab Hercule, quā rem multis uersis-
 bus describit in X. Athenæus. Hāc uero bibēdi con-
 suetudinē Græcis olim frequētissimā, Germani Gal-
 liq; omnē ferē ad se transtulerūt. Cæterū usque adeo
 uiribus Herculē ualuisse ac robore, inter omnes cō-
 uenit, ut de illo sit Græcis frequētissimum illud, εἰκὴν
 ὧν Ἡρακλῆς, quod ipsum frustra quis calūniatur.
 Itē illud, Hercules et simia, & quod huic proximū
 est, Herculis personā uel cothurnos infanti adaptas,
 quæ de ijs adagia dicūtur quæ parū cōueniūt. Tan-
 ti etiā spiritus fuisse dicitur, ut sine spiratiōe ulla sta-
 dium unū currēdo cōficeret. Cognominatus est præ-
 terea à ui lacertorū, lacertosus. Prouocatū tamē fe-
 runt, quāuis adeò robustus, olim à Pygmæis in ca-
 uernis Libyæ degētibus: hi cū Antæi ab Hercule de-
 uicti fratres essent, isq; ex labore fessus somno se de-
 disset, ipsi ut fratrem ulciscerētur, fundis arcubusq;
 Herculē aggressi sunt, ille experrectus eos fudit, &
 eorū aliquos leonina pelle inuolutos in aëra iactās
 uentilabat, quā de re pulchrē scriptū est in imaginis-
 bus apud Philostratū. Vnde & illud apud Ammias-
 num Marcellinū uice prouerbij usurpatum, ut Py-
 gmaei uel Thiodamas agrestis Herculē prouocat, de
 ijs qui maiora uiribus aggrediuntur, aut imparia.
 Fuit uero Thiodamas agrestis homo ex Lindo Rho-
 di ciuitate, cui arāti Hercules unā cum socijs boues
 surreptos

surreptos abstulit. Philostratus unū tantū iugulasse
 tradit, eūq; adeò integrè comedisse, ut ne quidē ossa
 supersuerint. Interea Lindius Thiodamas Hercule
 cōuicijs incessebat, sed mox cognito Hercule, Lin-
 dij ei arā statuerūt, quā ex re Βῆρυγον appellauē-
 rūt, sacraq; Lindia, quæ cōuicijs ac maledictis cele-
 brabātur, adeò ut in prouerbiū usq; res sit deducta.
 Fuit alter Thiodamas, ut puto, Hylæ pater, quē alij
 Thiomenū uocāt, de quo superius meminimus, qui
 Dryopas in Herculem cōcitauit, quod ei bouē sur-
 ripuerat. Sed de hoc plura tum Pherecydes, tum
 Apollonij commentatores. An uero duo fuerint uel
 unus, mihi incōpertū. Solitū etiā Hercule post labo-
 res accepimus puerorum lusibus animū remittere,
 unaq; cū ijs colludere, ac sæpius: quod à uiris doctis
 illo Euripidis cōprobatur: Ludo, mutatiōes enim la-
 borū semper amo. hoc est, si græcè mauis, παίζω,
 μεταβολὰς γὰρ τῶν ὀνῶν αἰεὶ φιλῶ. quæ uerba assi-
 stente puerulo ab Hercule dicuntur. Ipsum uero
 Hercule diē obiisse, est literarū monumētis traditū;
 infelici quodā ac tetro mortis genere. Nā ut scribit
 Eusebius & Isidorus in Chronicis, cū in morbū in-
 cidisset pestulētē, ob dolorū remediū se iecit in flam-
 mas, anno ætatis suæ LII. Manethon idem scribit.
 Quidam autē anno XXX. alij uero ante etiam
 XXX. Sunt qui ita rem prodāt: cū ipse Euryti li-

beros Iolis amore percitus necauisset, ut antè diximus, idq; esset Deianiræ à Licha delatum, ea furore ac zelotypia, quā dicūt Græci, impatiēs, ultura amoris iniurias, tunicā Nessi Cētauri ueneno infectā (à qua est illud deductū, Ardēs tunica, de ijs qui seditionē mouēt) Herculi marito per Lichā ipsa misisse traditur. Lichā uero Hercules anteq̃ moreretur in mare abiecisse dicitur, atq; in eius nominis scopulū Lichā obduruisse: mox Hercules sagittis Philoctetæ Peantis filio, qui tum fortè illi comes aderat, legatis, se in Oeta monte, ueneni ui percitus, in ardētissimam pyram cōiecit, ubi cum cremaretur nube obseptus, et ingētissimo facto tonitru, est in deorū numerum receptus: unde est in frequenti sermonis usu apud Græcos, *Dæmon Oetæus*. Illud quoq; proditiū est, Herculi oraculū aliquādo apud Dodonam datū fuisse, quod uiri mortui manu esset moriturus. *Dextra, inq̃t, perēpti uictor Alcide uiri Olim iacebis, hic tibi emēso freta, Terrasq; et umbras, finis extremus datur.* Scribit Artemidorus Daldianus, seu potius Ephesius in libro de somniorum iudicijs quarto ad filiū, quod ex historia aliquādo somnia interpretanda sunt: ut de muliere quapiā quæ in somnis putauit se Herculis certamina perfecisse, quæ nō multo pōst incēdio periit, quoniam, inquit, Hercules igne corpus absumpsit. Quibus cura et studiū fuit fabu-

las colligere, tradūt, post Herculis mortē Iunoni Io-
uem persuasisse ut Herculē adoptaret, quod ipsa cū
se facturā recepisset, effinxisse in cœlo se illum pâre-
re, fecisseq; ea omnia quæ parturientes facere solēt,
unde et illum mox generū sibi desumpsit, ei uxore
Hebe iuuetutis dea data, quæ illi post huius uitæ la-
bores secretiore quadā significatiōe meritò et iure
cōuenit. Quidā Herculē in astra repositū strūt, En-
gonasinq; uocari. Sunt qui Martis stellam Herculis
nomine appellēt. Alij ideo Herculē semet occidisse
tradiderūt, quod cum optimus esset astronomus, so-
lisq; defectiōes præuideret, id eū aiūt uidere noluis-
se. Non mea quidē sentiētia à recta nimis aberrarit,
qui ea id causa factū crediderit, quod atra bile age-
retur, nec satis sui cōpos esset, quod et Aristoteli di-
ligentissimo philosopho placuisse uideo: nā et comi-
tiali morbo laborauit, unde et ab eo Hercules est
appellatus. Aphri tamen Herculē in Aphricā inte-
rijsse putāt, cū illuc exercitū egisset. Scribit Athe-
neus, cū in Libyā proficisceretur à Typhone occi-
sum fuisse, reuocatū uerò ad uitā nidore coturnicis
naribus eius admotæ ab Iolao, atq; ob id ei Phœni-
ces de coturnice rem sacrā faciunt. Hinc factum est
prouerbiū, quoties ab ijs à quibus minime speramus
auxiliū ferimus, Coturnix fortē Herculē liberauit.
Vulturibus delectatū Herculē accepimus, quod in-

ter ceteras aues quæ carne uescuntur, cæ animatū nihil uorāt, sed cadauera potius cōsecrātur. Vnde Romanos quidā arbitrātur in augurijs ideo uultures cæteris auibus præposuisse: quod tamē in Romulū nōnulli referūt, qui augusto earū augurio faustē Romā cōdidisset. Post Herculis uerò mortē Atheniēses primi diuinos honores illi attribuerūt. Sunt ex Græcis qui scribāt, interrogatū oraculū quo honore ac cultu coli deberet Hercules, sic respōdisse, *υἱὸν Ἄρης ἡρώα, τῷ γὰρ ἐπιδόν ὦς θεός*. Quibus autē in locis cultus, quōtue illi aræ et tēpla fuerint erecta, nō puto præsentī negotio cōducere: ubiq; enim summa ueneratiōe cultus, communisq; deus appellatus est. Nolim tamē id te fugiat qd' in Musis olim adolescēs retuli, Herculē cū reliqs deis nō habuisse sacra, præterq; cū Musis, eiusq; et Musarū Romæ in circo Flaminio ædes fuit à Fulvio nobiliore facta, qd' est pluribus in Musis ipsis à nobis proditū. Quin et Musa geten deū uocatū à scriptoribus, seorsum ab Apolline. M. quoq; Philippus, ut Ouid. et Suet. tradunt, eiusdē et Musarū ædē cōstruxit: primūq; Philostratus ait poëtica circa uaticinia et oracula atq; Herculē ipsum uersatā fuisse. Statura uero habituq; corporis maiore fuisse Herculē q̄ hæc nostra stræt etas, Pythagorā collegisse ex stadio olympico, Plutar. et Gell. memorant. Quin illud Herodotus apud Scy-

thas memorabile fuisse prodit, uestigiū Herculis apud ipsos ostēdi petræ impressum uirili uestigio simile, bicubitali magnitudine, iuxta fluuium Tiren, quæ utiq; magnitudo admiratione digna est. Eundē insup dentīū triplicē habuisse ordinē, Ion poëta scripsit. Fuisse quoq; Herculē legimus admodum hispidū, atq; in primis circa nates, unde & illi cognomē inditū Melampygos, hoc est, ut uideo quibusdā arridere, cluniater, quā rem ex tali fabella collegimus. Passalus & Alcmon, siue, ut alij scribūt, Alcimon, fratres fuere Memnonis filij, omni scelere & facinore inquinati, quibus olim mater Memnonis prædixerat ut à Melāpygo cauerēt: illi nūl magis ab instituto defiterūt. Accidit fortē cum Hercules sub arbore sessus recubaret, ut ij fratres Herculi insidias tenderent: quod præsentiens Hercules ambos cepit, ligatosq; per pedes à tergo suspēsos claua gestabat: quicū demissis capitib. Herculis nates uiderent nigras, maternæ monitionis memores, inter se tacitē summurmurabāt: quos audiens Hercules, re intellecta, eo fertur cognomine usque adeo delectatus, ut statim uinculis solutos impune abire permiserit. Locus ubi id cōtigit Melampygos uocatus est, iuxta Cercopon hedras, hoc est, Cercopū sedes. quā historiā cū parum Valla intelligeret, ei causam dedit ut illud apud Herodotū male exponeret. Nō enim Melāpy-

guum nigrū fontē, sed cluniatrū, id est, nates habentē
 nigras, uertēdū fuerat. Hos igitur fratres, sunt inter
 autores qui Cercopas nūcupatos tradāt, ut superius
 meminimus, unde sit uerbū *ῥοκκοπιζῶν*, qđ dolo se
 et astutē agere, alij blandiri significare existimant
 à uulpe. Xenagoras in saxa, et insulas mutatos
 ait. Alij filios Theæ et Oceani dixerunt, nomine
 Atlātis et Canduli. Quidam Oli et Eurybati, qui
 Ephesi Ioui insidias tetēderint, atq; propterea in si-
 mias mutatos, ut Ouidius cecinit. Septuaginta filios
 Hercules reliquit, uel ut Aristot. scribit, L X X I I.
 eo loco quo aliquos esse parētes ait, qui nō nisi ma-
 res filios procreāt, ut, inqt, de Hercule proditū est,
 qui inter duos et L X X. liberos fœminā unā tantū
 modo genuit, ex quo et illius in nuptijs omen felix.
 Sextus quoq; Pomp. cingulo, inqt, noua nupta præ-
 cingebatur, quod uir in lecto soluebat factū ex lana
 ouis, ut sicut illa in glomos sublata cōiuncta inter se
 sit, sic uir suus secum cinctus uinctusq; esset. Hunc
 Herculano nodo uinctū, uir soluit ominis gratia, ut
 sic ille felix sit in suscipiēdis liberis, ut fuit Hercules
 qui L X X. liberos reliquit. Hæc Festus. Porro
 Herculis filiorū noīa singula recensere difficillimū:
 inter eos tamē hi reponūtur, ut ex uaria lectiōe col-
 legimus: Hyllus, à quo est Eurystheus interemptus.
 Sardus uel Sardō, Cyrnus, Gelonus, Olynthus, Scy-
 thus,

thus, Galathus, Lydus, Poemen, à quibus locorū nomina deducta sunt. Celtus quoq; et Iberus uel Iberes his addūtur ab Eustathio, Cleolaus, Diodorus, Tlepolemus, à quo Tlepolemia ludi apud Pindarum et alios. Hūc Tleptolemium Pausanias uidetur uocare. Telephus, Lamyrius, Antilochus, Gleneas, Diopistes, Ctesippus, Lamō, Oxeas, Gentiades, Therimachus, Deicoon, Chromis, Agiles, Ithomeus, Polydorus, Anicetus, Rhopalus, Patrocles, Mecistophonus, Manebrōtes, Chersibios, Aristodemus, Azon, Philactes, Phæstus, Tyrsenus, quē Pausanias primū tubam inuenisse scribit, quā Tyrrhenis Latini ascribunt. Theagenes quoq; Herculis filius, qui mille et CCC coronas adeptus fuit, cuius simulachrum, quod fortē hominē oppressisset, in pelagus deiectū, mox Phœbo iubēte expiscatum, et expositū est eodem quo fuerat loco, diuinus ipse honores adeptus, non in Græcia modo, sed et apud barbaros, ut pluribus Pausanias exequitur. Fucrunt et Herculis filij Antomus et Auentinus et Dodoris. Fuit et Macaria ex Deianira Herculis filia, quæ et fonti in Marathone nomen dedit, seq; pro Athenarū salute deuouit. Ex filijs Herculis alij parū celebrati. Ab Hercule sunt quoq; herbæ nonnullæ repertæ, earumq; uirtutes ab eo mortalibus proditæ, unde et ab eius nomine quædam uocitatæ. Nymphæam scribit Plin

nus herbam esse natam à Nympha zelotypia erga Herculem mortua: quare, inquit, & Heracleon uocant aliqui, alij rhopalon, à radice ipsius clauæ similis. Ciuitates item multas condidit, in quibus illa quæ Hecatompyle uocata fuit. Nonnullæ insuper ab ipsius nomine nuncupatæ, ut ea quæ in Ponti regione celebrata est apud Euxinum. Quin & Euxinum ipsum pelagus, cum Axenon antea esset, hoc est, inhospitale, propter latronum & prædonum frequentiam, ab ipso, ijs interfectis, Euxinum, id est, hospitale redditum est, ut scribit Theophilus alijs; ubi & Cylicranorum populi, qui ab Herculis uase nominati sunt. Altera Heraclea fuit ad radices montis Oetæ, alia in Aegypto, in qua Ichnemon colitur, unde & præfectura Heracleotica, & Nili etiam ostium. Alia ciuitas fuit in Italia, alia in Sicilia quæ Minoa dicta est, item apud Gades altera, in Gallijs alijs quæ locis nonnullæ, adeò ut Græcis quibus ocium non defuerit, uiginti quatuor & eo amplius eius nominis colligere minime operosum fuerit. Sed quod de Gadibus meminimus, historiam in memoriam reuocauit Theronis regis Hispaniæ citerioris, qui cum ad expugnandum Gaditani Herculis templum, Gades classe ageretur, contra eum Gaditani ex aduerso prodierunt, longiusque prouecti nauibus prælium committitur.

Verum

Verum adhuc æquo Marte consistente pugna, in fugam subito Theronis naues uersæ sunt, ac simul improvise igne correptæ conflagrauerunt: paucissimi qui superfuerant hostium capti, indicauerunt apparuisse sibi leones in Gaditanæ classis proris superstantes, subitoq; suas naues immixtis radijs, quales in solis capite pinguntur, exustas. Miraculum hoc quidem proditum quoq; est, apud Gades Herculis fontem fuisse, cuius aqua contra maris refluxum crescere atq; decrescere dicitur: cuius rei causam naturamq; referre cum labore Polybius, ab Artemidoro incessitur ex Sileni historici sententia. Duos autem puteos eos potius esse ratus est Possidonius philosophus. Fuerunt & alij fontes reperti ab Hercule, ut ille apud Troezenios. Duo præterea in Italia portus eius nomine uocati sunt, alter quidem in ora Ligustica Monæci, sic quidē nuncupati, quod ibi fugatis omnibus solus habitauerit, uel quod ipsius Herculis templis solus coleretur. Alter portus fuit in Brutijs. Riuus etiam Herculanus prope Romam à scriptoribus celebratur. Fuerunt et insulæ ab Herculis nomine nonnullæ denominatæ, una quidem in Carpathio pelago, altera in Atlantico. Sunt etiamnum lapides aliqui ab Hercule, ut Lydius ille, qui & Heraclius dictus est, ad exploranda & tentanda metalla, quique ferè

in prouerbiū exit. Quidā et Magnetē eo noīe nūc-
 pant. Est item Hercules, uel Herculanus nodus, de
 quo apud scriptores frequēs mētio. Transiuit enim
 in uulgatissimū prouerbiū, de arctissimis atq; admo-
 dum indissolubilibus amicitijs, qualis quidē mihi te-
 cum futura (auguror) ANGELE suauissime. In
 caduceo hūc nodū Herculis, et in curru Gordij fūis-
 se legimus. Hoc nodo & in nuptijs usi sunt antiqui,
 ut antē tradidimus. Est et à peritis medicīnæ scripto-
 ribus mentio facta de huiusmodi nodo in obligandis
 uulneribus: sed quo nexu fuerit non exploratū satis
 est apud eos. De hoc sic certe Plin. lib. 28. Ac uulne-
 ra, inquit, nodo Herculis praeligare, mirū quantum
 ocyor medicina est: atq; etiā quotidiani cinctus tali
 nodo uim quādā utilē habere dicuntur. Tante uero
 apud ueteres aestimatiōis nomē Herculis fuit, ut sum-
 mi quidam Imperatores nō modo eo nomine uocari
 uoluerūt, sed & ipsius etiā uis insignia gestauere, in-
 ter quos Alexander Macedo, Cōmodus, Maximia-
 nus, Heraclius, aliq; nōnulli. Narratur & historia
 Themisonis Cyprij, qui in delicijs ab Antiocho re-
 ge habitus est, & Hercules dici & haberi uolebat,
 remq; sibi sacram fieri patiebatur leonis pelle indu-
 tus, arcū Scythicū gerēs & clauā. Nullius certe dei
 uel mortalis unquam imago toties efficta fuit, tot
 etiā modis. Nā ut cætera mittā, Romani rerū domi-
 ni in

ni in triūphis Herculis signa habebāt, unde et triū-
 phalis ille Hercules in foro boario positus (ut credi-
 tur) ab Euādro, qui per triūphos triūphali habitu in-
 duebatur. In ea quoq; quæ immodica cū difficultate
 fiunt, Herculis laborē uel ærūnā dicere solemus, uel
 ab ipso uix Hercule fieri potuisse, ut inquit Arria-
 nus de petra Aorno, quā ab Hercule frustra tentatā
 ait. Fuit enim et Hercules in India ut Bacchus, ut idē
 tradit Arrianus, qui & ipsum Hercule margaritum
 inuenisse prodidit, quod Pandanæ filie Indorū regē
 næ dono dedit. Hercules etiā iam pridē in uirtutis no-
 men, & in iuramētū inductū est, idq; multis modis,
 tantaq; ueneratiōe, ut eo mulieres, ut diximus, absti-
 nuerint. Quin pueri cū Hercule iurabāt, id sub te-
 sto facere prohibebātur, id quod sub dio fecisse non
 fuit religio. Scribit Philostratus, cū nōdū per Hercu-
 lem homines iurare cōsueuissent, primū id instituisse
 Nestorē, ijsq; qui ad Troiā oppugnādā uenerāt tra-
 didisse. Aelius et Varro Diūsfidiū aiūt Diouis fi-
 liū, ut Græci δῖος κούρης Castorē, et hūc esse qui est
 Sanctus uel Sancus à Sabina lingua, à Græca Hero-
 cules. Hinc est et Mediusfidius. In gymnasijs quoq;
 Herculem unā cū Mercurio atq; Cupidine antiquū
 statuere, ea uidelicet causa, quod amor cum ratione
 & robore in ijs esse conuenit. Obseruat apud De-
 mosthenem Vlpianus, quod et Herculis nomē apud

antiquos inuocabatur in ijs rebus quæ ualdè ac maxime perniciosæ et malæ uidebãtur, ut dei amouentis, et malorũ depulsoris. Theologi quoq; gentiũ, ut antè diximus, Herculẽ tum solẽ tum tẽpus existimauerũt, alij uirtutẽ ac fortitudinẽ, et propterea apud Aegyptios eius multiplici actu, multiplicẽ dei significari affirmãt potestatẽ. Ex nostris uero quidã et Martẽ significãt, unde et illi à Vergilio Salij in sacris adhibẽtur. Fuit et saltatiõis genus Herculi dictũ Tetracomus, bellicosum et martiale. Sed et Briareus Herculis noĩe dictus est: quare et inter Græcos quidã colūnas Herculis Briarei (ut diximus) uocauerunt. Quoniã uero diutius ac multũ Hercules peregrinatus est, ideo ei qui peregrinabãtur rem sacrã facere soliti erãt. Illud quoq; addamus, Herculem cognominatũ esse, præter ea quæ sparsim retulimus cognomina, Hippodetam, cui et tẽplũ struxere Bœotij, ea uidelicet ratiõẽ, qd' cũ Orchomenij aliquãdo usq; ad eũ locũ uenissent, Hercules noctu equos qui ad eorũ currus erãt uincti, colligauit, unde illi Hippodetæ inditũ est cognomẽtũ. Legimus et ipsum Buraicũ uocatum, ab urbe Bura Achaia, apud quã in specu uatcinia in tabellis et talis reddebat, sic, primũ uidelicet preces pro simulachro fundebãtur, deinde tali quatuor in mēsa iaciebantur (ibi enim permulti erãt) in quibus singulis figuræ subscriptæ erãt. Figurarũ uero inter

rò interpretatio in ipsa tabella inueniebatur, atq; ita
 uaticiniũ habebatur. Thebani quoq; inter cætera il-
 lius cognomina Rhinocolustẽ fecerũt: nã cũ ab Ora-
 chomenijs, de quibus paulò ante meminimus, præco-
 nes Thebas uenissent ad exactionẽ quãpiã, ijs Her-
 cules nares abscidit. Huius certe rei nõ procul à Dir-
 ce indicatiũ lōgo tẽpore fuit. Ea quoq; cognitione di-
 gna, quæ à Plutarcho de Phabola, seu potius Flauia
 Larẽtia proditur historia. Aedituus quidã, inqt, Her-
 culis otio superfluẽs, tesseras & id genus lusionis diẽ-
 terere solebat. Sed cũ fortẽ aliquãdo collusores deef-
 sent, deũ Herculẽ ut colluderet ea lege prouocauit,
 ut si deus uinceretur, boni aliquid elargiretur: si ue-
 ro aedituus, deo cœnã se præbiturũ, puellamq; insu-
 per formosam cũ qua deus misceretur. Tali propo-
 sita cõditione, tesseras aedituus pro se et deo iecit: ia-
 ctu à deo uictus est Zacoros, id est, aedituus, qui ideo
 cœnã apparauit, & Larẽtiã famosum scortũ cõdu-
 xit: in tẽplo discubũere, post cœnã puella clausis for-
 ribus in tẽplo est relicta. Ferũt autẽ noctu cũ Larẽ-
 tia nõ humanitus cõgressum, puellæq; iussisse, ut ma-
 nẽ in forũ prodiret, et cuicũq; primo occurrisset, illũ
 sibi amicũ pararet: id cũ fecisset puella, Tarruntio
 homini prædiuiti & iam natu grãdi et cœlibi obuia-
 facta est, cui matrimonio iũcta, ei uiuẽs potestatẽ fe-
 cit Tarrũtius omnis suæ rei familiaris, moriẽsq; hæ

redē testamēto instituit . Hāc uero propterea multo
honore Romani coluere, aliam ab Acca Laurentia
Romuli nutrice, quod deo Herculi mista fuisset . Sed
ut iam tandē sermonē hūc de Hercule cōcludamus,
multi apud antiquos de Hercule scripsere, ut minus
mirum sit, si nos quoq; id tuo monitu ANGELE
fecerimus . Inter Græcos Panyasis Halicarnaseus
poëta, qui Heracleia præclarū opus carmine cōpos-
uit . Item Pisander Camiræus . Legimus item Hesio-
di scutū Herculis, quod an Hesiodi tamen sit, multi
in dubiū uertūt . Caucalus etiā Rhetor Chius Theo-
pompi historici frater, Herculis encomiū scripsit .
C. quoq; Cæsar uersu laudes Herculis cōplexus est,
quas publicari uetuit Augustus . Verū de his in dialo-
gis de poëtis copiose scripsimus, deq; alijs nōnullis .
Quid enim dicam hoc loco Hercule nunquam uitu-
peratum fuisse? unde illud est notissimū, cum à quo-
dam laudaretur, quis, inquit alius, uituperat?

Haftenus tecum ANGELE de Hercule po-
tius indice dicenda monstraui, quàm aliquid le-
ctione dignum me scripsisse uideo: quicquid tamen
hoc est, quando tu tale esse uoluisti, tibi habe-
to . Vale . Romæ ex Vaticanis Pontificis

Max. ædibus, mense Octobri,

M. D. XIIII.

LILIVS faciebat.

SOLILII GREGO
RII GYRALDI FERRARIEN.
DE MUSIS SYNTAGMA,
nunc reconcinnatum &
auctum.

IDEM AD COELESSES
MVSAS.

Musa quæ uario mulcetis fidera cantu,
Et Iouis ad solium dulce mouetis ebur,
Afficiite has famulas, uestro quæ numine fretæ
Evolitant, placidum carpere detis iter.
Non hæ Pieridum temeraria fata secute,
Vos cantu sperant equiparare suo,
Degener, ah, tantum ne uobis turba putetur.
Hoc sat erit, placidum carpere detis iter.

f

LILIVS GREG. GYRAL.

DVS LVCAE RIPAE PRAB

CEPTORI S. D.

DE MUSIS puer olim syntagma scripseram doctis. LVCARIPA, uerum cum aliquandiu inter schedas meas, ne potius dicā nugas, delituisse, forte fortuna cum eas nuper reuoluerem in manus incidit: iterū cognoui, placuit, sed ut indulgentioribus parentibus tenelli filij. Quare ueritus ne me amor fefellerit, mitto ipsum ad te ueluti literarū solem, exemplo ab aquila desumpto, ut de eo periculū faciam. Scio multos de Musis ante me scripsisse, sed hoc modo neminē. nam Cornutus, quem Pharnutum quidā appellant, & Fulgentius aliq̃, solo capite eas notasse contenti fuerunt: nos quæq; minoris etiam impendij scrutati fuimus, cū præcipue pueris pueri scriberemus. Vale, Mediolani, nonis Maij,

M. D. VII.

● LILII GREGO
RII GYRALDI FERRARIEN.
DE MUSIS LIBELLVS.

DIODORVS Siculus apud
Græcos multi nominis historicus
et poëta, qui (ut ipse idem ait,
et ab eo Iustinus philosophus et
martyr, itemq; Eusebius) triginta
annis maximam orbis terrarū partem peragrauit,
ut historiarū, quas scribere meditabatur, certio rem
fidem posteris relinqueret, scriptum reliquit, Osiris
dem Aegyptiorū deum musicis et choreis delecta-
tum fuisse, proptereaq; illū plerosq; musicos conse-
crari solitos, inter quos nouem fuisse puellas prodit,
que modulandi artem cæterasq; disciplinas pro-
bè tenerent, quas ideo Græci Musas appellauerunt.
Sedemim alij Musarū duas fuisse generationes pro-
diderunt, secuti (ut aiunt) Musæum, antiquarū scilicet,
que sub Saturno fuerunt, et iuniorum, quas nos
hoc ipso libello describere aggressi sumus: de quibus
nonnullorum opiniones, antequā procedamus,
recensendæ sunt, quæ de Musis ipsis, earumq; paren-
tibus ac numero uario modo traduntur: primamq;
Varronis afferemus, qui tres tantū Musas fuisse exi-
stimauit, ut testatur Seruius: unam quæ ex aqua nas-

scitur motu. Alterā, quā aëris icli efficit sonus. Ter-
 tiam, quæ mera tantum uoce consistit. Aliam tamen
 Varronis D. Augustinus historiā suo quodam libel-
 lo explicat: Non audiendi sunt, inquit, errores gen-
 tilium superstitionum, qui nouem Musas Iouis &
 Memoriae filias esse sinxerūt. refellit eos Varro, quo-
 nescio utrum apud eos quisquam talium rerum do-
 ctior uel curiosior esse possit. Dicit enim ciuitatem
 nescio quam (neq; enim recordor nomen) locasse ap-
 pud tres artifices terna simulachra Musarū, quæ in
 templo Apollinis dono poneret, ut quisquis artificū
 pulchriora formasset, ab illo potissimū electa eme-
 ret. Itaq; contigisse ut opera sua quoq; illi artifices
 æque pulchra explicarent, & placuisse ciuitati om-
 nes nouem, atq; omnes emptas esse ut in Apollinis
 templo dicarentur, quibus postea dicit Hesiodū poë-
 tam imposuisse uocabula. Non ergo, ait, Iupiter no-
 uem Musas genuit, sed tres fabri ternas fecerunt.
 Tres autē non propterea illa ciuitas locauerat, quia
 in somnis eas uiderat, aut tot se cuiusquā illorū oculis
 demonstrauerant: sed quia facile erat animadu-
 tere, omnē sonum, qui materies cantilenarū est, tri-
 formē esse natura: aut enim editur uoce, sicut est eo-
 rum qui faucibus sine instrumēto canunt: aut flatu,
 sicut tubarum & tiliarū: aut pulsu, sicut in citharis
 & tymo

panis & quibusdam alijs quæ percutiendo sonora sunt. Atq; hætenus Aurelius Augustinus. Sed nomē quod se non recordari ait Augustinus, Sicyon est, ut ego ex scriptoribus collegi, id quod apposui, ut Ausonij Galli uersus rectius emendetur quàm adhuc factum est: sic enim in ternario legendum ubi hæc de re est mentio:

Tris solas quondā tenuit quas dextera Phœbi,

Sed Sicyon totidem ternas ex ære sacrauit.

Quo in loco ab alijs uaria traduntur, nos, puto, germanam & ueram lectionem attulimus. Pausanias quoq; & ipse tres artifices, Cephisodotum, Strongyliona, et Olympiosthene nominat, quorū singuli ternas Musas effecerunt, & has primas fuisse. Alias uero idem Pausanias Musas tres connumerat, quas ait ab Aloëi filijs Oto & Ephialte sic nominatas, primam scilicet μελετλήν, hoc est, meditationē: secundam μνήμην, hoc est, memoriā: tertiam ᾠδολήν, hoc est, cantilenam. quod non ratione carere uidebit is qui rem altius scrutari uoluerit. Iidē quoq; Aloëi filij Otus & Ephialtes, Musis primi rem sacram in Helicone fecisse dicuntur, & in Ascra habitasse, ut uersus poetæ Hegesini ex eius poemate Athide ostendūt, qui apud Callippum legūtur et Pausaniā. Sed & Censorinus in libro de die natali, Mus

fas ait olim tres ideo existimatas, quoniam organum
 quondā habuit tres intentiones, grauē, mediam, acu-
 tam. Ad hæc Cornutus, quē Pharnutū uocant qui-
 dam, in libro de deorum natura, tres ideo existima-
 tas ait, ob eius numeri perfectionē, ut qui etiam deo
 ipsi attribuitur. Scribit M. Tullius in tertio de natu-
 ra deorum, et simul idē Pharnutus, principio Mus-
 fas quatuor fuisse natus Ioue altero, item alteras ex
 Ioue tertio ac Mnemosyne. Tertias quoq; ex eodē
 Ioue et Antiopa, quæ Pierides Pieriasq; à poëtis ap-
 pellantur. Alij duas putarunt, ut Pharnutus scribit,
 à considerando scilicet et efficiendo. Alij septē: hoc
 ideo fortasse, quoniā totidē uoces antiqua musicorū
 instrumenta continebant, uel, quod totidem sunt ar-
 tes liberales. Sedenim quoq; paucis referendum est
 quæ de Musarū numero à Plutarcho in libro Sym-
 posiacōn obseruātur. Conflatur, inquit, Musarū nu-
 merus, primū ex eo qui unus et octo dicitur, deinde
 ex triangularibus, sex uidelicet et tribus, inde ex tri-
 plicato ternione. Quāobrem, inquit, non est ita insti-
 tutum, ut nouē sint Minervæ uel Dianæ, ut nouem
 sunt Musæ. Quin et ipsarū mater Mnemosyne to-
 tidem esse literarū reperitur. Tres uero antiquitus
 existimatas, non secundū ea tria modulādi genera,
 de quibus paulò suprā retulimus, uerū quod potius
 disciplina

disciplinas in tribus generibus ueteres disposuere, philosophi, rhetoris, & mathematici. Hinc & tres earū Gratiae, quae Musae dicuntur. Hinc quoque, iuxta Hesiodi opinionē, harū quaelibet in tres diuisa. Philosophia quidē in eam quae ad rationē, ad mores, et ad naturā pertinet. Rhetorice uero in demonstratio- nem, deliberationē, & iudicialē. Mathematica autē in Musicā, arithmetica, & geometriā diuisa est. Alij in ea quae ἀπλωνα dicuntur distribuūt, hoc est, nō errātia, et in ea quae πλανεῖν, hoc est, erran- tia, & in ea quae sub luna corruptioni subiecta sunt. Alia itē asseruntur multa, ut de Parcis, & de ijs quae in Sicyone fuerunt, quae breuitatis causa praetereo. Nouē insuper Musas numero qdā prodidere, quod is numerus maxime sit perfectus: unde Graeci paria- ter & Latini interdū pro maximo numero & con- summato nouem dixere, ut in Homero obseruat Eu- stathius, & in Nicandro grammatici. Idem & Theon in Arato. Et propterea existimauit Hesio- dus nouem numerum esse Musarum, quod bonus sit ad omnia, & aequaliter æquus. Sed & ad hunc num- merum respexisse uideri potest Horatius, cum quae perfici uolumus opera, nonum in annum premi prae- cipit. quem post secutus est F. Quintilianus: tam- etsi decimū in eo loco perperam quidam reponunt.

Antiqui præterea gentiū theologi, ut autor est Macrobius, nouē ideo Musas esse uoluerunt, quod octo sint sphaerarum coelestium musici cantus, et una maxima sit sphaera quæ constat ex omnibus. Vnde Ascreus Hesiodus octauā Uraniam uocat, quia post septem uagas octaua stellifera est sphaera, quæ proprio nomine ὀκτώης, hoc est, cælum uocatur. Nonnam uero maximam dixit, quæ constat sonorum concors uniuersitas. Sed et Arati interpres scribit, Orpheum lyram ideo nouichordem constituisse, quoniam idem esset Musarum numerus. Nec defuere etiā quæ Musarum choreas et cantus cum Apolline, mundi totius concentum et sphaerarum, coelestiumque circumculorum uertiginem significare dicerent: unde et Apollo sua mundum cithara temperare ab Orpheo in hymnis dicitur. At Censorinus plerisque ait existimasse septenarium et nouenarium numeros in hominum uita multum ualere, quod septenarius ad corpus, nouenarius ad animum pertineat, illeque medicine corporis et Apollini attributus, hic Musis: quia morbos animi quos appellant πᾶσι, musica lenire ac sanare consuevit. Qui uero theologiam Orphicam professi sunt, illud apud Orpheum obseruant, ipsum in animis et globis coelestibus uim duplicem statuisse, alteram quidem in cognoscendo, alteram in glo-

bo ipso

bo ipso uiuificādo atq; regendo. Nam in lunæ sphaera uim illam Bacchū Licnitan, hanc Thaliā nuncupasse uolunt. In Mercurij uero sphaera, illā Bacchum Silenum, hanc Euterpen. In Veneris sphaera hanc Lysium Bacchum, illam Erato. In Solis sphaera hanc trietericum Bacchum, illam Melpomenem. In Martis hanc Bassareum, illam Clio. In Iouis hanc Sebaziiū, illā Terpsichorē. In Saturni hanc Amphiton, illā Polymniā. In octaua sphaera hanc Pericionium, illam Vranien. In anima autem mundi priorem uim Bacchum Eribromū, alteram Calliopen. Quibus sic statutis, illud subinferunt, quod ideo singulis Musis singula Bacchi cognomina confrūtur, ut Musarū uires diuinæ cognitiōis nectare ebrias intelligamus, nouēq; Musas, nouemq; Bacchos circa unū Apollinem, hoc est, circa unius splendorē solis inuisibilis discurrentes. atq; hæc quidē illi. Alij uero ita interpretantur. Iupiter, aiunt, rerum omniū parens, è Mnemosyne, hoc est, è memoria & cognitione sui Musas genuisse dicitur, quæ mentis cōceptus significant, æternarū rerum contēplatores, quæ quidem res intellectu tantū percipi possunt. Nam Musæ dictæ sunt, ut Plato existimat, quasi indagatrices, utpote quæ per naturæ uestigia sensilis atq; mathematicæ, superna et cœlestia indagant. In Helico

nis uero montis secessu, ut nomē ipsum indicat, an-
 fractuosi, choros suos agētes, per quos rerū seriē in-
 telligimus, quæ infinitā complectitur sapiētiā. Eius
 porrò montis duo uertices significare possunt tro-
 pologiā et anagogen, uel, ut alij, physicen & theoa-
 logiam. Nec defuerunt qui nouem Musas, nouē bea-
 torum animorum choros, hoc est, angelos designari
 crederent. Verum hæc ego ipse non libenter som-
 niemoro, quare iam satis. Legimus præterea Lydos
 proprias quasdā apud se Nymphas Musas nūcupas-
 se, ut est apud Theocriti expositores. Carius enim
 Iouis & Torrebiæ filius, ut in quarto historiārū Ni-
 colaus prodidit, cum fortē errabundus uagaretur,
 ad paludem quandā peruenit cui nondū nomen erat
 impositū, ipse à matre Torrebiā appellauit, ibiq;
 Nympharū, quas indigenæ ipsi Musas uocitant, au-
 ditos cātus edidicit, atq; exinde modulationis lydiæ
 autor extitit, ut Stephanus etiā testatur. Nos autē
 uulgatā magis hoc libello sequimur opinionē, quæ
 nouē Musas fuisse cōfirmat, quas aliqui Osiridis, alij
 Bacchi, plurimi Apollinis comites fuisse tradiderūt.
 Vel propter cœli harmoniam, cuius solē principem
 auctorem esse philosophi uoluerūt, qua de re &
 in dialogis de poētis copiosius scribere meditamur:
 unde & à Græcis Apollo Musagetes dicitur, quasi
 Musarum

DE MUSIS SYNTAGMA. 91

Musarum dux, de quo ante alios Lutatius in primo communis historiae, ut Probus scribit. Quin etiā ab eodem Apolline doctas quidā tradidere, qua ex re & Musicus est nuncupatus. Sunt tamen qui putant Musas à Parcis edoctas fuisse. Diodorus Siculus Musis ab Ioue patre literarum inuentionem attributam asserit. Fuerunt igitur nouem Musæ, Iouis & Mnemosynes filia, ut in Theogonia canit Hesiodus, cuius hi sunt uersus:

Μῦσαι ὀλυμπιάδες κῆραι διὸς αἰγιόχοιο,
Τὰς γ' ἐπιδόεικρονίδι τέκε πατρὶ μυγῆσαι
Μνημοσύνη. Et idem:

Ἐννέα θυγατέρες μεγάλου διός.

Quem Proclus Lycius est imitatus in hymno ad ipsas Musas, sic canens:

Ὑμνέομεν μορόπων ἀναγώνιον, ὕμνέομεν
φῶς
Ἐννέα θυγατέρες μεγάλου διὸς ἀγλαοφάνους.

Item Homerus eas in hymno ita salutatur: Χαίρετε τέκνα διός. Idem ait Orpheus in principio hymni, quem Musis cum libani, id est, thuris suffragamento dicauit:

Μνημοσύνης & Ζεὺς ἐργαστοῖσι θυγαῖρες
Μῦσαι πειρώσεις. & reliqua.

Nouem uero eas, nouē noctiū concubitis genitas,
Hesiodus aliq; Græci poëta finxerūt. Sedenim ea
de causa Iouis & Mnemosynes, hoc est, memoria fi-
lias appellatas inuenio, quod ijs qui ad disciplinas et
sciētias peruenire cupiūt, duo hæc in primis necessa-
ria sunt, intellectus scilicet & memoriæ potestas:
hoc Græci μνημονιον, illud νοητικον uocant. &
hoc quidē Proclus in cōmētarijs. Aliqui tamē Cæli
& Terræ filias dixerūt, ut Alcmeon, Pharnutus et
Eusebius, quibus in quopiā hymno astipulatur Pin-
darus, sic Musam alloquēs, Ἀρχὴ ἧ ὀρανόθεν θυγα-
τρός. ubi commentatores ex Aristarchi sententia &
Mimnercæ, asserunt Musas Cæli filias. Idem et Pau-
sanias, qui non Mimnercam, sed Minnermum hoc
ait in elegijs prodidisse, in procemio ad Gygen Ly-
dum: Antiquiores, inquit, Musæ Cæli filie, Iouis
uero iuniores fuere. Musarū uero nomina Orpheus
in hymnis, et Hesiodus in Theogonia duobus his
uersibus ita complexi sunt:

Κλείω τ' Ὀυτορπὴν τε μελοποιὴν τε,
τορψιχόρην τ' ἐρατὴν τε πολύμνιαν τ' ὀρανίην τε
καλλιόπην. & reliqua.

Cum Apolline igitur decem sunt Musæ, quoniam
(ut inquit Fulgētius) humanæ uocis decem sunt mo-
dulamina, unde etiam cum decachorda Apollo pin-
gitur

gitur cithara . Sed & legis diuina scriptura decachordum dicit psalteriū, quod nostri Christiani Laudatorium, si modo id recte, appellarunt, Hebræi uero Nablon, ut D. Hieronymus docet . A Græcis quoq; tum Nabla tum Naula, tum etiam Nablia dicuntur: qua de re cū ab alijs, tum præcipue ab Athe-
næo in Dipnosophistis copiose differitur. Figuratur itaq; ut idem scribit Placiades Fulgentius, nouē Musæ cum Apolline, per quatuor dentes è cōtrario positos, quos lingua percutit, per duo labra uelut cymbala uerborum, per linguam ut plectrum, per palatum, cuius concauitas profert sonum, per gutturis fistulam quæ excursu tereti meatū spiritalem præbet, per pulmonem, qui uelut æternus follis conceptum spiritum reddit & reuocat. Nunc uero illud disquirendum, unde Musæ nomē sortitæ. Plato quidem in Cratylo Musas ἀρχὴ μῦθου, quod est inquirere, dictas affirmat, cui Pharnutus in libro de natura deorum subscribit: ita enim ait, καλουῦντοὶ ἡ μῦσας ἀρχὴ τοῦ μῶσεως, ὃ ὅστις ἱκνήσεως. Musæ, inquit, dicuntur ab inquisitione. Idem sentit Suidas, qui propterea ait eas ab inquirendo dictas, quoniā ipsæ sint omnis disciplinæ causa. Idem et Palæphatus. Vnde & aliquādo Mosas eas antiqui uocauere. Eusebius tamē in Euangelica præparatiōe Musas tradit ideo

sic appellatas, quia $\mu\upsilon\epsilon\lambda\omega$ apud Græcos honesta bonaq; doctrina institutio significat: quamobrem, ut puto, eas Orpheus & Proclus hominibus religionem monstrasse in hymnis suis cecinerūt. Quidā Musas per concisionē, quasi melusas, à $\mu\epsilon\lambda\omega$ declinari uoluerūt. Alij uero propter disciplinarū inter se cōuenientiā quasi $\omicron\mu\omicron\varsigma\omicron\epsilon\varsigma$, uel quod inuicē, sicut uirtutes, necessariae sibi esse uideātur, ut ait Cassiodorus. Vnde fit ut ab antiquis nōnullis doctrinae ac sciētie copula ac nodus quidā existimētur. Sed cur Musas potius antiqui puellas quā cōiugatas consinxere? hoc sic Cornutus exponit, ut ex re nomina ita sint sortitae foemineae, quod ad earū uidelicet symbolum multa sciētia cōgignatur. Potest & dici propter fructū qui gignitur ex animae iudicio. Virgines quoq; dicūtur, quoniā uirtutis discipline, uti uirgines abditae atq; incomptae esse uidentur, natiuo scilicet decore contentae: id quod & de cæteris disciplinis non incommode dici putamus, atq; ideo interiores & reconditas literas opinor appellat Cicero. Eadē & ratione Cupido quodam Luciani dialogo, Musas ait se uereri quod uirgines sint, & semper aliquid cogitent, seq; in suis cantibus contineant. Musas insuper antiqui simul uersari, & in chorum numerumq; ludos agere dixerunt, propter scientiarum copulā &

nexus,

DE MYSTIS SYNTAGMA. 95
nexus, ut modo dicebā, quo inter se discipline quo-
dam quasi nodo copulantur et coniunguntur. Hinc
opinor cyclicas scientias appellat Capella Martia-
nus, & encyclium constituit Vitruuius, & notissi-
ma est illa à Græcis uocata encyclopædia, de qua
Plutarchus, & longe pluribus Proclus, ex nostris
meminit Plinius & Fabius. Eadem causa sorores
existimatas facile crediderim. Ad hæc in montibus
dicuntur uersari, ut ait Cornutus, quod secessu & so-
litarijs maxime locis studiosi uiri delectantur. Quin
& Plutarchus lucos & Musarum delubra quàm
longissime ab urbibus statuta fuisse scribit, in eo qui
est ποδὶ πολυπραγμοσύνης inscriptus. Sunt et
qui ideo in Heliconis & montium uerticibus uersa-
ri autument, quod ipsa sapientia atq; intellectus, ex
quibus disciplinæ ac scientiæ nobis comparantur, di-
cuntur in hominis capite: id quod in primis Platoni-
cis placet, ut in puriori & eminentiori loco esse, quæ
per Musas intelliguntur. Eas etiam palma coronari
multi prodidere, propter quandam nominis simili-
tudinem. Phœnicum enim populorum inuētum esse
literæ dicuntur, & ab ijs ad Græcos delatæ: id
circo & id utrunq; apud Græcos phœnix signifi-
cat, id quod me ostensurum pluribus spero in pri-
mo de Poëtis dialogo. Vel, ut consentaneum mas

gis Cornuto uidetur, ideo palma Musæ coronatur, quoniam eius arboris fructus dulcis sit, multivivus, tarde crescens, & multiplex & copiosus. Attribuitur & laurus Musis, uel quod ea arbor ad inspirationem & afflatum, & ut Græci dicunt, enthusiasmon conferat, quod Sophocles in Cassandra docet. Vel quod eius arboris gustu poëticā se facultatē adipisci antiqui credidere, ut Lycophron innuit, qui poëtā daphnophagon uocat, & de se canit Hesiodus: atq; ideo etiā à Iuuenale dictū, Laurumq; momordit. Vel potius quod ea arbor semper sit uiuens, atq; simili modo bonorū poëtarum uersus uirescere perpetuò dicuntur docta per ora uirorū. Quin & eadem causa in Musarū & Apollinis certaminibus poëtas uictores, quasi immortalitate quadam dignos, lauru coronari apud antiquos, & nunc improba quadā ambitione moris esse uidemus. His ita à me collectis, planè congruum uidetur, Musarum etiam cognomina, quorum frequēs apud scriptores sit mētio, paucis recēdere. Sunt igitur in primis Musæ Nymphæ nuncupatæ, quod Acron notat illo Horatii uersiculo: Vidi docentē, credite posteri, Nymphasq; discentes. Itē Vergilius: Nymphæ noster amor Libethrides. Huc adde quæ de Nymphis Lydorum paulò ante retulimus, quæ Musæ dictæ sunt.

Vocantur

Vocantur et Camœnæ quasi canienæ, à cano, ut Festus, Macrobius & Seruius docent. M. tamē Varro primum Casmœnas dictas ait, inde Carmœnas, postremo litera r ablata, Camœnas. Dictæ sunt & Heliconiades ab Helicone Bœotici monte, nō Parnassi iugo, ut cum Seruio grammaticorū pleriq; existimant. In Helicone quidem, ut antè retulimus, Musis primi sacrificauere Otus & Ephialtes fratres, cūq; montem Musis sacrū esse uoluerunt. Sed & Heliconem quidam fluium quoq; fuisse prodiderunt, qui per LXX stadia lapsus sub terram fluit, atq; ita XX. circiter stadia occulto & subterraneo cursu labens rursus erumpit, et pro Helicone mutato nomine Baphyras uocatur. Id ea causa factum Græci fabulantur, quod quæ Orpheum discerpserunt mulieres, in eo cū se abluerē uellent, fluius tum alueū abdidit. Quidam Heliconem montem Melissum appellant, ut Nicandri expositores testantur. Alij non à monte, sed ab instrumento musico quod helicon dicitur, in quo chordæ nouem inueniuntur, dictas Heliconiadas autumāt: de quo quidem instrumēto cū aliq, tum in musica sua meminisset Ptolemæus, quā latinam facit noster Leonicens. Sed de hoc satis. Dicuntur & Parnassides Musæ, à Parnasso Phocidis regionis monte, qui & Larnassus antiquitus dicitur.

ctus est, teste Stephano & Apollonij commentatori
 bus, à larnace, id est, ab arca Deucalionis quæ ibi de
 lata fuit. Longe uero post diluuiū Parnassus dictus
 est ab heroë Parnesso eius montis incolæ, ut Hella-
 nicus memoriæ mādauit. Alij à Parnasso Cleodoræ
 Nymphæ & Neptunisiue Cleopompi filio. In Par-
 nasso alternis annis bacchanalia agebantur, ubi Sa-
 tyrorum frequēs cernebatur coetus, & plerunq; uo-
 ces exaudiebantur, itemq; cymbalorum crepitus ad
 hominum aures perueniebāt, ut apud nostros Ma-
 crobius notat. A montibus Aonijs Bœotia, Aonides
 frequēter Musæ cognominantur. Bœotia quoq; re-
 gio & ipsa Aonia dicta est, à cuius etiam populis
 Hyantijs, Hyantiæ sorores dictæ sunt à poëtis. Cys-
 theriades uero nūcupatæ à Citherone monte, uel sal-
 tu Thebis propinquo. Pierides uel Pieriæ, à Piero
 monte, ut ait Festus, dictæ sunt. Stephanus tamē Pie-
 riam ciuitatē & regiunculā nominat: sed Apollonij
 interpretes Pieriam montem Thraciæ asserunt, in
 quo uersatus est Orpheus. Græci Hesiodi exposito-
 res Pieriā Macedonia montem esse tradunt, in quo
 genitæ sunt Musæ, qui mons Thraciam usq; attin-
 gere dictus est: quod ea ratione fictum arbitramur,
 quoniam primus apud Græcos et sapiens & poëta
 et theologus Orpheus in hæc loca diuersatus est. uel
 si Ouidio

si Ouidio poëta credimus, Pieriæ Musæ dictæ sunt à Pieri & Anippes filiabus, quæ cum ueris Musis ausæ sunt decertare, unde uictæ in picas mutatæ fuerunt. Pierum etiam uetustissimum poëtam legimus, à quo Græcorum nonnulli Musas aiunt lepidis adeò carminibus celebratas, ut ab eo etiã Pieriæ nūcupatæ sint. Alij uero quod Pierus Macedo, à quo mons cognominatus est, cum Thespias profectus esset, primus Musas nouë statuerit, id quod in Bœoticis scribit Pausanias. Pegasides quoq; dictæ sunt, ut Festus docet, à fonte quē Pegasus ictu ungulæ fingitur aperuisse: ob quam causam & græcè Hippocrene appellatæ sunt ab ipso fonte, cuius aquas uocales fuisse plurimi scripsere Græcorū: à quibus, ut uidetur, Siodonius Apollinaris loquaces denominat, cū inquit: Texerūt uitreæ uado Hippocrenes, Tunc hac merus aqua loquacis undæ. & reliquū. Idem Statius in epithalamio Stellæ poëta: Et de Pierijs uocalem fontibus undam. Pindari commentator rem ad allegoriã refert, quod scilicet poëta soliti essent canere carmina, uel propter Musicam quæ fit ex aqua, cuius & nos antè meminimus. Ab eodem etiam fonte Aganippides frequenter appellantur, quoniam & fons ipse Aganippe cognominatus est. Alij licet Aganippe fontem fuisse uelint in Helicone, sic ab Aga-

nippe dictū Termessi fluminis filia. Fluit autē Termessus, ut scribit Pausanias, circum Heliconē. Multa hic consultò prætereo quæ de Pegasi fabula afferre potuisssem, sed ea cum Græcis tum Latinis notissima. Ilißides quoq; & Ilißiades Musæ nuncupatæ sunt ab Atticæ flumine Ilißio, ut in Attica Pausanias docet. Stephanus tamen ab urbe Ilisso dictas existimat, testemq; uocat Apollodorum. Thespiades uero Musæ uocantur, non, ut quidam putant, à Thespiæ matre uel nutrice, quod nusquam apud idoneos autores compertum, sed à Thespiæ uel Thespijs, utroq; enim modo dicitur, ut ait Stephanus, ciuitate Boeotiæ, ubi præcipue Musæ colebantur. Si quis tamen quærat quænam fuerit Musarum nutrix, is Hyginum in astronomico poëtico legat, & in Aratum Latina commentaria, quæ in Bassum à quibusdam referuntur, utriq; enim eam Euphemen uocant, quæ Crotonem filiū habuit, qui Musarū precibus, quod inter eas est uersatus, & ab eis musicam edoctus, ab Ioue inter sidera collocatus, sagittarij nomen habet. Huius quidem Euphemes statuam Pausanias in Helicone positam fuisse ait ad Musarum lucum. At Libethrides à Magnesiae fonte Musis ipsis consecrato nuncupatæ sunt, cuius Plinius & Solinus meminere, Sedenim Libethrium mon-
 tem

tem triginta ab urbe Corona stadijs Pausanias distare facit, in quo & fons & Musarum Libethriadum simulachra fuisse dicuntur. Fuit et Libethra ciuitas in monte Olympo, uel Dionysij oraculo memorabilis, de non eruendis à sue ossibus Orphei. Sunt & dictæ Pimpleiades à fonte uel uico Macedonia, ut Porphyrius ait: ut uero interpretes Apollonij, à Pimplia regione quæ esset prope Pieriam. Iisdem & montem & fontem & pagum Pierij eodem nomine commemorant. Literarum tamen quidam (ut uidetur) parum gnari, Pipleades potius quam Pimpleiades uocitant. Græci certe, quorum hoc est uocabulum, $\pi\acute{\iota}\mu\pi\lambda\epsilon\iota\alpha$ uel $\pi\acute{\iota}\mu\pi\lambda\iota\alpha$, non $\pi\acute{\iota}\pi\lambda\iota\alpha$ efferunt. Videtur tamen Varro in tertio de lingua latina Pipleadas nuncupare, sicuti Acron etiam, quæ eas ab aliquibus à peplo uestis genere dictas ait, uel ab Orchomeniorum monte Pimpleo. Non desunt inter grammaticos qui hic meras nugas cõfingant, quæ deuorandæ à nobis potius quam adscribendæ sunt. Castalides Musæ nominatæ sunt à Parnassi fonte Castalio, cuius aqua potu dulcis fuisse traditur, quam apud Stephanum Castalia est ciuitas Ciliciæ. Nicephorus in interpretatione Synesij, fontem esse prope Antiochiam Syriæ, ubi oracula redderentur, testatum reliquit. Idem scribit multò ante Nicepho

rum Clemens et alij. Mythologi quidem Castaliam
ferunt uirginem quampiam fuisse, quam cum arden-
tius Apollo deperiret, eiq; uim inferre studeret, sese
in fontem ipsam præcipitasse, à cuius nomine Casta-
lius fons cognominatus est. Idem grammaticus La-
etantius, qui et Lutatius à nonnullis. At uero Pro-
bus, Castalius, inquit, fons est Delphis in Apollinis
oraculo, qui abluat ipsam aram dei, dictus à Casta-
lio Delphici Apollinis filio, alij à Castalio patre
Thyiae, unde Thyiades Bacchæ Nymphæ uocatæ
sunt. Panyasis poëta Castaliam hoc uersu Ache-
laida uocat: Castaliæ aduenit diuinam Acheloidos
undam. (sic enim ego ex tempore lusi) quo fit ut
nonnulli Acheloi filiam Castaliā existimarint. Cory-
cides quoq; appellatæ sunt à colle, uel antro potius
Corycio in Parnasso Delphis proximo, cuius memi-
nit et Laërtius in uita Pherecydis, et Apollonij
Rhodij cōmentatores, qui nuncupatum illud aiunt
à Nympha Corycia, cuius et Apollinis Lycoreus
filius fuit, à quo Delphici incolæ LycORES nuncupa-
ti sunt, aliæ sint licet de ijs populis opiniones, quæ
nostri non sunt instituti. Alterum præterea antrum
Corycium et urbs in Cilicia fuit, uel croco nota, ut
Herodotus et Strabo alijq;. Stephanus tamen et
multis alijs in locis eius nominis esse urbes ostendit.

Ad

Ad hæc Mnemosynides uocatæ sunt Musæ, à matre earum Mnemosyne, quæ, ut diximus, est memoria. Pateides quoq;, ut ait Festus Porpeius, à fonte Macedonia, propter liquoris eius unicam subtilitatē. Dicuntur et Ligie, ut in Phædro scribit Plato, siue propter speciē cantus, siue propter musicū genus canorū quod ligiū nuncupatur. Olympiadas et Varro nominat ab Olympo monte, carmen illud asserens: Musæ quæ pedibus magnū pulsatis olympum. quod quidē carmen ab Homero deductū uidetur, qui Musas inuocat olympia tecta habitantes hoc carmine, ἔατε νῦν μοι μῦσαι Ὀλύμπια δώματ' ἔχουσαι. Cuius etiā hēmistichium et pars extrema cū apud alios, tum apud Hesiodū legitur. Sed et Olympiadas Terentianus Musas hoc uersu uocat: Carmē suaue dedistis Olympiades mihi Musæ. Item Hesiodus in Theogonia: μῦσαι Ὀλύμπια δ' οὐ καὶ ῥαε δῖος ἁγυῖοιο. Sunt demum Ardalides Musæ cognominate ab Ardalo Vulcani filio, qui cū ad Trœzenios tibiā et Musas detulisset, eas ita appellauit, autor Plutarchus in Symposio, et Stephanus, qui ait, ἀρδαλίδες καὶ ἀρδαλιώτιδ' οὐ τιμῶν τοι αἰ μῦσαι γ' ὄροιζ' ὤν. sic dictæ uel à quopiā Ardalo, uel à loco. Amplius addit Pausanias, apud Trœzenios ueterem fuisse aram, super quam Musæ

sis & Somno rem sacrum faciebant, quod scilicet somnum Musis conuenire arbitrabantur. Item Musas interdum Mæonidas uocat Ouidius, à Mæonia, ut putatur, regione: tametsi à Myonia Phocidis urbe Myonias quidam dictas putant.

Verum his à nobis sic expositis, iam ipsarum nouem Musarum nomina sigillatim interpretari aggrediamur. Est igitur prima Clio nominata ἄρχη τοῦ κλέω, quod est laudo, uel ut Cornutus ait, ἄρχη τοῦ κλέος, propter gloriam quā erga doctos, et ipsi erga alios habent: uel propter gloriā quæ ex poëtarū laudibus oritur, ut ait Diodorus Siculus. Fulgētius tamen, Clio, inquit, prima Musarū appellata est, id est, cogitatio querēdæ sciētiae. Quidā hanc historijs præesse existimāt, quod Apollonijs cōmentatores in tertio Argonauticōn affirmāt. Ialemi quoq; mater Clio fuisse perhibetur & Hymenæi. Alij tamen aliter, ut paulò infra dicemus. In Adonidis historia legitur, & ex Magnete Clio genuisse Linum, quem alij Vranie filiū prodiderunt, ut suo loco dicemus.

Secunda Euterpe uel Euterpea Musa nominatur, quæ Latine iucunda dici potest. ἑὺ τὸ ἑρπύς enim apud Græcos iucundum designat & delectabilem, propter uoluptatem quæ ab audientibus ex honesta eruditione percipitur. At Fulgētius, Euterpe, in

pe, inquit, quam nos latine benedelectans dicimus, ideo dicta est, quod primum sit scientiā querere, secundum sit delectari quod queras. Pleriq; eā tibijs delectari et ijs præesse scribūt. Alij dialecticæ. Apollonij uero Rhodij expositores μαθηµατα, hoc est, disciplinas inuenisse affirmāt. Sunt et qui Rhese matrem scribant.

Thalia Musarū est tertia, quæ ἀπὸ τῆς θαλλεῖν, hoc est, à uirescēdo denominatur, διὰ τὸ θαλλεῖν, ut ait Cornutus, τοῦ βίου αὐτῶν, id est, quod reuirescere faciat ipsorum poëtarum uitā. uel, ut idem subiungit, quoniam et in conuiujs ipsos uirtutem habere, et honeste in eis conuersari suadet. uel, quoniam in longū tempus, ut alij scribunt, poëtarū laus parta uirescat. Nonnulli Thaliæ comœdias attribuunt, alij geometriā. At Græcorū quidam eam Palephati matrem fuisse uolūt, qui de colendis arboribus multa perscripsit. quin et expositores Argonauticorum et ipsam Thaliā agricolationē inuenisse tradunt, necnon plantarum curam docuisse. Thaleam nos potius latine dicere debuisse scribit Seruius: nam græce θαλεία est, non θαλία. Verū eam mihi inanis uidetur fuisse obseruatio, quando ei græca diphthongus et in i, et in e, apud nos frequentissime uertitur, ut Pitho, Medea, et alia sexcenta.

Melpomene quarta est, quam ἀρχὴ τῆς μελῆδης, hoc est, à canendo dictam arbitramur, quoniā hanc audientes demulcentur: uel quasi μελετῶν ποιῶν, id est, meditationem facientem, ut primum sit uelle, secundum desiderare quod uelis, tertium delectari, quartum instare meditando ad id quod desideras, ait Placiades. Pharnutus tamen ἀρχὴ τῆς μολῆδης, hoc est, à dulcedine uocis dictam existimat. Huic alij tragœdias, nōnulli uero canilenas, Græci quidam rhetoricam adscribunt.

Quinto loco succedit Terpsichore, quæ choreis delectatur. Est enim χορῶν tripudium, ἡ τὸ ῥῶπον delecto, eo quod oblectet audientes, propter bona quæ ex doctrina proueniunt. Pharnutus uero appellatam ait ὁ γὰρ τὸ ῥῶπον καὶ χαίρειν αὐτῇ τὸ πλεῖστον μέγῃ τῆς βίης, hoc est, quoniam uitæ pars plurima ea ἡ delectetur ἡ gaudeat: uel propter aspectus delectationem, una tantū adiecta littera χ, quasi τὸ ῥῶπον ὁρῶν. Quidam hanc citharistriam dixerunt, ei psalterium attribuētes. nonnulli ἡ inuenisse pædian, id est, humanitatis disciplinam prodidere. Pleriq; sine afflatu ob uocis asperitatem scribere consueuere. Ex hac eadē Achelous genuisse Sirenas, Græcorū quidam scriptores tradiderūt, etsi Senius ἡ Fulgentius ex Calliope potius ge-

nitas

nitatis autument. Ex hac eadem Strymon Rhesium,
 & Mars Bisthonem, à quo Bisthonia regio nomi-
 nata est, filios sustulerunt.

Amabilis Erato sextum sibi locū uendicat, quā
 ἀρετῇ ἑστῶτος deductam etiam Ouidius poëta illo
 uersiculo innuit libro secundo de arte: Nunc Erato,
 nam tu nomen amoris habes. Eadem causa illam in
 tertio Argonauticā inuocat Apollonius. Diodo-
 rus uero ea ratione id nominis sortitam esse Erato
 ait, quod docti uiri ab hominibus amantur & lau-
 dantur. Placiades tamē dictam existimat quasi εὐ-
 πῶν ὁμοίον, hoc est, simile inueniēs: quia post scien-
 tiam & memoriam, iustū est ut aliquid de nostro si-
 mile inueniāmus. At uero Cornutus ab interrogan-
 do & respondendo, id est, ὁρῶν καὶ ἀποκρίνεται,
 hæc enim duo maxime disputantibus & eius facul-
 tatis studiosis conuenire uidemus. Saltatricē Erato
 poëta illo uersiculo describit: Plectra gerens Era-
 to saltat pede, carmina uultu. Quin et ipsam saltan-
 di rationem inuenisse, Græci quidam commentato-
 res prodidere, alij musicam. At Proclus qui in Hes-
 fiodum commentarios reliquit, poëseos ei inuentio-
 nem attribuit. Eadem & Thamyræ mater perhibe-
 tur, qui amatoria primus cecinit, de quo in poëtarū
 dialogis plura. Arcades Erato inter Musas nō cona-

numerant, sed uatem quampiam fuisse aiunt, quæ Arcadi Calistûs filio nupsit, eaq; mortalibus Pæna oracula dedisse.

Septima sequitur Polymnia, quam Polyhymniam interdum etiam propter uersus mensurâ uocatam uidemus, ut in illo: Rhetoricos dictat Polyhymnia musa colores. Et Horatius: Euterpe cohibet, nec Polyhymnia. Eadem lege et Martialis et Græci poëte nonnunq̃ utuntur. Neq; enim ijs assentiendû puto, qui apud Hora. Polymneia legût, et minus ijs qui neq; prima producta proferunt. Et inde etiâ colligere possumus, non eâ habere deriuationem, quâ quidam habere autumant, πολὺν scilicet μνήσιον, ut si dicas latine multimemorem: nam potius à λαυδε, id est, ὕμνω deducitur. Cornutus quoq; philosophus eam uult appellari quasi πολὺν ὑμνῶν ἀρετὴν, plurimum quando uirtute laudamur. Verum Fulgentius alterius est sententiæ, ut uidelicet quasi πολὺς μνήσις uocetur, id est, multa memoria: memorem nanq; esse oportet disciplinarum studiosum. Vtranq; nominis interpretationem Diodorus uisus est amplecti. Polymnia, inquit, sic ideo nuncupata, quod cantus suauitate poëtas reddit gloria immortales, et posteritatis memoriâ commēdat. Casiodorus in uarijs libro quarto de comœdia agens, inquit:

inquit. Vbi rustici gestientes humanos actus lætissimis carminibus irridebant, ijs sunt additæ orchestrarum loquaciissimæ manus, linguosi digiti, silentium clamosum, expositio tacita, quæ Musam Polymniam reperisse narratur, ostendens homines posse & sine oris affatu suū uelle declarare: atq; ille quidem his uerbis mimorū gestus Polymniæ attribuit. Græci alij quidam grammaticā & literas. Sedenim Plutarchus in symposiacis Polymniæ ideo historias attribui asserit, quod ea multarum rerum sit memoria. Quidam tamen lyre præesse autumāt, id quod & in commentarijs Argonauticæ Apollonij obseruatum legimus. In ijs uero quæ in Hesiodum scriptæ sunt, geometriæ præficitur: tanta est adeò inter scriptores uarietas. Quidam & hanc ipsam matrem fuisse Triptolemi uoluerunt, cum uulgò tamen aliter existimetur.

Vrania octaua est Musa, quam cœlestē quidā, multi astrologiam appellant, dictā ἀρχὴ τοῦ ὀρανοῦ, hoc est, à cœlo. Nam, ut scribit Pharnutus, ὁλοῦ κόσμου ὀρανοῦ ἐκείνου οἱ πάλαιοι, hoc est, integrum quidem mundum prisca cœlū uocabant. unde puta illud est Plinij in secundo notissimum, Mundū, et hoc quod alio nomine cœlū appellamus. A cœlo igitur Vrania appellata est, quoniā docti ubiq; gen

tiam noscuntur, seu quoniam uiros eruditos ad coelum usq; euehat, seu quod gloria & sapientia animos eleuat ad coelestium contemplationem, ut ait Fulgentius. Astrologiae praesse creditur. Quin & ipsius artis inuentricem fuisse in commentarijs in Argonautica legimus. Catullus quidem poëta Vraniam Hymenaei nuptiarum dei matrem existimasse uidetur in Manlij epithalamio. Sed alia est de co Græcorum opinio, ut statim dicemus. Sanè & Venus Vrania cognominatur à Græcis, ut aliàs ex Pausania docuimus. Sed et eam Aegyptij hoc nomine uocitant, ut docet Aelianus libro quarto de animalibus. Linum quoq; huiusce Musæ filiū Græci quidam tradidere. Quin ut Pausanias scribit, ante Musarum sacrificia Lino parentabant Heliconij. Sunt etiam qui minacem illam & diram Helenæ stellam Vraniam appellent, ut testis est Lutatius seu Lactantius Placidus. Miror quosdam, alioqui eruditos nec incelebres poëtas, qui, quod in quopiam incerti autoris epigrammate legissent, Vrania poli motus scrutatur & astra, unam atq; alteram in hac dictione syllabas contractiores, contra omnem temporum musicorum legem productiones fecerint.

Non postremo loco Calliope Musa memoratur.

ur, quæ cantus suauitate & modulatione cæteris
 antecedens, ab omnibus plurimi aestimatur, unde &
 à bona uoce, hoc est, ἀρετὴ καλῆς ὀπῆς deno-
 minatur: & Homerus canit, θεῶς ὀπῆ φωνοῦ-
 ρος, hoc est, deæ uocem clamantis. Et Hesiodus eam
 ait sequi fortia facta ducum. Pharnutius utiq; eam
 rhetorice præesse existimat, quæ uim persuadens
 di obtinet & impellendi populos. Verum alij Græ-
 corum grammatici poëtici præfectam esse aiunt,
 unde & frequentius à poëtis ipsis inuocari solet.
 Literas quoq; huic ijdem attribuunt. At qui in He-
 siodum commentaria composuerunt, Calliopen is-
 deo præstantissimam & maximam cæterarum di-
 ctam uolunt, quod omnibus carmina & uersus præ-
 stare dicatur. Aristarchus tamen προφθυστά-
 τω, quasi προβυτάτω, hoc est, uetustissi-
 mam & antiquissimam interpretatur. Antiquior
 enim, inquit, poëtica cæteris disciplinis, cum hono-
 re, tum tempore, id quod in primo de poëtis pluri-
 bus me ostensurum puto. Suprà uero ex antiquis
 theologis ideo maximam & præstantissimam dixi-
 mus nonam Musam, hoc est, Calliopen appellatā,
 quod per eam significetur concors sonorum uni-
 uersitas spherarum cœli, quas Plato, ne alios nunc

philosophos citem, moueri existimauit motione con-
cordis harmoniæ. Ex Calliope uero, teste Asclepias
de, Apollo natos treis sustulit, Ialemum, Orphea,
& Hymenæum: & propterea Martianus Capella
et Claudianus Hymenæum Musa genitum canunt,
licet Catullus Vraniæ genus, ut paulò ante dixi-
mus, illum fuisse canat. Sunt qui non Apollinis Hy-
menæum, sed Magnetis filiū fuisse tradunt, ipsumq;
Hymenæum amatū à Thamyra, qui impudicæ ue-
neris autor fuerit. De Orpheo quoq;, alij non Apol-
linis, sed Oeagri filium, ut res est notissima, scripse-
re. Quin idem ipse Orpheus alicubi testatur. Sed et
Cymothona ex iisdem Oeagro & Calliope proge-
nitum legimus in græcis commentarijs. De Ialemo
uero Suidas refert quod infelix fuerit & orphanus,
unde etiam prouerbiū factum, Ialemo frigidior, de
re admodum frigida & miserabili & flebili: nam
& fletum Ialemum dicimus. Quidā præterea Cal-
liopes, non Melpomenes (quod suprà diximus) Sire-
nas filias tradidere. Scribit Hyginus Calliopen ab
Ioue iudicem electam inter Venerem & Proserpi-
nam, cum utraq; Adonin sibi optaret, at illa ita iudi-
cauit, ut dimidiā anni partem alterutra possideret:
qua re, ait, Venus indignata, Orpheum Callio-
pes filium Threßis mulieribus obiecit, quæ illum
discera

liscerpserunt. Atq; haecenus de Musarum nomina-
 nus, eorumq; expositione, satis. Nunc quæ ad ipsas
 in uniuersum pertinere uisa sunt exponam, sint licet
 pleraq; omnia fabulosa, non sine tamē occulta signi-
 ficatione & allegoria. Illudq; in primis afferemus,
 Musarū uolucres apes existimatas esse, cuius rei tes-
 tis est Varro doctissimus, qui in libris de re rustica
 ita loquitur: Quæ, inquit, apes cum causa Musarū
 esse dicuntur uolucres, quod & si quando difflicaa-
 de sunt, cymbalis & plausibus & numero reducun-
 tur in locū unum, & ut Musis Heliconā atq; Olym-
 pum attribuerunt, sic his floridos ac incultos natura
 attribuit montes. Proinde etiam non defuerunt quī
 Aristæum scripserunt pastorem fuisse Musarū, pro-
 pterea, quod primus apes, et mellis usum adinuenit:
 Comatan quoq; pastorem fuisse legimus in commen-
 tarijs Theocriti, qui ex pecoribus singulis Musis
 cum rem sacram faceret, eius dominum indignatum
 fuisse, illumq; ideo in lignea arcam conclusum Mu-
 sis eius salutem commisisse, quas mirum in modum
 Comatas pastor colebat: at arcam insequenti mox
 tempore adaperiens dominus, Comatan uiuū repe-
 rit, in eaq; mellis fauos, quibus Musæ Comatæ uitā
 cōseruauerāt. Cicadas insuper Philostratus in Apol-
 lonij Tyane uita, et Plato in Phædro, a Musis catū

habuisse scribunt, dicente Socrate. Fertur autē olim cicadas homines fuisse ante Musas: natis deinde Musis, cantuq; monstrato, illorum nonnullos uoluptatē cantus usque adeo delimitos fuisse, ut canētes cibum potuq; negligerent, imprudenterq; perirent: ex quibus deinceps cicadarum genus sit natum, cui Musae hoc munus dederunt, ut alimonia non indigeat, sed absq; cibo potuq; quādiu uixerit cātet: postea uero ad Musas proficiscatur, quam quis hominū colat renunciatuū: illasq; gratas reddit mortalibus, cuius ipsi fuerant studio emācipati, sicut amantes Erato, saltatores Terpsichorae, philosophos Vraniae, et sic praeterea. Musas uero alatas scribit Porphyrius in tertio de sacrificijs, id quod et à poëtis saepe dictū est. Vnde Ouidius de Pyreneo uim Musis parate inquit: Clausit sua tecta Pyreneus, Vimq; parat, quā nos sumptis effugimus alis. Sirenas L. Columella in carmine de hortis, Musarū comites statuit: ita enim ille: Nunc uos Pegasidum comites Acheloidas oro. Pausanias tamen et Stephanus Musas aliquando cū Sirenibus ab Iunone incitatis certamē habuisse tradunt, quo uictae Sirenes pennas perdidere, atq; idcirco à re locus Aptera in Creta uocitatus est: tum ex ijs pennis Musae sibi coronas cōposuisse dicuntur, id quod sub allegoria intelligi potest, de malis et ineptis

otis poëtis, qui bonis infestis sunt et fuere semper, sed
 et bonis et doctis uincuntur inepti. Existimat
 Iustathius ab Homero uerba alata, hoc est, ἐπι-
 ἡρόοντα dicta fuisse, quod cum Musæ Sirenas ui-
 issent in certamine, ex earumq; pennis se coronas-
 sent, illis etiam placuisse ut uerba pennata, ad maio-
 rem Sirenium ignominiam dedecusq;, appellaretur.
 Alij non fabulose, sed propter uerborum celeritatem,
 uel ob eam quæ in ipsis uerbis est harmoniâ et con-
 sonantiam. Alij quod tanquã alæ uerba aëra feriât.
 Thamyras quoq; à Musis occæcatus fuisse traditur,
 quæ res est, uel Homero teste, notissima. Musas insu-
 per nigram habere comam, innuere uidetur Pinda-
 rus cum cecinit, ἰοπλὴ καμῶν μουσῶν, in hymnis
 Pythicis: quo loco interpres exponit μελανοπλο-
 καμῶν, id quod quamuis ad formam referri possit,
 nihilominus et ad arcanos et occultos poëtarum sen-
 sus referri commode potest. Pastores etiã Musis ope-
 rari et rem sacram facere tradit Theocritus, et eius
 expositor, qui hac de causa id fieri ait, ὅτι τὸ μέ-
 λειν αὐτοῖς ὡδῶν ὡν αὐτοὶ ἑφοροί, quoniã sci-
 licet ipsis cura est cantilenarum, quarum sunt ipse
 præsides. Quinimò in hymno quodã Nemeæo Pin-
 darus eas uult filias esse Musarum, cū ita canit: αἱ δὲ
 σοφαὲ μουσῶν θυγατέρες αἰοῖδ' αἶ. ubi cōmen-

tatores hæc identidem inculcant, Musarū filia can-
 tilenæ: qua de re & Maneros agricola, ut est apud
 Iulium Pollucē, Musarium discipulus fuit, qui apud
 Aegyptios agricolarū canticū adinuenit, quod ab
 ipsius nomine Maneros appellatum est. Alia de hoc
 ipso Manero Plutarchus in Osiri et Isi. Fuit & Ro-
 mæ Camcenarū lucus, ut scribit Lilius, quē Numa
 Pompilius ait condidisse, & mediam ex opaco specu
 fons perenni rigabat aqua: quō quia se per sepe
 Numa sine arbitris, uelut ad congressum deæ infere-
 bat, Camcenis eum lucum sacrauit, quod dearū sibi
 concilia cum coniuge Aegeria essent, & soli Fiden
 solenne instituit. Addit Plutarchus in Numa, & loca
 cum & prata eisdem dicasse, ubi ancyle è cælo ce-
 ciderat. Dionysius uero Halicarnassensis, & Aegeri-
 am ipsam Musam ait ab aliquibus existimatā esse.
 Metapontini etiā uicum ubi Pythagoras diuersari
 solitus erat, Musarum uocauerunt, teste Laërtio. Ly-
 curgus quoq; ut est apud Plutarchum, bellicæ exer-
 citationi Musicæ studiū admiscuit, quo bellandi ue-
 hementia modulatione temperata, consonantiā con-
 uenientiamq; haberet. Itaq; rex anteq̃ pugnas ini-
 ret, Musis, quod etiam Capella testatur, litabat, quo
 & oratiōe præclaraq; memoria digna facinora pu-
 gnantes ederent. Ptolemæum Philadelphum scribit

Victriuius

istruius in septimo architectura, cū nobilissimā
 am illam Alexandriae bibliothecam constituisset,
 dos Musis & Apollini fecisse, & in ijs uictoribus
 premia constituisse. Pythagoram quoq; scriptum
 liquit Cicero, bouem Musis immolasse, cū nescio
 uid in geometria reperisset. Illud etiam, quod no-
 ssum est, addo, Herodotum, qui Græcorū est ele-
 antissimus & florentissimus historiarum scriptor,
 uq; nescio quo modo T. Liuiū Quintilianus com-
 parat, libros suos nouē historiarū, à nouem Musarū
 nominibus prænominauit. Illud etiamnū obseruat
 A. Gellius, uiros quosdam doctos libros suos Musas
 nscripsisse, ut Aurelius Opilius, etsi antiquarij ex
 nomismatibus quibusdam uetustis Opelium potius
 quàm Opilium scribi contendāt. Bion quoq; rhetor
 nouem & ipse libros edidit Musarum nominibus in-
 scriptos. Mitto hoc loco poëtas plerosq; , qui fabu-
 as et poëmata eodem Musarū nomine uocitarunt,
 id quod copiosius manifestiusq; ostendā in his, quos
 liu parturio, poëtarū dialogis. Legimus præterea
 quosdam apud antiquos Musæ nomine cognomina-
 tos, ut medicus ille insignis Antonius Musa, qui cū
 Octauio Augusto iuixit. Fuit & Musa declamator,
 cuius nonnullæ sententiæ apud Senecam leguntur.
 Fuit & Pomponius Musa, cuius insignia extant no-

mismata. Sed & Musam suam Athenienses Minervam dicere solebāt, quam & M. Antonio blandientes, qui se Liberum patrem dici uolebat, in matrimonium desponderūt. ille ducturū se recepit, sed ab ijs ait se mille talenta dotis nomine accipere uelle, quā pecuniam & exegit, re eludens inuerecundam illorum assentationem. Sed cum doctinarū & lepōrū Musæ sint præsides, homines inelegantes et sine doctrina ac lepōre antiquo prouerbio eludimus, ἀμύσσοις græca uoce nuncupantes, eosq; à Musis Gratijsq; abhorrere dicentes. Næ illud quoq; prætereundum, quod apud Suet. Tranquillum in Augusto, & Ouidium in Fastis legimus de Hercule Musarum, qui à Martio Philippo dicatus est, æde constructa ipsius dei & Musarū quæ unā colebantur: cuius rei causam Plutarchus in quæstionibus uestigans, ex Iubæ autoritate ait, Euandriū edoctum ab Hercule literas, gratis id statuisse. Alij uero Herculem Musagetem appellatū fuisse tradunt seorsum ab Apolline, cuius antè meminimus: quæ de re in oratione de instaurandis scholis incerti auctoris, quā nihilominus Eumenij fuisse quidam (quod ex ipsa oratione colligitur) existimāt, hanc talem historiam his uerbis legimus: Aedem, inquit, Herculis Musarum in circo Flaminio Fuluius ille nobilior ex pecunia censoria

inforia fecit, non id modo secutus, quod ipse literis
 et summa poëtae amicitia duceretur, sed in Græcia
 cum esset imperator, acceperat Herculem Musagen
 esse, hoc est, comitem ducemq; Musarū. Idemq;
 rimus nouem signa, id est, omnium Camænarum,
 uæ ex Ambraciensi oppido translata sunt, sub tute
 et fortissimi numinis cōsecrauit, ut res quæ à mutuis
 peribus et præmijs iuuari ornariq; deberent, Mu
 sarum quies defensione Herculis, et uirtus Herculis
 uoce Musarū, et hucusq; ille. Nec hoc loco omise
 rim, fontem Romæ fuisse qui Musarū fons appella
 batur, cuius rei testem habeo Plutarchū in libro de
 fortuna Romanorū, qui ait, prope cum templū uir
 ginis Fortunæ positū fuisse, ea ratione, ut puto, quo
 niam poëta sit opportuna fortuna: uel contrā, quod
 fortunæ etiam opportunus sit poëta, quasi illius præ
 co. Ad hæc Musis Gratiæ coniunctæ dicuntur, quo
 niam et poëtis Charites ipsæ necessarie esse uiden
 tur. Ab eo uero fonte quem modo dicebamus, non
 longe absiāt templum illud Musarum, ad quod poë
 tæ sua carmina deferre et recitare soliti erant, sicut
 ti Græci in Athenæo et Odeo consueuerāt, ut Por
 phyrion tradit. Est autem Odeū locus, ut est apud
 Suidam, ut alios mittā, à Pericle constitutus, in quo
 musica edebantur certamina. quod cū ignorasse uis

dentur Domitius in Pausania Attica, quam in latini-
 um trāstulit, pro eo quod est, in theatri, quod edicū
 nuncupāt, accessu, ipse latine uertit, in theatri quod
 cantilenarū appellant uestibulo. Loca etiam ubi stu-
 demus, & de studijs literarū agimus, Musæ appel-
 lantur, à Musis. Muscum quoq; locū commemorat
 Stephanus apud Olympum in Macedonia, idq; ad-
 striuit Polybij autoritate. Muscū insuper Philostras-
 tus in uita Apollonij, locum seu templum ait esse
 ubi Musæ colerentur, & responsa redderent: quod
 & Iulius Pollux affirmat, apud quem etiam μῦσά
 ἀντίον, hoc est, Musarū numine afflatus legitur:
 Fuit etiam symposiorū lex apud antiquos, ut à Gra-
 tijs pocula inciperent, & in Musas desinerent: qua
 ex re Apollonij expositores tradunt, Musas conui-
 uiorum & celebritatum præsides esse: unde etiam
 coronis puto, alijsq; sertis, quibus & poëta ipsi cor-
 ronantur, ut dicuntur: qua de re locupletius, ut spe-
 ro, in poëtis agemus. Sedenim iam tempus est,
 ut eo Græcorum trito prouerbio libellum conclu-
 damus, quibus magis indies ad disciplinariam & sa-
 pientie studia prouocamur, Musarū fores & atria
 semper patere & aperta esse, sineq; inuidia & liuo-
 re esse: hoc est, quod illi dicunt, ἀντιπροσώπων
 οὐκ ἐνέμεται, & ἀφρόνως.

Hec

DE MUSIS SYNTAGMA. II.

Hec ego fortasse pluribus quàm oportuit, & temerè nimis de Musarum fabulis scripsi: non ideo tamen quisquam uitio uertat, quod Christi pietati & religioni addictus, nonnulla his parùm Christiane religioni consentanea collegi. Absit à me, & quidem procul, ut quippiam contra pietatem loqui auserem, uedū emutire. Illis certe colligendi laborem ademi, quibus exactior est doctrina, & maiore eloquentia ad gentiliū errores explodendos.

DE MUSIS LIBELLI.

FINIS.

IO I O A N N I S I N A
P I O G E R M A N O V I R O E R V -
D I T I S S I M O , E T F R A N C I S C A E
Bucyroniæ puellæ lectissimæ, Lilius
Greg. Gyraldus lætas nu-
ptias ominatur.

ITe agite ô iuvenes, quos, etsi disita longe
Vos genuit tellus, quàm bene iungit Amor.
Coelestis vos nectit Hymen, uos perpete nexu
Hercidæi nodi pronuba Iuno ligat.
Et nobis paranympheus adest Cyllenius ales,
Carmina dat Phœbus, Bacchus agit thyasos.
Quare agite ô iuvenes Veneris ne cedite lucte,
Mafcula dum soboles vos probet esse pares.

I N N V P T I A S I O A N N I S
S I N A P I I B A R T H O L O M E V S .
Ferinus Illustris. Principis Fer-
rariæ Secretarius.

Quod diuû auspicijs Bucyronia docte Sinapi
Ingreditur thalamos culta puella tuos,
Gratulor ex animo, tali tu coniuge dignus
Scilicet, et tali digna erat illa uiro.
Ergo pares animis precor insudate medullis,
Sit sine nox ciuis, sit sine lite dies.

Vosq;

Vosq; senes uideant concordi pignora pace,
Quos iuuenes sancto foedere iunxit Amor.

A L I V D.

Postquam perpetuam longe mansura per æuam
Vos stabili iunxit foedere sancta fides,
Mutua nunc uario coniungite brachia nexu,
Conturbate simul basia mille modis.
Cum uero alipedes immerserit equore Titan,
Et fuerint multa pocula trita manu,
Ite pares animis nocturna in prælia, donec
Excidat à fesso debilis hasta uiro.
Leta nec inuideant uobis hæc tempora Parce,
Ducentes tarda stamina longa mora.

CYNTHII IOANNIS

BAPTISTÆ GYRALDI IN

nuptias IOAN. SINAPII Ger

mani, & FRANCISÆ

BVCYRONIÆ

Gallæ

EPITHALAMION.

ERgo cum celebrēt tot uates leta SINAPI
Connubia, ut resonet letos urbs tota hymen
Nos Erato indictos huius linquamus amores? (nec
Quin iucunda cane, & myrto præcincta uirenti-

Huc propera, atq; animis facilis tete infere nostris;
Nūcq; SINAPI ambo dulces referamus amores.

Nec te Phœbe pater teneat nūc delphica Pytho,
Quin huc accedas redimitus tempora lauro,
Et plectro insignis: nobis nam carmina uati
Sunt danda, et medico insigni. tu carminis autor,
Tuq; artis medicæ inuentor, nunc gloria poscit
Te tua, nunc citharæ uocales tangere chordas
Est opus, et dulci modulari carmina uoce.

Viderat è summa coeli Venus aurea sede,
Te puerum genuisse tibi Germania felix,
Qualem nulla unquam uiderunt secula, qualem
Non tulit ulla unquam regio, quem matre calentem
Mnemosyne excepitq; ulnis, undaq; Aganippes
Abluat, et paruum Musis mandauit alendum.
Quem docta Vranie, quo pauperat Orphæa lacte
Meonidem, Ascræumq; senem, magumq; Maronē
Nutriuit, docuitq; omnes tentare recessus
Aoniæ nemoris, dulcesq; intendere neruos,
Et doctos numeros uocalibus addere neruis.

Hunc ergo ut uidit uolitantis mater Amoris,
Tu charus formose mihi placidissima dixit,
Tu mihi miles eris, sic te fata aspera nunquam
Sollicitent, iubeantq; æuo pubescere leto,
Æternos pueriq; oculis afflauit honores.

Ast

Ast ipsum firmata uirum cum reddidit ætas,
Cumq; annis flos formæ ingens, et gratia creuit,
Obstupuit magis atq; magis formosa Dione,
Et secum: Nunc quâdo tenent me numina Martis,
Nec mihi nunc fas est illius linquere flammæ,
Mecum erit iste labor, compar quod iuncta puella
Sit tibi, quæ pulchra faciat te prole parentem,
Et felix tecum felices exigat annos.

Hæc dicta ubi dedit, Paphias frenare uolucres
Iussit, et aurato deuecta per aëra curru,
Dilectam liquitq; Gnidon, Cyprumq; Paphumq;
Et quâ sol oriens cœlo se immittit aperto.
Carpsit iter longū, et Rhodanus quâ affluat undis
Fessa stetit, multisq; hic tandem è millibus unam
Seligit eximie præstantem munere formæ,
Florentemq; annis, Bucyrono è sanguine cretam;
Quam possis facile formosam dicere Cyprim
E medijs exortam undis, quod gratia spiret
Huic blādū, atq; adsit semper bene suada uoluptas.
Diua igitur secū hanc liquidū per inane colūbis
Italiam inuexit, tenues et lapsa per auras
Hanc tibi concessit felix Ferraria habendam.
Et dubitamus adhuc, terris magis omnibus unam
Te coluisse Cyprim, nunc quando uirgine tali
Te dea donauit, qua non formosior ulla.

Interea iuuenis Phœbeis altus in antris,
 Egregius forma iuuenis, quem dicere Phœbum
 Iure queas, citbaram si pulset pectine eburno,
 Italiam petijt, medicas quò disceret artes,
 Et morbis adhibere manus. duce Cypride gressus
 Huc etiam flexit, rapido quàm labitur amne
 Eridanus, lambitq; tuos Ferraria muros.

Tum Venus exultans successu leta secundo,
 Atq; artes meditata nouas, dum fortè puellis
 Immixti pueri, manibus per mutua iunctis
 Exercent choreas sinuoso in cœra reflexu,
 Regali in tecto Alcide, dum tibia cantus
 Dant molles, sonituq; auras demulcet amœno,
 Aduolat ad natum, atq; illi sic farier orsa est:

Nate decus summū matris, mea summa potestas
 Nunc opus arte tua est, tuis nunc mihi munera pro-
 Est locus Alcides quàm rerum flectit habenas (sint.
 Magnus Ateſtinus, soboles digniſſima patre,
 Illuc nunc properes celeri per inane uolatu
 Nate uelim, iuuenemq; mihi Germania quondam
 Quem genuit, figas telis, teneramq; puellam
 Gallia quam diues Latias transmittit ad oras,
 Atq; ambos (quamuis illos discreuerit orbis
 Vltimus) ipse tuis coniungas ignibus opto.
 Et ne te fallat species, est proxima forma

Virgo

Virgo mihi, usque adeo, quod tu me credere posses,
 Ni faceret certa insignis discrimina cultus.
 Est Baccho iuuenis, Phœboq; simillimus ore.
 Quare age nate celer regali te insere lecto,
 Rumpe moras, facilis nostro patet exitus igni,
 Implicitis pariter manibus dum ducere festas
 Letantur choreas, et saltu corpora librant.

Vix bene finierat, gemmatis aëra pennis
 Tranat Amor, charæ et peragit madata parentis.
 Nanq; ipse aurata dempsit duo tela pharetra,
 Queis erat ex auro fulgens sub arundine cuspis,
 Et neruo imposuit ualido penetrabile ferrum,
 Curuati duxitq; arcus mox cornua longe,
 Et tandem multa ui adducto ad tempora neruo,
 Aurata incautis transfixit corda sagitta.

Accepere ambo cæcum sub pectore uulnus,
 Vruntur pariterq; ambo, pariterq; calores
 Ambo fouent, mollisq; utriq; est flamma medullas,
 Ex illo est formosa magis pulcherrima uirgo
 Visa uiro, teneraq; etiam uir uisus amanti
 Pulchrior. illa genas grato suffusa rubore
 Heret in obtutu iuuenis, nunc sedula laudat
 Lumina digna polo, primæ floremq; iuuentæ,
 Ora, manusq; ambas, niueo et candore ruborem
 Inmixtum uultu, cœcilia candida uermis

Mixta rosis, hauritq; oculis scientibus ignem,
Singula dum spectat, secum dum singula laudat,
Externiq; toros ardens desiderat orbis.

Nec minus ipse etiā iuuenis sua gaudia uersat,
Lumina dum spectat, flagrantis pabula amoris
Lumina, et illustris miratur frontis honores,
Virginis os, habitumq; suae, faciemq; serenam,
Quam liuor, licet id cupiat, non carpere possit,
Vsq; adeo inuidiam superat: nigrosq; capillos
Quos simul in nodum fuluo collegerat auro
Docta manus. Pariū et superātia pectora marmor
Laudat, et in tenero turgentes pectore mammas.
Hic haeretq; amens, immoto hic lumine perstat,
Iam cupit amplexus, iamq; oscula figere labris
Maurice depictis, titubantem et sugere linguam,
Atq; animam miscere animae conferta per ora,
Gaudia iamq; tori tacitus sub pectore uoluit.
Nulla quies animo: nanq; altè est uulnus adactum,
Nulla ope Peonia, nullis medicabile succis.
Sola potest Cypris longos finire labores,
Et grauib; curis optatum imponere finem.

Hinc non passa Venus curis grauioribus uiri
Egregios iuuenes, longos miserata labores,
Coniugis Alcidae regalia tecta subiuit,
Hisq; illam alloquitur, dictisq; inspirat amorem:

O digno

O digno coniuncta uiro, iam numine nostro
 acta parens, dulces Lucinae experta labores,
 Et felix una ante alias, quæ coetibus extas
 Tantum foemineis, quantum Latonia uirgo est
 Virginitus prælata suis, Nereidas una
 Quantum exto: si grata tibi sunt munera nostra,
 Ne pigeat, quos nostra diu iunxere uolentes
 Numina, iam tandem tæda sociare iugali.
 Quos loquar ipsa tenes, nouit nanq; ultima tellus
 Horum ignes, quibus & uotis connubia poscant,
 Nedum tu, assidue cuius coluere penates.
 Iam uirgo matura uiro est, iam flore iuuentæ
 Fulget amans iuuenis, parq; est in utroq; uoluntas,
 Alteriusq; alter placido respondet amori.
 Antè igitur tacito ueniat quàm serior ætas
 Vecta pede, & membris irrepat cana senectus.
 Non satis apta toro, soboli non utilis ætas,
 Legitimo incumbant thalamo, natisq; creandis.
 En Hymenæus adest, dextra iam lāpada quassans,
 Flammeolo intectus croceo, cui iungere tæda
 Corda simul licuit, ne non felicia credas
 Connubia, & superum summo fore grata parenti.
 Quin insensa mihi luno nunc exuit iras,
 Et mecum delapsa polo nunc dona ministrat
 Aptæ toris, optatq; æterno hos iungere nexu.

Tu quoq; diua mihi faueas, & perfice munus
Optatum à superis, nec amantium gaudia differ.

His dictis rosea Cypris ceruice refulsit.
Agnouit regina deam, nec plura morata,
Huc iubet acciri charam de more puellam,
Oscula libauitq; illi, dehinc talia fatur:

O uirgo dilecta mihi, dilecta Dione,
Illa dies uenit qua tu potiere cupito
Nupta uiro, gratare tibi. tunc gaudia pectus
Tentarunt Nymphæ, quamuis sua gaudia cælet,
Et roseus tegat ora rubor, pudeatq; fateri.
Huc autem pallam gemmis auroq; rigentem
Regina afferi iussit, charaq; puellæ
Exultans placidis manibus concessit habendam.

Tum sociæ huc sese agglomerât, pars ducere cri
Letatur comiti nardo, pars pectine eburno (nes
Multifidum discrimen arat, parsq; ordine ponit,
Et uarios nectit flexus, uariosq; reflexus.
Hæc capiti crinale aptat, radiantibus ardens
Gemmis, distinctumq; auro, quod foemina Coa
Arte laborarat, preciosæ munera dextræ,
Ornatus reginæ olim, dignusq; Minerva.
Virgineis aliæ ex humeris demittere uestem
Gaudent, atq; aurum tereti circumdare collo
Tortile, nexilibus nodis baccisq; decorum.

Mox

Mox multo comptam cingit regina smaragdo,
Et quamuis maior, gestit minor ire marita.

Talis erat uirgo gemmis redimita coruscis,
Qualis per uarios terra est depicta colores
Vere nouo Zephyri flatu, uel qualis ad astra
Iuit ouans tigres leuibus moderata capistris
Lenæi coniunx, radiantî compta corona.

Huc etiam accitus iuuenis se feruidus infert,
Cui rosæ ceruicis honos, tacitusq; moratur
Tot uotis optata diu connubia amantis.

Ecce autem cœlo missus Cylleuius ales
Improuisus adest, hilarans tectâ omnia uultu,
Et patris mandata refert, monstratq; fuisse
Cœlitibus curæ hos ut lecti fœdera iungant,
Et capiens dextra iuuenem, læuaq; puellam,
Optatis tandem sanxit connubia uerbis.

Signa dedit Iuno facti, tunc mollis amorum
Insultat pubes thalamis, et lilia nectit
Alba rosis, largosq; effundit nectaris imbres.
Præcinit et faustum uati quoq; Cynthius omen,
Huc pedibus uectus turba comitante sororum.
Dulce canunt Charites, canit et Semeleius Euan,
Visus Amor agitare faces, et ducere lusus.

Tunc tectis mensas famuli longo ordine ponunt
Regifico instructas luxu, pars liba parauit,

Parsq; dapes alias, pars Massica uina coronat.
 Ergo multa omnes cum ultro citroq; dedere,
 Et tecta ingenti complerunt regia plausu,
 Discubuerunt simul. Sed ubi laticumq; dapumq;
 Est exempta fames, et amor compressus edendi,
 Actutum forma insignis cultuq; uerendo
 Et genere illustris, felix tua Gallia proles,
 Parthenia Aonijs dudum comes addita Musis,
 Iuncta uiro, nec non praeclara prole superba,
 Obloquitur numeris, festa hisq; Hymenaea frequens
 Percurrens citharae uocalia fila canora. (tat,

Iungitur optato iuueni dum pulchra puella,
 Iungitur optatae iuuenis dum pulcher amanti,
 Huc ades ô Hymenae, Hymen ades, ô Hymenae.

Tempora praecingat mollis tibi amaracus, atq;
 Flammeolus te ornet croceus, croceisq; cothurnis
 Indue diue pedes, felices concute tædas.

Huc ades ô Hymenae, Hymen ades, ô Hymenae.

Nil sine te Cypris potuit, nil regia Iuno,
 Quamuis illa urat, quamuis hæc iungat amantes.
 Non natis unquam poterit domus ulla potiri
 Legitima è tæda genitis, ni numine præsens
 Ipse ades, et sanctis iungatur nexibus unâ
 Te duce uterq; parens, proli te incumbat uterq;.
 Huc ades ô Hymenae, Hymen ades, ô Hymenae.

Niq;

Niq; tuo primæ libentur munere noctes
 coniugibus, faustum nil est, nil deniq; felix.
 ronuba quin furia infelix his concinit omen
 onnubijs, tua quæ penitus pia numina temnunt.
 Iuminis ergo tui ne desit gratia nobis,
 luc ades ô Hymenæe, Hymen ades, ô Hymenæe.

Nanq; bonæ Veneris tu dux, tu solus amoris
 sq; autor sancti, tibi debet quicquid in orbe
 progeniuit licito gens omnis munere lecti.
 luc ades ô Hymenæe, Hymen ades, ô Hymenæe.

Te poscat uirgo uotis, teq; ipse maritus,
 et nos te petimus, precibus bonus annue nostris.
 accusat iam uirq; moras, iam pacta puella
 te manet, et cupido sese optat iungere amanti,
 lexi pedes iunctæ ut uites frondentibus ulmis,
 rachia uel quercus cingunt nodosa corymbi.
 luc ades ô Hymenæe, Hymen ades, ô Hymenæe.

Vesper adest Veneri gratissimus, en age segnes
 rumpe moras, ueloxq; pedes huc flecte beatos.
 Te, rogo, ne differ primæ noua gaudia noctis,
 quæ uir suspirat, suspirat pacta puella,
 et desiderio iam contabescit uterq;.

Quare age sollicitos iam nox coniungat amantes.
 luc ades ô Hymenæe, Hymen ades, ô Hymenæe.

Iam uenit, en tædæ fulgor, iam lutea fœtum

Flammea fert nuptæ, prodat nunc obuia uirgo
 Læta deo: pudor ire uetat, timet ipsa quod optat:
 Ille tamen properat, felix gratare puella,
 Nam fausto portat lætas tibi sydere tædas,
 Queis coniunx iungere uiro felici Hymenæo,
 Inq; sinus tendes optati optata mariti.
 Huc ades ô Hymenæe, Hymen ades, ô Hymenæe.

Fortunate puer, qualis tibi ducitur uxor?
 Non uelox Rhodanus potuit, rapidus'ue Garûna,
 Te dignam huc misisse magis, seu munera formæ
 Siue animum spectes, seu quo sit sanguine creta.
 Huc ades ô Hymenæe, Hymen ades, ô Hymenæe.

O felix uirgo quali iungere marito?
 Non mage te dignum uidit gens accola Rheni,
 Nec quenquam Latias unquã transmisit ad urbes,
 Cui mage te posses felici iungere tæda.
 Huc ades ô Hymenæe, Hymen ades, ô Hymenæe.

Non ego crediderim factum sine numine diuûm,
 Vt quos extremus tantum discreuerat orbis,
 Perpetuo iungat nexu felix Hymenæus.
 Huc ades ô Hymenæe, Hymen ades, ô Hymenæe.

Viuite felices longum concorditer annos,
 Nascatur soboles reddat quæ utrunq; parentem,
 Gallica quæ exultet, quæ exultet Cymbrica pubes,
 Quæq; utranq; domum factis super æthera tollat.

Huc

Uc ades ô Hymenæe, Hymen ades, ô Hymenæe.

*Talibus orabat percurrens pectine chordas
arthenia, & gratis mulcebat cantibus aures.*

*Interea somnos suadent labentia cœlo
ydera, & ad thalamos poscit Saturnia amantes.*

*Tunc utrunq; simul nectit Venus aurea cesto,
licq; ubi posuerat socium concordia lectum
coniunxit fausto nexu, mox talibus infit:*

*Nunc uos bella manent uoto quæ sita perenni,
paceq; grata magis, nunc uobis carpere munus
optatum toties fas est. tu pollice dextro
carpe puer florem, nec te suspiria flectant
coniugis, igne pari tecum calet illa, cupitq;
Quod renuit, nostras fortis tu suscipe pugas,
Quamuis illa gemat, quamuis luctetur amanti,
victa cadet, tecum & capiet solatia amoris,
Crede mihi, atq; ultro quæ nunc pauet illa reposcet
iura tori: tu tela cape, & iam cominus illam
Aggredere, est Phœbes manib. iam zona recincta,
Nuncq; mora in damno est, iam uiribus utere totis,
Virgineumq; bibat iamiam grauis hasta cruorem.
Fac plagis allecta nouis languescat in ulnis
Lassa puella tuis, instantesq; abnuat ictus.*

*Tu uero cupido uirgo coniuncta marito
pone metum tandem, libeatq; dedisse petenti*

Molle femur iuueni, iam nunc pudor omnis abesto.
 Iam luctæq; uacate ambo, nec prælia inisse
 Sit bis tæruæ satis, cupiunt iterata puellæ
 Vulnera, fasq; uiris non est discedere pugna,
 Ni cadat & uictus cedat iam languidus hostis.
 Amplexus hederas superent, grata oscula conchas.
 Parcere nec lateri libcat, nec parcere luctæ,
 Debita dum soboles foecunda crescat in aluo,
 Quæ matrem refrat forma, factisq; parentem.

Hæc ait, & clara perfudit luce penates
 Alma Venus, petijtq; poli radiantia tecta,
 Inq; sinu Getici penitus resoluta mariti,
 Et iuuenum ludos, & mutua basia spectans
 Consertis repetita labris, uelut amula amantum
 Mollius ipsa etiam solito se iunxit amanti.

Hactenus hæc nobis licuit cecinisse, nec ultra
 Progrediar dictis, cum non mihi cuncta patefiant.
 Cætera nox nouit, narret modo cætera coniunx.

E P I T H A L A M I I F I N I S .

AD HONESTISS. NOBILISSIMAMQVE VIRGINEM FRANCISCAM Bucyroniam Gal-

lam, quæ tunc à parentibus nobili cuidâ

Gallo desponsa esse ferebatur, in au-

la illustrissimæ Principis

Ferrariensis,

Ἰουλιανῆς

D. IOANNIS FICHARDI:

Sime Castalio dignum Pataraeus honore,
Vel me Pieris ulla suo uoluisset amore,
Non alios equidem meditarer carmine cantus,
Quàm meritas adeò laudes, atq; inclyta fame
O Francisca tuæ præconia, me quibus altum
Parnasum petere, et sacra flumina sæpe iuuaret.
At miser hoc duris fatis exclusus utroq;
Cum me nec Musæ, nec iniquus curet Apollo,
(Et meritò, quem castra uident aliena secutum,
Iandudum sacros rigidum contemnere fontes)
Quid faciam? inuitis tua scilicet ipse Cæcæ
(Imprudens factum) dulcissima nomina cantem?
Et tamen ille pius, tibi quo serè iungor amore,
Non sinit officio cupidum me absistere grato.
Ergo quod ipsa negat mihi Musa, recusat Apollo,
Suffice uirgo meæ, uoco te, castissima menti.

Ast ego quo tandem seror impete? qua ratione

Eximias laudesq; tuas & dicere dotes,
 Quas tibi magna parens plenis Natura manipulis
 Contulit, instituo? quæ tanti digna laboris
 Gratia? nimirum generoso sanguine natam
 Te celebrem? magna cum sedulitate parenti
 Eductam utriq; & teneram puerilibus annis
 Artibus instructam cunctis, quas scilicet istum
 Nosse decet sexum? tum iam præsentia cantem
 Ac mihi nota magis, uultusq; oculosq; micantes,
 Candida purpuream subeuntemq; ora pudorem?
 Et tua quæ roseis dulcissima uerba labellis,
 Qualia Pegasides poterant decuisse sorores,
 Hei tam suauè fluunt? & tam iuuenile decensq;
 Quod corpus reliquū est? cū te omnia protinus ora
 Seu tu Santonica uenias uelata calyptra, (nent,
 Seu rursus Latio uenias bene compta byreto.
 Hinc autem, mihi maius opus, si dicere pergam
 Ornamenta tuæ mentis, uariasq; beati
 Ingenij dotes, reliquas quibus ipsa puellas
 Sic superas, comites ueluti Dictynna minores,
 Dum tibi nil prius est animi moderamine casti,
 Et studijs rebusq; pijs, dum sacra libenter
 Scripta legis, cupideq; intellexisse laboras,
 Dum nostras etiam deamas Franciscæ Camœnas,
 Scilicet hæc, atq; his longe quoq; plura, quid autē?
 Hei

Hei mihi, cuncta aliena meis ego gaudia Musis
Securus cantem? quibus, hei mihi, letior alter
Iam fruatur partim, & multo amplius inde fruatur?
Ocia non erit hoc uano amisisse labore?

Iam ueniet Gallis huc expectatus ab oris
Ille tuus, cui deberis castissima, sponsus,
Qui te quam canimus tota potietur, & eheu
Hinc secum patrias, sua gaudia, ducet ad arces.
Nos mœsti æternam, Latio sub sole relictī,
Nequicquam ueteres animo repetemus amores,
Ingenijq; tui dotes memorabimus, ipsæ
Possessore suo licito quæ iure tenentur.
Nec tamen inuideo, fati quæ magna uoluntas
Constituat, decet ut facilesq; pijsq; seramus,
Quæ propter potius solennia uerba precesq;
Ore fauente bonas nos concipiemus amantes:
Hoc etenim pietas monet, & Francisca mereris,
Vt tum coniugij, quod sortes fataq; primo
Sanxerunt æuo, tibi tempora læta precemur.
Ergo præcipuo tibi deditus ipse fauore,
Hæc superos pro te clara tunc uoce rogabo:

Dij quibus & syncerus amor, thalamiq; iugales
Sunt curæ, tu blande Geni, tu pronuba Iuno, (do,
Tuq; Hymenæe pater, Charites, Venus alma, Cupi
Vos ego supplicibus precor, ô bona numina, uotis,

Iam nuptura suo tandem Francisca marito,
 Legitimo sua colla iugo submittit, & ipsum est
 Ingressura nouum uitæ genus: ô bona amoris
 Numina, felices illi concedite tædas.

Sit, date, læta dies, sit fausta, sit omine dextro,
 Quæ sua solenni celebrat nunc gaudia festo.

Luce sed eueniat multo nox lætior ista,
 Hæc quando chari thalamis inducta mariti,
 Sponsaliq; recepta toro, se iunget amanti.

Mutuus ex illa nunquam cadat ardor utrisq;
 Nocte, nihil sese iucundis inserat annis

Vnde dolere queant, primamq; remittere tristes
 Lætitiæ sit opus. sese Francisca marito

Non minus hoc semper felicem prædicet, ac nos
 Nouimus hac illum fore coniuge iure beatum.

Ipsa suos omnes feliciter exigat annos,
 Et multa lætum fœcundet prole parentem.

At tu regia Iuno, & tu quoq; mater amoris,
 Vestras exuite cestus, & cingite sponsam,

Aeternoq; duos coniungite uinculo amantes.
 Talia tunc pro te nobis optare licebit,

Alterius sed fructus erit, tuæ gaudia crescent,
 Nos tristes alios deinceps queremus amores.

FINIS.

IVDICIVM VO

CALIVM DE ΣΙΓΜΑ ET

*Tæũ, ex Luciano uersum à
Cœlio Calcagnino.*

EIVSDEM APOLOGIA FE

*stiuissima pro τ contra σ,
Lucianicæ accusatio-
ni respondens.*

THE UNIVERSITY OF CHICAGO
THE ARABIAN WORLD
THE ARABIAN WORLD
THE ARABIAN WORLD

THE ARABIAN WORLD
THE ARABIAN WORLD
THE ARABIAN WORLD
THE ARABIAN WORLD

AMPLISSIMO VIRO
THOMAE FVSCO, ILLV-
STRISS. HIPPOLYTI CARD.
ESTENSIS A SECRETIS,
COELIVS CALCA-
GNINVS S.

QVOD tumultuario expressum
opus ad te dem, THOMA Fu-
sce uir doctiss. nolim mihi abs-
te uitio uerti, neq; illud obijci,
ἀμυία βερίτης. Desperaui scilicet
me quicquam tam elaboratū instructū me
posse apparare, quod grauissimo iudicio
tuo satis foret: tum uero non minus tui uoti
quā exiimationis meæ rationē mihi ha-
bendam putaui. & profectò hæc ipsa celeri-
tas poterit aliquo pacto impolitiem operis
excusare, cuius ea est in primis indicatura, is
genius, ut te breui admodum à Maximi
Principis negotijs auocet, & quā-
ocyssime definat displi-
cere. Bene uale.

ΣΙΓΜΑ ΑC C V-
SAT TAY, LVCIANO SA-
mosateo autore, Cœlio Cal-
cagnino interprete.

Quom summum magistratum gereret Ari-
starchus Phalereus, Pyanepsionis adhuc
cōsistentis septima, id est, circiter Nonas Octobres,
σῖγμα τῶν literam in iudicium uocauit, septem
uocalibus super in peculatuq; iudicibus. Quereba-
tur autem se inde perpetuò exturbari, ubi τῶν ge-
minatum scriberetur.

V O M nondum, uocales Iudices,
τῶν ista præter omnes legum san-
ctiones res meas inuadēs atq; usur-
pans, me grauius lacefferet, æquo
animo iacturam ferebā, & si qua
in me dicebantur, obaudiebam fermè. Nostis enim
optimè æquitatem ac modestiam animi mei, quam
semper erga uos cæterasq; syllabas seruauī. Sed
postquam ad eò eius intemperies atq; insania inuas-
luit, ut non contenta his quibus me hætenus de-
fraudaui, amplius moliatur, iniuriamq; uberio-
rem mihi facere meditetur, operæ precii duxi apud uos,
quibus abūde utriusq; mores sunt explorati, eam in
iudicium

iudiciũ uocare . Nam prorsus ingens timor me habet, ne ijs cõtumelijs allidar omnino atq; opprimar: fit enim superioribus damnis accessio, mihiq; plurimum uerendũ est ne meo loco eijciar, et si diutius silentio indulsero ac quieti, ne ex literarũ albo penitus explodar, aut certe ne animo pendeã: & hoc ipsum ne accidat mihi, semper erit extimescendũ . Par est igitur non uos modo ad quas spectat iudicium, uerum & reliquas literas huiusmodi discrimine monitas, publicæ securitatis rationem habere. Si enim licuerit in rem alienam grassari uolētibus, uosq; illud impunè tuleritis, sine quibus nihil omnino scribi potest, non uideo quo pacto ordo ille à primis olim rerum auspicijs institutus, rationē ac morem suum diuturneatur . Tamen si non potest mihi in mentē uenire, uos in id negligentiae atq; incuriae peruenturas, ut hæc iuri omni contraria sinatis inulta esse. Et profecto si etiam à uobis disceptatio huiusmodi despicere tur, mihi tamen ob id minime cessandum putarem, quæ adeò grauius haftenus perpeffa sum. Atq; utinã sic quoq; aliarum desinat audacia, quæ ad iniurias iam nunc se accingunt, nec Lambda aduersus Rho ποδι Ῥκασήρεως, id est, de pumice, καὶ κεφαλαλγίας, id est, de capitis dolore, contenderet, nec contra Cappa Gamma decertaret, & paulò minus

manus conferrent, per sepe uelitates γι' τῷ γνα-
 φείῳ, id est, in fullonia, ὑπὲρ γναφάλλωρ, id est,
 pro tomentis: finem etiā faceret controuersia cōtra
 Lambda, dum nititur illi μόγῃς, id est, uix, auferre,
 idq; omni conatu in rem suam uertere. Vtinā & res
 liquae ab hac intemperie desinerent, nec rebus no-
 uis & quotidianis depeculationibus studerēt: satius
 enim cuiq; intra pelliculam ac fortunā suam se con-
 tinere. In ea uero prouehi quae non licent, transilien-
 tis est iura & metas, quas primus olim nobis impo-
 suit, siue ille Cadmus insularis, seu Palamedes Naus-
 plij: licet non desint qui Simonidi hoc prouidentiae
 tribuant. It uero non ordines solū et subsellia quibus
 existimatio cuiusq; decernitur, distinxere, quidāe
 primum, quid postremum, uerum & habitudines,
 quibus pollemus, et uim suam omnibus praescripse-
 re, & uos quidem, ô Iudices, maiori autoritate illu-
 strarunt. Nullius enim indigae, uocem facitis. Post
 uos autem semiuocales honestarunt, quae haud sanē
 multa ope subnixae exaudiūtur. Postrema uero con-
 ditione alias quasdam condemnarūt, quibus ne uox
 quidem adest. Et mehercule sponte sua uocales im-
 positas olim leges obseruant. Verum haec τοῦ (ne-
 queo enim eam deteriori nuncupatione appellare)
 nisi ex uestro collegio duae alioqui insignes conue-
 nissent,

issent, Alpha atq; Hypsilon, ne audiri quidem omnino potuisset. Hæc, inquam, me longe præ ceteris ausa est offendere. Tentarunt enim et alie minus nomina ac uerba patria interuvertere, et à conjunctionibus præpositionibusq; detrudere. Proinde ut diutius tantum iniuriarum ferre nequeam, etiam me tempus admonet ut à quibusdam exordiar. Obuersabar aliquādo in Cybelo: id uero est oppidum non insuaue, colonia (ut fertur) Atheniensium. Erat in eadem tribu et Rho uicinarius optima ac modestissima: hospitabar et apud Comædiarum poetam quendam, ei nomē Lysimachus, Boeotes quidem (ut uidebatur) genere, sed qui ob dicendi elegantiam ex media Attica dici posset. Apud hunc hospitem primum arrogantiam et peruicaciam huius rogi deprehendi, quæ ad id temporis non sanè multa subtraxerat, τετρακοντα, id est, quadraginta ausa dicere, et me à cognatis depellere: suspicabar enim eam coalitarum literarum consuetudinem. Vbi autē τήμερον, id est, hodie, et id genus alia subducere intellexi, sibiq; priuatim arrogare, licet perquam graue id foret auditu, non usque adeo tamē animo indignabar. Sed posteaquam ad id prouecta est impudetiæ ut καὶ τὸ τοῦ appellare, id est, stannum, et καὶ τὴν μα, id est, ueteramentariam plagulam, et

πιτῆαν, id est, picem, et postremo βασίλιτῆαν,
 id est, reginam, non erubuit se uocitare, non medio
 cri affecta sum indignatione, et quodāmodo in iram
 exarsi, uerita ne procedente tempore εὐ σὺνκα, id
 est, ficus, incipiat τὺνκα nuncupari. Et mihi per
 Iouem exanimatæ atq; omni auxilio destitutæ, iure
 præsertim succensenti, ignoscite obsecro: nec enim
 in re tenui ac mediocri periculū imminet, mihi in-
 quam à familiaribus et cōiunctissimis literis eiectæ
 κίοςαν meam, id est, picam auiculam cōmode gar-
 rulam, è medijs, ut sic dicā, ulnis, κίτῆαν euocauit.
 Subduxit etiam mihi φάλοςαν, id est, palumbum,
 pariter cum νήοςας, id est, anatibus, εὐ κροσύ-
 φοις, id est, merulis, quamuis plurimū reclamante
 Aristarcho. Intercepit quoq; μελισσῶν, id est, apū
 non paucas. In Atticam etiā usq; penetrauit, et mihi
 ex eius medio præter omne ius ὕμνητορ, id est, hy-
 mettū, uobis omnibus ac syllabis inspectantib. ade-
 mit. Sed quid hæc pluribus? nōnne ex omni θεσσα-
 λίας, id est, Thessalia me eiecit, maluitq; θετταλί-
 αν appellare? Quinimò mihi omnem θάλασσαν,
 id est, mare interdixit. Ne in hortis quidem σδύτ-
 λίωρ, id est, betis, pepercit. Imò uero ne πάσσα-
 λωρ quidem, id est, pedamentū reliquit. Vos autem
 ipse locupletissimum affere potestis meæ comitatis
 atq;

atq; humanitatis testimonium, quæ aduersus Zeta
 unquam dicam conscripsi, etsi ea smaragdum mi-
 ni suppilauerit, totamq; smyrnâ occupauerit. Nec
 unquam Xi literæ negotium feci, omnem inscen-
 denti ξυμβαλῶ, id est, pactionem, quamuis auxi-
 liarem assertoremq; Thucydidem habeat. Nam ui-
 cinæ meæ Rho ægrotanti ignoscendum puto, quæ
 penes me ipsam myrtos inseuit, & mihi interdum
 atrabile percita ὤν κῶρῆς, id est, in gena plagam
 incussit. Et ipsa quidem hoc ingenio sum. Nunc rur-
 sus uideamus, quàm hæc Τοῦ suapte natura uiol-
 lenta, atq; in cæteras contumeliosa est. Neq; enim
 ab alijs literis abstinuit, uerum & Delta & Theta
 & Zeta, & omnia propè lacessiuit elementa. Age
 igitur & literas omnes quæ iniuriam accepere huc
 sistas. Accipitis uocales Iudices, quid Delta conque-
 ratur: mihi quidem endelechiâ abstulit, honestius ra-
 ta quod præter omnem rationem fuit, entelechiam
 dici. Auditis & Theta eiulantem, & crines capitis
 laniantem, quod τ κολοιῶθῆς, id est, cucurbita,
 defraudetur. & Zeta σ υ εἶζεν, id est, sibilare, &
 Καλπιζεν, id est, clangere, perinde ac nunquã ei li-
 ceat γερῶζειν, id est, conqueri. Quis rogo posset
 in ijs sibi diutius temperare? uel quæ tandem iudicio
 peracto in flagitiosissimâ τοῦ pœna sufficiet. Atq;

non modo municipale collegium literarum offendit, uerum & in genus humanū hoc pacto iniuriam facere commenta est: nec enim finit eos facile & rectā linguam explicare. Plurimum autem, ô Iudices, (nam me obiter res hominum γλώσσης, id est, lingue memorem fecerunt) hac etiam parte me exturbauit, et glottā glossam reddidit. Ο τοῦ uera glossa, id est, lingue perniciēs. At nūc rursus ad eum locum accedo ubi mortalibus patrocinebar, quos illa multis iniurijs affecit. Nam quibusdam uinculis neſtere & soluere ipſorum uoces tentauit, & si quis pulchrum quid conſpicatus, καλὸν dicere nitatur, hæc sese obijciens τὰλὸν dici cogit, ubiq; sibi primas partes uendicans. Rursus alter πόδι κλῖματῳ, id est, de uinea differebat, hæc uero prorsus τλῖμωρ, id est, misera, τλῖμα fecit esse quod erat κλῖμα. Nec solū obuios ac de populo quosq; lēdit, uerum & magno regi cui terrā & mare cēssisse dicunt, quiq; eorum naturam immutauit, insidias molitur, & cum ei Cyrus nomen inditū sit, in Tyrum quendam, feram animal, transformare nititur. Et sic quidem quod ad uoces attinet homines offendit. Re autem cur doleant & fortune uices querantur, & persepe Cadmum execrentur quod in elementon non seminario τοῦ locauerit, iam eloquar. Τυραννοσ

rannos enim ferunt ab hac exemplar petentes, imi-
tantesq; huius artificium, tuam uero eadem imagi-
ne ligna componētes, miseros mortales his affigere
consueuisse. Ex hac itaq; et nefario artificio, nefas-
riam nuncupationem profectam constat. Horū igitur
omnium causa quot cædibus totū dignam exi-
stimatis? Ego profectò ita censeo, hanc unam totū
eo supplicio plecti debere, cuius exemplum eius for-
ma dedit, et hoc quidem quod στυγὸς, id
est, crux, ab illa effigiem, à mor-
talibus autem appellatio
nem accepit.

JOHANNES COELII CAL-
CAGNINI APOLOGIA
festiuissima pro Tæū contra Σι-
γμæ, Lucianicæ accusatio
ni respondens.

MAGISTRO Atheniensium Aristarcho
Phalereo Pyanepsionis adhuc stantis septi-
ma, id est, circiter Nonas Octobres, Tæū respondit
accusationi Sigma literæ, eiusq; argumenta diluit,
et in eam periculi omne accusationis retorsit, septo
uocalibus iudicio præsidentibus ad clepsydram.

AMETSI in iudiciū insontem
innocentemq; uocari, Iudices, om-
nino graue acerbūq; sit, potest ta-
men id aliquo modo ferri: nec e-
nim res caret exēplo. Nam et hoc
tempore, & patrum nostrorum memoria, hoc sepe
euenisse accepimus, ut egregie probi, inuidos habe-
rent, ac sue probitatis persecutores. Sed illud omnē
contumeliā, omnemq; patientiā longe uincit: nec
satis uideo cuius constantia perferri possit, ut qui in-
iuriam attulit, nulla præsertim in re unquam la-
cessitus, ille alteri negotium faciat, et quod ipse dis-
crimen

crimen subire debuit, alteri intentet atq; præoccur-
 ret. Graue omnino atq; intolerabile audaciæ ge-
 nus, pessimi cuiusq; improbitate atq; calūnia in son-
 tes allidi, & quod ipse flagitium admiseris, ei qui in-
 iuriam acceperit, impudenter irrogare. Inter insi-
 gnia improbitatis exempla quendam olim apud ma-
 iores nostros fuisse audiuius hominem longe auda-
 cissimum, qui quom uirum sanctissimum atq; orna-
 tissimum suæ ciuitatis uulnere affecisset, illi protin-
 nus diem dixit, postquam comperit eum posse uiue-
 re. Quom uero ab eo quæreretur, quid tandem ac-
 cusaturus esset in eo, quem pro dignitate ne laudare
 quidem quisquam satis commode posset: aiunt homi-
 nem, ut erat furiosus & impudēs, respondisse, quod
 non totum telū corpore recepisset. Propè idem mi-
 hi uideo in hoc iudicio euenisse, cui nullū præterea
 crimē irrogari uideo, nisi quod auitis fortunis et ma-
 xima meorum bonorū parte spoliata, reliquū quicū-
 quam tuear, ac non de uita ac spiritu hoc, qui mihi
 exiguus superest, prorsus cedam, neq; planè totum
 iugulum hosti execandum porrigam. Quod nisi mi-
 hi uestra, Iudices, prudentia et rerum maximarū ex-
 perientia solatium fiduciamq; afferret, potui omni-
 no tāta audacia consternari, subuereriq; ne astu ada-
 uersarij, sapientissimi cuiusq; iudicium præstringer

retur, nostraq; illius improbitate innocentia oppri-
meretur. Sed Dis gratiam magnam habeo, qui eos
mibi iudices disceptatoresq; statuere, qui neq; gra-
tia auocari, neq; simulatione decipi, neq; cuiusquā
fraude praeuerti possint, sed meos planē & aduer-
sarij mores cognitos habeāt atq; perspectos, & utri-
plus fidei adhiberi oporteat, possint perfacile iudica-
re. Sed quoniam posset fortasse alicui uestrū mirū
videri, unde tanta hæc insolētia profisciscatur, ut mo-
re præpostero depeculator eum accuset cuius bona
diripuit, & grassator ei diem dixerit quem spolia-
uit, si mihi faciles benignasq; aures præstiteritis, da-
bo operam ut omnis ex animo admiratio excutia-
tur, remq; ita oculis exponam, ut iam nulla pos-
sit latebra in huius importunissimæ Sigma consilijs
delitescere. Rem itaq; sic habetote.

Magnam vim habere in animo cuiusq; conscien-
tiæ aculeos, eosq; plurimum uexare qui se multò no-
centiores intelligunt, quàm ut eorū diu tegi aut dissi-
mulari possint flagitia. Hæ sunt scilicet faces illæ,
ignes illi, quos poëta finxerunt furias in animis ma-
lorum excitare: ij die noctuq; Sigma uexant, neq;
sinunt quiescere, uersantem animo, quo astu tot fur-
ta, tot peculatus recondat, quomodo tantum iniuria-
rum ex nostris animis auellat, memoriāq; adeò ex-
ulceras

ceratâ ad alias cogitationes traducat. Certos ha-
 co autores qui se pro explorato habere retulerunt,
 um res nouas apparasse, & si quo modo posset rei
 ub. tranquillitatē subuertere, tentasse. Sed tentans
 omnia providentia uestra occlusa, præpedita, ob-
 ruſtaq; se obtulerunt, omnes aditus intercepti oco-
 rrerunt. Huc igitur summam consiliorum uertit,
 uando illa non procedebat uia, ut præoccuparet is
 sa iudicium quod sibi imminere conscientia sua in-
 elligebat, machinasq; omnes instrueret si qua fortē
 posset ratione ueritati fucum facere, & uobis ora
 ublinere, & quæ à me uel per furtum abduxit, uel
 necariò abstulit, ea sui iuris suiq; mācipij facere, et
 domestico rationario adscribere conaretur: quod se
 commodissime facturam sperauit, si communicata
 rum quibusdam popularibus sui sceleris coniuratio-
 ne, magno ambitu, sed longe maiore astu prior ipsa
 ne nihil tale aut merentem aut sperantem aggredie-
 retur, tragediasq; illas, quas modo audistis, excita-
 ret: quod tam insidiosè, tam dissimulāter facit, ut as-
 pud ignotos iudices, quiq; illius scænæ apparatus
 minus prospicerent, nonnullā fuerit fortasse fidē aca-
 cusatio habitura. Est enim ita natura comparatū, ut
 is nescio quo pacto propensius faueamus qui prior
 res expostulant, & iniurias quamuis fictas & com-

mentitias priore loco deplorant, eorūq; preces earū
ipsam ob causam aliquanto plus existimationis au-
cupentur: quas tamen ob id ipsum multo uehementi-
us detestari atq; ulcisci deinde oporteat, quom eo-
rum machinas simulationesq; tēpus & ueritas ipsi
temporis filia retexerit, & iam planè ratio impro-
bitati personam detraxerit, id quod in præsentia ca-
sa facile euenturū confido, si omnia in exactā disqu-
sitionem reuocauerimus, quæ modo nobis per sum-
mam impudentiam obiecta sunt. Et quoniā (si Di-
placet) etiā de nomine ac fortunis in discrimen ueni-
mus, difficite obsecro Iudices, quantum iure sibi sua
conditione Sigma placere possit: & hæc licet planè
intelligam ad ueram gloriam, quæ sola uirtute nitia-
tur, minime pertinere, inuitam tamen me ac transi-
uersam huc rapit impurissimæ literæ audacia atq; in-
solentia, quæ ab ipsa usq; Vesta, id est, à parente li-
teraturæ, seu Cadmus ille Phoenix, seu Palamedes
Nauplius, seu Simonides Syracusanus fuerit, peri-
uadere ausa est, & sui furoris tela in eum uibrare:
utpote quem non puduit insimulare, quasi parum
recte classes & subsellia literarum digesserit, cuius
ingenium omnis ordo, omnis ætas semper admiratu
est, ut hac una in re tantū fortè accusari mereatur,
quod huic flagitiose atq; ingratiissimæ literæ nimis
indulserit,

dulserit, quam longe abdicari ablegariq; à sacro
 collegio oportebat. Quis est enim qui anguium illū
 biluni audiens non exhorreat? Certe Athenienses
 iracorū omnium sapientissimi, ita eam auersantur,
 ut in eius locum plerunq; & adsciscant. Quod enim
 eum crimen Thucydidi auctori omnium grauissimo uo-
 cat imputare, ea maxima est Atticorum elegantia,
 ut non modo eam ἐκ τῶ ἀστυς τὸ ξυμβήκυσ, id est,
 ex omni fœdere eiecerūt, sed ex omnibus planè locis
 & regionibus quibus ξυὼν præpositio præfecta est,
 publica quasi clarigatione proposita exulare uolue-
 runt. Omne itaq; ξυὼν τὰ γυμνα, id est, ordinē amisit,
 & quā modo parauerat ξυωμοσίᾳ, id est, cōiura-
 tio, excussa est è manibus. Totius deniq; ξυωκτηρί-
 τῶς, id est, eius partis cōscientiæ quæ æquū ab ini-
 quo dijudicat, uolens iacturā fecit. ξυμβολὰς etiam
 omnia, tam quæ ad sodalitates, quàm quæ ad rem
 militarē pertinent, amisit. Idem etiam Attici quan-
 to eam persequerentur odio, abundè declararunt,
 quom ex omnibus futuris quæ à uerbis in ἰζῶ profi-
 ciscuntur, auulserint: ablegantes enim inuisam illā,
 futurū circūflektunt, malūtq; ὄνειδ' ἰῶ, ῥαντῶ, μυ-
 κτηρίῳ, enunciare, quàm quod solent cæteri ὄνει-
 δ' ἰσῶ, ῥαντίσῶ, μυκτηρίσῶ. Fecerūt idem Do-
 ges, gens una omnium nata ad præclaras actiones: in

eius enim odium tertias personas numeri multitudi-
 nis et secūdi ordinis τὸ πρῶτον ὡμῶν ita auer-
 santur, ut pro βοῶσι, τελαῶσι, pertinaciter φροῶν-
 τε, τελοῶντε tueātur, itē ὅπιθεν pro ὅπιδεν sub-
 stituant. Sed quid ego Atticos et Dores cōmemoro?
 ceu uero Iones eam ex omni regione in qua se ge-
 minatam ostendit, non excludant, eiusq; iāces (lite-
 ra tribuant. Quid uero Aeoles? an non ex genuinis
 in ὄσ, et uocatiuis in ἔς, eam eiecerunt, et Σωκρά-
 τος, Διομήδης, Σοφοκλῆς, et ὁ Σώκρατες, et ὁ
 Δημόδογος, illa longe explosa, uoces multo suauio-
 res exosculantur? Lubēs uero adeò in hunc oratio-
 nis excursum diueriti. Nam iuuat obiter τοῦ ξί, cae-
 terisq; sodalibus, quas mecum indigne insimulatas
 acceperitis, patrocinari, et earum quidem haud sa-
 nè difficilis defensio. Quid enim obsecro iniuriæ est,
 si quando λάμβδαι πλὴν κιοσκείδαι, id est, pumia-
 cem, rem tantillam ad exterendos expoliendosq; li-
 bros, et id quidem perquam raro mutuetur? Nam
 quod πῶδε τὴ κεφαλαλγίας, id est, de capitis do-
 lore cōtendi dixit, trahētibz utrinq; eāq; adsciscen-
 tibus sibi partibus, hoc ne uerisimile quidē uideri po-
 test. Vendicamus enim nobis ea tantū quæ aliquādo
 speramus profutura: at nocitura, natura duce longe
 auersantur. Sed ne diutius habeat expostulandi cau-
 sam,

am, per me habeat licet & cephalalgiam, & alia
omnia capitis incommoda. Quod autem ad γνα-
βειον, id est, fulloniā pertinet, et ὑπὲρ γναφάλ-
ων, id est, pro tomentis, haud sanè multa opus est
contentione, quando inter se Gamma & Cappali-
enter accommodant, nec alteram alteri gratificari
niget, crebroq; eidem fulloni uolētes dant operā, in
isdemq; tomentis unanimes cubant, multū scilicet
in moribus huius Sigma disidentes, quæ tantum ab-
st ut cuiq; uelit accommodare, ut ad aliena potius oc-
cupanda omnē semper animū intenderit, serendisq;
antiū inimicitijs ac simulatibus uacet: & dum hu-
ius aut illius partes tueri simulat, in animos omnīū
odia uenenaq; instillat. Quare, Iudices, si quieti ac
tranquillitati publicæ studetis, si communē pacem
amatis, hanc longe à consortio uestro ablegate, &
tanq̃ malum gramen ad internecionē frugū natum
execate. Sæpe enim, sæpe è neglecto ulcere intracta-
bilem cancerenam uidimus inualuisse. Audistis ipsæ
modo, nec ad huius rei probationē testimonio ege-
mus alieno, q̃ impudenter ordini modo insultarit, q̃
insolenter fortunis illuserit, quā grauius existima-
tionē labefactarit. Non alia sanè causa per sepe ac-
cepimus populū à senatu, ciues à patribus descuiis-
se, nisi quod popularem statū pessimo cuiq; impunè

licuerit per iniuriã attrectare. Quom itaq; omne
ordinem nostrum honestissimum profectò ac uot
semper obsequentiissimum, impurissime, quasi ali
agens, perstrinxisset, tanquam apis relicto acule
mox recta in me spicula obuertiit, omnemq; impre
sionem fecit, & fœdissimis nuncupationibus sugil
uit, atq; illud primum crimini dedit, quod due opt
mates amplissimi ordinis præsidio mihi adsint, sa
tisq; meæ ac dignitatis curam gerant, quod tan
tum abest ut ego dissimulem, ut nihil soleam amb
tiosius prædicare. Semper enim egregium atq; m
gnificũ duxi principibus uiris placuisse, eorũq; au
toritate & gratia sustineri, quas et innocentie me
testes aduoco, & pro mea existimatione hodie ex
cubare plurimum lætor, præsertim quom inter uo
Iudices dignitate plurimum polleant. Est enim al
ra uestri ordinis princeps, altera uero augusta Py
thagoreorum religione consecrata, quæ ijsdem co
mitijs inaugurata, me citra externum ullum præsi
dium tueniur, quod profectò non potest non plen
summae laudis uideri. Quinro enim quodq; purita
simplicitatiq; uicinius est, paucioribusq; ad suam u
columitatem præsidijs indiget, eo solet præclarior
absolutiusq; existimari: ex eo summus Imperator
qui mari terraq; dominatur, σε αὐτοκρατοραῖα ἡγεμονία

it: nec alia causa Phidias, siue ille Agoracritus, in
 uis Olympici pollice αὐτάρκως pro titulo im-
 ressit. At hæc literarū impiarissima Sigma, uix tam
 multis fulcris multisq; adiumentis sustineri pos-
 est, quod est eius uel maximum infirmitatis argu-
 mentum Nam quom geminæ è uobis ad eam fulcien-
 lam accessissent, Iota scilicet atq; Alpha, hæc tan-
 nen rebus suis diffidens, duas etiam è consonantibus
 subsidio inuocauit, ex amebolis alteram, alteram
 è nostro collegio, cui tamē pro beneficio eam nuper
 gratiam retulit, ut uniuersum collegium de se bene-
 meritum infamaret, & illi suo præiudicio uernacula-
 lam et domi natam uocem μόγῃς, id est, uix, interci-
 peret, eiusq; γναφεῖον, id est, fulloniam officinam,
 alteri adiudicaret: eam deniq; ἐκ γναφᾶλλων, id
 est, è tomētis scilicet matæisq; exturbaret, quo neq;
 iniquius neq; ingratius quicquam fieri uel excogita-
 ri potuit, beneuolentem ac familiarem prodere, &
 in eam quæ te summis officijs promeruerit, summa
 maleficia comminisci. Sed quispiam fortasse dixe-
 rit eam hac parte insolentem atq; incommodā, cæ-
 teris in rebus sodalibus utilem esse atq; beneficam,
 sicut et nos (si uera dici oportet) sex literis suppetias
 imus, nulloq; loco illis desumus, quod à me citra ar-
 rogantiam dictū uelim: quæ quoniā etiam libenter

beneficium testantur, & nobis adsunt in hoc periculo, age huc nobis et liberalitatis et munificentiæ meæ testes accedant.

Audistis Iudices duas è uestro numero, ἦτα & ἰῶτα, audistis & quatuor consonantes, βῆτα, δ' ἐλτα, ζῆτα, θῆτα, gratissimo animo prædicâtes, me sibi non modo necessitudine, sed perpetuo etiam contubernio coniunctam esse, neq; sibi ullo unquam loco, ullo in periculo defuisse. At cōtrā si qua est quæ huic perniciosissimæ Sigma uel tantillum commodi acceptum ferat, iam prodeat obsecro, iam beneficiū profiteatur. Inclama præco, inclama rursus. En uobis Iudices nullam prorsus è tanta frequentia prodire, nullam quicquam profiteri. At uidetis duas illas in postrema concione, uidetis Iudices duas illas ad dextram alteram, alterā ad sinistram, quæ sese post turbam abduunt, quæ pallio caput operiunt, quæ longe cupiunt delitescere. Hæ duæ sunt quas fortunæ suæ pudet, quodq; cum hac nefaria cognitionē nō nullam habeant indignæ ferunt. Maestè animo esto te si atq; si, nihil est enim quod uos pudeat, nihil est quod reformidetis. Cognationem enim cum flagitioso habere, fortunæ est, nō iudicij. Nā illud tantum uobis uitio uerti posset, si mores, si flagitia, si improbitates eius in exemplū traheretis. Sin ad mode
suam

iam ac uirtutē uestro more industriā ac diligentia
 onferatis, si, ut grauissimē dicā, quantū huic cogni-
 tione hāretis, tantū moribus dissidetis, ex huius pro-
 pter ignominia, uestra laus cōparatione longe ex-
 rescit. Sed, Di boni, quid hoc mōstri? quis lūror in-
 mediū procedit? Agnosco, agnosco inquam, hāc est
 optima, optima illa, sed miserabilis contubernalis
 nea Zeta, quae quom nescio quid eris cū hac saeuis-
 ima Sigma cōtraxisset, neq; par soluendo foret, ab
 hac in nexū coniecta, hunc squalorē, hāc maciem,
 hunc lūrorē cōtraxit. Videtis ipsae oculis uestris, au-
 ditisq; contracto rictu, exertis dentibus stridentē,
 et quasi sardoniiū ridentē, ut iam uulgò nomē pristī-
 num amisit, et mortuorū uocetur elementū. Fortu-
 nam autem suā deplorat, fidēq; uestrā Iudices implo-
 rat, ut aliquod tandē acceptae iniuriæ solatiū aduer-
 sus hanc impurā atq; impiā, aliquā suae calamitatis
 uolutionem inueniat; se olim opulentā fuisse praedicat,
 sed omnia sibi per scelus abrepta, auulsa, affortata,
 et nūc paucas admodū sarcinulas et quasi uilissimas
 tantū scruta superesse. Smaragdos enim omnes sup-
 pilatos, quos à barbaris aduectos olim innumeros
 possidebat: et se quoq; Smyrna, quae sibi auito iure
 debebatur, eiectā miserabiliter cōqueritur. Quin et
 smyrnā, id est, myrrhā omnē quam ex Arabia ad se

mercatores conuehebant, interceptā ingemiscit, reā clamantibus adhuc seplasiarijs, qui eius nota, et quidem geminata, non desinunt ad hunc diem emporēticos sacculos obfignare : nihil deniq; iam domi suā peresse unde $\kappa\upsilon\iota\zeta\alpha$, id est, nidor, sentiatur. Et nunc etiam Zacynthus oppugnari, parumq; deesse quin ē paterna insula prorsus fuerit exacta: quod nisi providentia uestra maturē occurratur, de se actū prorsus exclamat : quare et huius horroris sui potissimam causam Sigma fuisse, seq; plurimū uitij ac barbariae ab eius consuetudine contraxisse attestatur. Horrendum enim et ipsa quiddam sibilat, quale terrima et exhibenda prorsus haec Sigma sibilare solet. Et sanē ad cuiusnam fidem prāter uestrā per fugiat, non habet, quando etiā haec deos atq; ipsum in primis Iouem certis quibusdā precationibus auocare ausa est. Delta enim in auxiliū adscito, fauentibus Aeolum nonnullis, $\delta\sigma\epsilon\upsilon\varsigma$ pro $\zeta\epsilon\upsilon\varsigma$ sacris libris conata est inscribere, sicut antea et $\zeta\upsilon\gamma\omicron\upsilon\rho$ in $\delta\sigma\upsilon\gamma\omicron\upsilon\rho$ tentauit immutare, omnibus rei rusticae scriptoribus eius audaciam improbantibus. Nec id mirum, quom non desint qui tam manifesto furore faueant, eiusq; hospites non iam $\xi\gamma\acute{\nu}\omicron\upsilon\varsigma$, sed $\kappa\sigma\epsilon\upsilon\upsilon\varsigma$ esse patiantur. Quo ex successu in eum furorē atq; audaciā peruasit, ut et $\pi\epsilon\lambda\omicron\varsigma$ et $\alpha\gamma\alpha\varsigma$ nouam

nouā nuncupationē inuenerint, & duplici litera eis
 etā, duabus in fine notis conscribātur. Quod si hæc
 impune fieri licebit, profectò, quod omen Di pro-
 cul auertāt, uereor ne breui tēpore respub. literaria
 magnam iacturam accipiat, clarissimosq; procures
 amittat, et demū defensoribus exhausta, iniuriæ pes-
 simi cuiusq; obnoxia relinquatur. Habetis igitur Iu-
 dices quid de moribus et consuetudine huius Sigma
 iudicetis, quam plurimi detestantur, laudat nemo.
 Sed antequam ab hac parte discedamus, quoniā me
 quasi proletariam in ære dirutas et infrequentes res-
 iccit, operæ precium puto ostendere me paternas opes
 nulla fraude, nulla iniuria partas, summa fide, sum-
 ma integritate, quātū in me fuit cōseruasse, longeq;
 censu ac fortunis illi præpollere, quibus non ad cōtu-
 meliā, sed ad liberalitatē atq; innocentiam uti soleam.
 Age igitur et censorias tabulas profer. En uobis Iudi-
 ces, prædijs, latifundijs, pecore in rationē redactò,
 Sigma in censu habet ducenta talenta: cōputato ue-
 ro familiæ peculio, summa ad quatuor & quinqu-
 ginta supra ducenta deducitur. Agedū & censum
 nostrum pronūcia. Prædijs, latifundijs, pecore in ra-
 tionem redactò, totū in censu trecenta talenta ha-
 bet: computato uero familiæ peculio, summa ad unū
 & septingenta deducitur. Agnoscitis igitur Iudices

(quod sine inuidia dictū uelim) me ac familiam meā
longe potiorē, opulentiorē, honestioremq; esse, quā
tamen indigne atq; inclementer adeò Sigma deho-
nestare contēdit, primas sibi partes ubiq; uendicās.
Nostis enim & ipse omnes quæ in Repub. literaria
degitis, quā hæc supra cæteras spiritus tollat, spira-
retq; nescio quo pacto altius. Videtis enim eam ue-
strum nemini cedere, nisi ea cōditione crebrius præ-
feratur. Multas etiam ex equestri ordine uidetis an-
nuentes in hoc coetu, et quæ nos dicimus, uultu, ocu-
lis, digito approbantes, quod se scilicet hæc Sigma
semper præcurrat, semper se oggerat, è primo au-
tem subsellio cedere nunquam uelit. Certe mihi, à
me licet multis beneficijs ornata, nunquā, uel in sum-
mis angustijs, uoluit accommodare: quod ego ta-
men hactenus ex consueta quadam & genuina ani-
mi mei bonitate non sanè multum abhorruī, in poste-
rum fortasse, quoniam iam satis & super ingratiæ
eius animum perspexi, alios mores probatura. Pla-
nè enim intelligo, quicquid ingrato accōmodes aut
gratificeris, funditus deperire. Ob huiusmodi itaq;
pertinaciam atq; ambitionē, iam uulgò infamis est,
eamq; alij ἄσχημον, id est, ignobilem, alij μοναδικήν
uocāt, id est, solitariam, atq; ob superbiam alia-
rum consuetudinem detrectantem. Scitis enim comi-

tem

tem solitudinis esse superbiam. Quis nescit, vel auctore Clearcho, eam Pindaro, cui facile omnes inter Lyricos primas deferunt, ita inuisam fuisse, ut Odam integram ἀστυγμοῦ scripserit? à qua non aliter detestabilis hæc arcebat, quàm profani soleant ab aris et focis, quibus illud sepe inclamari solet, ἐλαὸς ἐκὰς ὄσις ἀλῖφός. Fecit et Lasus Hermonien sis Odam quoq;, Centauros inscriptâ, fecit et hymnum in Cereris laudem, uoluitq; utrinq; Sigma perpetuò exulem extorremq; esse. Eius hymni principium uobis testimonio esse potest, id ab Heracleide Pontico traditum est posteris, δὴ μὲν ἄ μελπω, κῶραν τε κλυομένοιο ἄλχοι. Quin et ueteres illi nostræ existimationis auctores, eius ingenium pertæsi, ac mores iam tum metientes, non modo eam auersabantur, sed occurrentem etiam exhibebant, explodebantq; à reliquarum consortio, alij sibilum, alij flatilem probroso nomine appellantes. Proinde si qui sunt qui mihi plusculum faueant, et illa reiecta me ad se alliciant, potest ipsa secum expostulare, mecum nequaquam potest. Hinc igitur illæ lachrymæ, hinc illæ deplorationes, iudices, proficiscuntur. Hoc est quod Lysimachum Bœotem, quem honoris causa nomino, siatim atque oblique perstrinxerit, quod mihi in eius hospi

100 A P O L O G I A C O E L T I
tio diuersanti blandius arriserit, hanc uero, uti reo
fractariam morosamq; decebat, semper contempse
rit. Et hæc licet ratio sine controuersia apud equis
simum quenq; iudicem sit multum ponderis habitu
ra, tamen ne quisquã existimet mea me alieno ma
gis iudicio quàm iure defendere, & hoc quasi per
fugio uti solere, congregiamur obsecro cominus,
eaq; diligenter pensitemus, & tanquam ad æquilib
rium redigamus. Quæ mihi olim iure heredita
rio relicta, hæc audet inuadere, & sibi uendicare
non ueretur. Ne autem uobis iudices orationis ma
gnitudo fastidiũ pariat, neu leuissima quæq; & qua
si retriumenta omnia accusationis persequi sit neces
se, fastigia tantũ rerum persequemur. Et in primis il
lud inuniuersum à me dictũ uelim, & κατ' ἑτέροιο,
id est stannũ, et κατ' ἑνὸς, id est plagulã ueteramen
tariam, & πίτταν, id est, picem, & πατῶδες,
id est, paxillos, & τούτλια, id est, betas, atq; id ge
nus sordida, assertore etiã Theophrasto, partim in
latifundijs meis nata, partim à me meo ære cõpara
ta, aut certe gratis ab alijs fuisse accepta, quorũ usu
ram quoniã Sigmæ literæ omnium ingratissimæ ali
quo tẽpore permisi, illa audacia & temeritate sua
uens, non modo clanculũ occupare, sed palàm etiã
iudiciarum iudicio persequi non erubescit, ex meis
spolijs

spolijs existimationē sibi quærens & gloriā. Et primum quidē intercepta sibi τετραγοντα, id est, quadraginta, cōqueritur, longeq; in me apertiorē calumniam exornat, quā quæ diu posuit dissimulari. Eam enim mihi domi natam, domi adultam, testis fuerit foemina grauiſſima eorū mater τετρακτύς, quæ licet in Pythagoreorum sacello religiosissime colatur, soleantq; illi μὲν τοῦ τετρακτύος, sanctissime deierare, non inuita tamen, ipsa etiam ἐχευθία hoc permittente, ad hoc iudicium descendit, in quo & ueritatem tueatur, & me de se optime meritam non sinat opprimi per calumniam. Eius uos interea testimonium accipite.

Accepistis puto quo loco, qua ratione, quo tēpo-
re ea sibi apud me liberos peperit, quos planē mihi
uernas domi meæ natos testata est. Sed quoniā pu-
blica mortalium consuetudo solet apud plerosq; ma-
ioris testimonij fidem habere, quis etiam non nouit
illam symposio familiarem canilēnam? Ἐπεὶ τε
πῖνε, καὶ τρία πῖνε, ἢ μὴ τετραγὼ, in qua nemi-
nem haecenus audistis qui τεσσαρα, uocem illepis-
dam atq; insuauē, pronunciaret. Sed o! portune mi-
hi symposij me nūo huius perditissima furtū in men-
tem reuocauit, quæ se clanculū in triclinium conij-
ciens, cottabum aeneum ad ludicram constitutiōnē

paratū, tentauit asportare, sed in manifesto furto ab atriense deprehensa, relicta praeda in pedes se dedit et euasit. Nec ui tamen aut celeritate ulla praeuerti potuit, quin ταρταλόν, id est, sportulam in quā sci tamēta obsonator recōdebat, abstulerit. Secundo uero loco nō erubuit τῆμωρον, id est, hodie, sibi arrogare, atq; in rem suā trāscribere. O perditā nefarię literę audaciā, tū ne τῆμωρον tibi uēdicare audes? tū ne mea corā tam splēdido ordine tibi arrogare? nec te aspectus tam excellētis collegij à tam insigni mēdacio absterruit? quā rem ut clarius apertiusq; intelligatis, paulò alius mihi Iudices repetendā puto.

Articuli prępositiui, quos in oratiōis regno plurimum pollere cognoscitis, cum hypotacticis articulis diuturnam olim contentionem habuere. Erat eorum cōtrouersia, quibus titulis quibusue insignibus internosci deberēt. Intercedente autē Crate grāmatico, demū ita fœdus iniuere, ut prępositiuorū quidem ordini ego perpetuò pręses ac pręfēctus essem, recto uno dempto: hypotacticis uero δ' αὐτοῖς perpetuò aspiraret: quam operam ego libenter ea cōditione suscepi, ut ipsi omnesq; eorū posteri mea semper nota honestarentur: itaq; solennes super ea re tabule confectę sunt. Lege tabulas pręco.

En uobis rem planē ut narraui modo. Contigit

uero

vero ut mox τῆν articulus cum ἡμῶν, id est, die, inter se iunctæ τῆν ὁρῶν procrearet. Peto à uobis Iudices, an ex pacto, an ex conditione interposita ego dignitate ac loco meo fraudada sim. Quod si ualēt in ra, si stipulatio, si cōtractus obseruari debent, profecto nō sine maxima iniuria Sigma potest ad ea quæ mihi iure possessorio, iure pactionis debētur, grassari: grassantiē uero atq; irrepentē nō condēnare, grauis & probrosa profectō foret Iudicū intēperantia.

Nunc ad auiculas accedo, quas in meo auuario & natas & educatas, hæc omnibus machinis, calamis, retibus aucupari, et cū ipso puluisculo, ut aiūt, id est, cū ipsis νεοτῖαις, nidis scilicet cōuerrere atq; abducere conatur. Hæ uero sunt χίτλαι, id est, piceæ, φάρτλαι, id est, palumbes, νῆτλαι, id est, anates, κότευφοί, id est, merulae, quas et uos olim iudicio uestro mihi adiudicastis. Potestis enim meminisse quanta olim inter cōsonātes lis oborta sit, quom sibi quælibet earū auitij genus omne uēdicaret, et longe maior questio uideretur, q̃ quæ Iudicum sentētia sedari posset. Vos publicæ quietis causa prudenter admodū constituistis, ut sicuti olim Persæ fecerāt, qui imperij sorte hinnienti equo cōmiserūt, ita & nos augurio, id est, auium arbitrio totam rem credereamus. Itaq; omnes in publicū naturæ auarium como

uenimus, designatoq; tēplo confedimus, tum uaria
fuit cuiusq; pro uolucrum cantu occentuq; uictoria.
At κίηαι, φ'ήαι, νήηαι, κ'ήυφοι, ψ'ήαηαι,
τ'άωνδρ, τ'έηιγδρ, τρυγόνδρ, nobis felicissime
addixere, & uos arbitre auspicij addixisse iudica-
stis, eaq; omnia auspicia ad perpetuum rei memoriā
Aristarchus, eiusq; affectator Aristophanes, & de-
mum Pollux eius discipulus, posteritati commenda-
runt, mansitq; inter nos ex eo tempore pax & con-
cordia, donec impurissima hæc Sigma comunem
omniū quietem perturbare coepit, in nostra atq; in
aliorum bona non minore insania quā impudē-
tia grassata. Quod uero ad Hymettum attinet, hoc
uobis facile fidem fecerit Iudices, florentissimum col-
lem mei auiti iuris esse, quod Hymettus heros hanc
mortalitatem exuens, amoenissimū illud diuersoriū
ad æstiuas uoluptates mihi legarit, addita ea cōditio-
ne, ut omnes qui uersarentur in eo, Hymettij uoca-
rentur, Hymetius autem nemo admitteretur. Atq;
hinc uobis subinde constare potest, apes quæ in eo
pascuntur, delibantq; Hymettios flores, nostri iuris
esse. Nam licet illæ inter animalia fera & domesti-
ca ambiguae incertæq; sint, atq; occupantis fiant,
quamprimum tamen in κ'ύτ'αρον, id est, cellam
& loculamentum coactæ sunt, publicæ esse desinūt,
& posses-

et possessori adiudicantur. Quid uero dicā Iudices,
 quod nō μελίτλας, id est, apes ipsas abducere, uerū
 ὁ κυτλάρος, id est, alucaria ipsa, repugnāte etiā
 Aristotele, conata est reuellere, in quibus magna uis
 μέλιτος, id est, cibus ipse τ̄ μελίτλων̄ asseruaba-
 tur? neq; hanc execrandam Sigma tritum hominū
 adagiū exterruit, Pessime apes furto prouenire. Sed
 ὅτι tota μολοθία nititur me omni conatu detur-
 bare. De θετλαλία autē, Iudices, breuissime dicam
 uobis, eam quoq; mihi à Thettalo testamento lega-
 tam: uerū cum ob quedā facinora capitalia (ut po-
 testis meminisse) Sigma esset exilio damnata, preca-
 rio à me petijt ut ei persugium illud concederem,
 quod ego humanitate mea magis q̄ aliquo eius mea-
 rito facile indulsi. Nec sanè eius audaciā adhuc pla-
 nè noueram: ita depopulata est fortunas omniū, ὅτι
 meas in primis opes, ut ad sarcinendam iacturam re-
 petundarū iudicio opus esse uideatur. Quid quod
 delicata foemina τ̄ θαλασσίω, id est, maritimariū
 etiam rerum studiū sibi postulat? nec satis putat
 terrestres regiones diripuisse, nisi ὅτι piratica auda-
 cia maria etiam infestet, quom tamen ipsius impu-
 dentiae thalassij magis quàm thalattij labores con-
 ueniāt. alioqui uulgò notum est, χορσαῖς ὦν, μὴ
 ποτε θαλάσσιος γένῃς. Terrestris quom sis, ne
 maritimus unquam fias. Illud uero quàm odiosum,

quàm insolens, quàm tyrannidi proximum, quod se
 Βασίλισσα, id est, reginā salutare uoluit, et iam
 regnum exercet. Freta enim Ionum quorundā prae-
 sidio, optimos quosque de populo, τῶν licet meq;
 longe reclamantibus, τῶν αἰ, id est, uerberat, mi-
 nisq; in me testes tris modo adegit, quos quom nū-
 per quasi parū gratos arguerē, omnē mihi scenā ca-
 lumniae retexerunt, seq; timore cōpulsas, falsum ad
 uersus me testimoniū dixisse professae sunt. Quod si
 à uobis impunitatē securitatisq; fidem impetrarēt,
 se totius calūniae scenā aperturas receperūt, id quod
 uos indulgētia uestra facile cōcessistis. Et ecce quàm
 prompto, quàm intrepido uultu accedūt ueritatem
 asserturae, quae modo mendaciū adstruxerant. Acce-
 pistis Iudices nec δ' ἔλπε in γυναιχεύειν quicquā iu-
 ris habere, nec sibi quicquā uendicare, nisi quantū
 ego ob affinitatē indulsero, utpote quam Aristoteles
 ἐκ τῆς γυναικός, id est, perfecto, καὶ ἔχειν, id est, ha-
 bere, progenitā primus sustulit, meaq; fidei ac tute-
 le cōmendauit, ut ad perficiendam animā aliquādo
 par inueniretur, ex qua nōnulli causa sunt perfecti-
 habiā interpretati. ὅτι τὰ uero filia mea suppliciter
 impietatis ueniā petijt, cui ego totū hoc imbecillita-
 ti humane tribuēs, libēter ignosco. Fatetur enim ul-
 tro sibi omnino nihil esse in fortunis, quod mihi uni,
 quae ipsam procreauit et alui, nō libenter acceptum
 frat.

ferat. Illa ἄνθος, id est, florem, illa κολοκυῖθω, id est, cucurbitā, illa deniq; spiritum illū quo uiuit, à me accepisse profitetur. De ζῆτα uero nihil est quod dicam uobis Iudices, uidistis ipsæ, audistis ipsæ. At illud perquam ridiculū, quod Sigma imprudēs (tanta est scilicet uis ueritatis) sua furta detexit, et quasi forex suo se indicio peremit. Quod enim ζῆτα neque γρυζῆν, id est, cōqueri, neq; χαλπιζειν, id est, buccinari, neq; σφύζειν, id est, fistula canere possit, ipsius certe unius iniuria est. Hæc enim nunc populares quasdam suas, nunc auxiliares alias concitatis, facta impressione miseram ζῆτα ex omnibus bonis suis exturbat. Testis mihi Theocritus, in cuius hospitio confidenter nimis prolocuta hæc dicitur, ἄδ' οὐ δὲ καὶ τὸ σφύζειν δ' οὐ. quod uerbum nemo unquam Atticus approbauit. Alioqui et publicum edictum nostis, quo illi in primis uerborum positionibus uersari interdicitur: qua in parte mihi uenit in mentem, quod non prætermittam, vñ publice persepe conquestam esse, quod hæc Doribus quibusdam secum per factionem accitis, eam è primis τῶν βαρυτόνων ῥημάτων personis pluralibus eliceret, λεγομεσ, non λεγομεν ausa pronuntiare. Ego uero quod ad me attinet, Iudices, neque κάππα unquam offendi, neq; κλήμα in τλήμα, neque ἰάλωρ in τάλωρ inuertere, neque κύ-

pop in τῷ pop cōmutare unquā tentavi, sed & locū
 meū mihi retinui, & quantū in me fuit dignitatem
 atq; existimationē cuiusq; incolumē intactamq; seruaui.
 Vos ergo di deaq; uos penates nostrae reip. et
 te augusta Sais & sanctissime Thoyt, uos inquā re
 ligiosissime adiuro, me neq; uoluisse unquā, neq; co
 gitasse ullius statū uiolare aut dignitatē subuertere,
 neq; semper intra praescriptos fines ac limites ste
 tisse, neminiq; quantū in me fuit, incōmodasse una
 quam, quodq; haecenus feci, me facturā summa cura
 diligētiaq; perpetuò polliceor. At cōtrā, haec Sigma
 nihil tam sanctū inuenit, quod non uiolauerit:
 nihil tam purū ac sincerū, quod nō impuriissime fœ
 dauit. Nam & Attalū, & Artaxerxem, & Artaba
 nū, tanquā maga ac uenefica quēdā uoluit uersi
 pelles facere, atq; in portenta quēdā inaudita cōuer
 tere. Scitis itaq; Iudices, & uos scire sciūt omnes, ni
 hil aut uerum, aut uero proximū quicquā Sigma in
 me dixisse, sed omnia per calumniā, per contumeli
 um effinxisse, quin ipsam planē eius criminis dam
 nandam esse cuius me arguit, ipsam cōmunem om
 nium quietē, tranquillitatē, cōcordiam labefacta
 se, ipsam de omni ordine, de omni cōditione pessime
 atq; iniquissime meruisse. Decet igitur uos cogitare
 ut ea in ipsam poena statuatur, quae et magnitudinē
 sceleris respondeat, & ceteris in posterū exemplo
 esse

esse possit, ne paria meditentur, sed omnes intra datos limites cōquiescant. Nunc postrema mihi opera superest obeūda, circa formæ atq; imaginis defensionem, in qua etsi nō multū laboro (neminem enim unquam quali forma natus esset pœnituit. Quid enim hic ingeniū cuiusquā aut industriæ requiratur, ubi neq; optio, neq; acumen iudicij prodesse potest? Et quidem persæpe uidimus sub degeneri forma generosum ingeniū delitescere) cogit me tamen improbitas atq; impudentia huius Sigma in hunc locū, ut uel intempestiuā ac parū necessariā defensionē aggrediar, uel si quid per silentium transmissero, bonæ causæ defuisse, neq; omnes defensionis numeros impleuisse uidear: & uera fortasse quædā Sigma existimabitur dixisse, si ego nōnulla prætermittam quibus ordine non respōdeam. Par est igitur ut omnia diluam, omnia eius argumenta, importuna licet ac parum fortasse ad rem pertinentia, discutiā. Quare si quid uidebor parū apte uel non suo loco dixisse, omnem in eam culpam reijcite, & dum hoc quantumcunq; munus superest absoluo, quales mihi aures hactenus præstitistis, oro atq; obtestor deinceps accommodate. Ego quidem primū, Iudices, mihi eam formam gratulari soleo, quæ neq; ad luxū, neq; ad iniuriā accommodata sit, sed rectam planè ac teoreticam & expeditam, & qualis neque ad ignauiam,

neq; ad contumeliam idonea uideatur: quam tantū abest ut probi atq; ingenui reformident, ut ab Aegyptijs magno in cultu magnaq; in ueneratione inter hieroglyphica sacraq; indigitamenta habita sit, & ab ijs nota salutis nuncupetur. Quin & ultro ipsa fateor, crucis qua fontes plectuntur effigiem atque imaginem ostēdisse: nec piget rei tam salubri & generi hominū tuendo tam accommodate exemplum dedisse. Proprium enim semper fuit familie nostrae, flagitiosos, & qui parū castas manus haberēt, persequi, quando & mea etiā filia tūta nocentes ac iudicio conuictos damnare solet, & nunc in deorum numerum relata, numinis uicem implet. Quod si nos hac causa reprehendi par est, reprehendantur eadē ratione & ciuitatū iustitia & leges, quae sceleratis flagitiosisq; ac planè literae Sigma simillimis, supplicia & poenas statuere. Sanè ego me tam nobili accusatione insimulari malim, quàm quod audio Sigma sine fine iactantem, se scilicet locū comessionibus ac propudijs fuisse architectatā, ex quo quenquā sobrium aut castum, aut certe frugi exisse turpe est: qua ex re apud Sybaritas se statuam meruisse, ad immortalitatem eternitatemq; nominis sui pertinere arbitratur. Sed quid ego in re praesenti atq; oculis exposita orationē quero? Spectate uos ipsi Iudices, spectate obsecro huius Sigma faciem haudquaquam

quam sibilo & cōtumaciæ suæ absimilem: spectate
 toruos oculos, promptasq; atq; erectas ad iniuriam
 manus: spectate ira & furore æstuantē, et paulò mi-
 nus in nos impetum facientem. En ut sese in spiram
 cōtorquet? ut grauitèr insibilat? ut prorsus in angui-
 no corpore anguinos spiritus agnoscatis. Cæterū ut
 quod coeperam πὸδὲ σαύρω, id est, de cruce sermo-
 nem breuissimè absoluam, si rem diligenter perspe-
 xeritis Iudices, inuenietis non me, sed Sigma ipsam
 primam ex omnibus σαύρω, id est, crucis nuncupa-
 tæ principium dedisse. Quom enim ego aliquādo in
 coetu clarissimorū hominum πὸδὲ ταύρω, id est, de
 tauro animali generoso ac socio laboris humani uer-
 ba facerē, hæc protinus sese obijciens & partes pri-
 mas uendicans, ταῦρω in σαύρω commutauit: id
 quod paucis ante diebus fecerat, quom ego de Musi-
 cis cōcentibus loquens τόρω dixissem, hæc sese im-
 pudenter actutum aggerens, sóρω, id est, gemitum
 et suspiriū iussit esse, qui τόρος antea fuerat ad oble-
 ctandas hominum aures natus: digna se prorsus ac
 suis morib. cōsectanea elocuta. Quæ, nisi uos iudi-
 cio defueritis, id quod ego profectò uos pro uestra
 consuetudine facturas confido, non uereor quin γὰρ
 σαύρω, id est, cruce, & sóρω, id est, suspirijs, reli-
 quā omnē quantaquāta superest actura sit ætatem.

FINIS.